

17. SLOVENSKI DNEVI VARSTVOSLOVJA | KRANJSKA GORA, 8. IN 9. JUNIJ 2016

ZBORNİK POVZETKOV

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

17. SLOVENSKI DNEVI VARSTVOSLOVJA

Izdajatelj

Univerza v Mariboru
Fakulteta za varnostne vede

Uredniki

Benjamin Flander, Igor Areh, Tinkara Pavšič Mrevlje

Povzetki niso lektorirani

Ljubljana, 2016

Dostopno na <http://www.fvv.um.si/dv2016/DV-2016-povzetki.pdf>

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

351.74(082)(0.034.2)

SLOVENSKI dnevi varstvoslovja (17 ; 2016 ; Kranjska Gora)

Zbornik povzetkov [Elektronski vir] / 17. slovenski dnevi varstvoslovja, Kranjska Gora, 8. in 9. junij 2016 ; [uredniki Benjamin Flander, Igor Areh, Tinkara Pavšič Mrevlje]. - El. knjiga. - Ljubljana : Fakulteta za varnostne vede, 2016

Način dostopa (URL): <http://www.fvv.um.si/dv2016/DV-2016-povzetki.pdf>

ISBN 978-961-6821-55-1 (pdf)

1. Flander, Benjamin

284996352

KAZALO

OKROGLE MIZE

Varnost na športnih in drugih javnih prireditvah	10
Vodenje v policiji	12
Državna regulativa v panogi detektivske dejavnosti	13
Mariborske vstaje – retrospektiva policijskih, tožilskih in sodnih postopkov zoper udeležence protestov	14

KRIMINALITETA IN KAZENSKO PRAVO

Kazenskopravni vidiki varnosti in napadov na informacijske sisteme MIHA ŠEPEC	16
IZLOČANJE DOKAZOV, PRIDOBLENJI S POSEGI V ZASEBNOST, PRED ESČP SABINA ZGAGA, BLAŽ MARKELJ	17
Ukrepi proti sekundarni viktimizaciji otrok v kazenskem postopku: ameriški in slovenski vidik URŠA HABIČ	18
Amnestija in pomilostitev v Republiki Sloveniji IGOR BAKALAR, BENJAMIN FLANDER	19
Korupcijska kazniva dejanja v času pred in med gospodarsko krizo NINA ALBREHT, DAVID SMOLEJ	20
Žrtve naložbenih prevar – ste to (lahko) tudi vi? MATEJA BITENC	21

VARNOST V INFORMACIJSKI DRUŽBI

Varno poslovanje v kibernetskem prostoru IGOR BERNIK	23
Vpeljava agilnih metod in vitkih pristopov za zagotavljanje kibernetske varnosti v bančnem sektorju LUKA ZADEL, IGOR BERNIK	24
Analiza koncepta Safe Mode in vpliv na zagotavljanje informacijske varnosti v podjetjih ŽIGA PRIMC, IGOR BERNIK	25
Programska rešitev za izračun varnostnih tveganj (FeelSafe Zone) TJAŠA CORN, KLARA HRIBAR, PRIMOŽ MAKUC, AJDA ŠULC, KAJA PRISLAN	26
Integriran elektronski sistem registracije in nadzora javnih zbiranj ter prireditev v gostinskih lokalih: Računalniška aplikacija pati NENAD DONAU, BORIS GRILC, DRAGO BRUMEN	27

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH I

Raziskovalno delo Inštituta za varstvoslovje in Fakultete za varnostne vede UM: programska skupina »Varnost v lokalnih skupnostih« GORAZD MEŠKO	29
Opredeljevanje virov ogrožanja v lokalni skupnosti BERNARDA TOMINC, ANDREJ SOTLAR	30
Inšpekcijski nadzor na centralni in lokalni ravni ter njegov prispevek k varnosti v občinah BOJAN TIČAR, ESTER DOLJAK, IZTOK RAKAR	31
Kibernetska varnost na občinski ravni ANŽE ZALETEL, IGOR BERNIK, ARIAN DEBELJAK	32
Socialna prevencija kriminalitete v lokalnih skupnostih (primerjalna analiza) BENJAMIN FLANDER, ALEŠ GODEC	33
Primerjava porazdelitve kriminalitete v dveh največjih slovenskih mestih KATJA EMAN, ROK HACIN	34

VODENJE V POLICIJI

Etično vodenje kot temelj policijskega profesionalizma ROBERT ŠUMI	36
Razvoj vodenja v policijskih organizacijah DŽEMAL DURIĆ	37
Kompetence policijskih vodij – kje v Evropi se nahaja Slovenija? EMANUEL BANUTAI	38
Vloga komandirja – od iluzij do realnosti RADO JOŽE KERČ	39
Vodenje z vzgledom v slovenski policiji SIMON SLOKAN	40
Vzroki za odhode iz slovenske policije MATJAŽ VIRANT, SREČKO FELIX KROPE	41
Pomen udeležbe policista v pomiritvenem postopku FADIL MUŠINOVIĆ, ANITA KODRE	42

VARNOST V GORAH

Varnost v gorah – delo policije MATEJ BRAJNIK	44
Sodelovanje članov gorskega tima pri reševanju ponesrečencev v gorah JANEZ PRIMOŽIČ	45
Zakon o varnosti na smučiščih v luči dela policije TOMISLAV OMEJEC, ALOJZ SLADIČ, SIMON SLOKAN	46
Varnost na smučiščih: med preventivo in represijo ukrepanja DARKO MAVER	47

DRUŽBA, MLADI IN NASILJE

Pojav vrstniškega nasilja v srednješolskih gimnazijskih in poklicnih programih ZALA ŽVAB, MATEVŽ BREN	49
Samozaznava najstniškega nasilja na zmenkih v povezavi z moralnimi vrednotami MIJA POLESNIK	50
Samomorilnost med mladimi v Sloveniji TADEJA SENEKOVIČ, SREČKO FELIX KROPE	51
Nasilje nad zaposlenimi v zdravstveni negi BRANKO GABROVEC	52

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH II

Spreminjajoče se vloge subjektov nacionalnovarnostnega sistema ANDREJ SOTLAR, BERNARDA TOMINC	54
Preliminarne ugotovitve raziskave o neupravičenem parkiranju na invalidskih mestih, solidarnosti, socialnem položaju in drugih značilnostih kršiteljev ALEŠ BUČAR RUČMAN, NACE ČEBULJ	55
Novi izzivi za zagotavljanje varnosti v lokalnem okolju SIMON VELIČKI	56
Normativna ureditev pooblastil občinskega redarja MIROSLAV ŽABERL	57
Komisija za oceno zakonitosti in strokovnosti ravnanj občinskega redarja v luči pooblastil občinskega redarja po zakonu o občinskem redarstvu IGOR MAJČEN	58

ZAGOTAVLJANJE VARNE IN VKLJUČUJOČE DRUŽBE NA DRŽAVNI IN LOKALNI RAVNI

Vključujoča družba, sodobna varnostna tveganja in uporabna etika oboroženih sil ANTON RIBIČ, BEČIR KEČANOVIČ	60
Posledice izključevanja na radikalizacijo pri mladih: kaj storiti za obvladovanje tveganja na tem področju TEA JARC	61
Vloga vključenosti žensk pri zagotavljanju miru in varnosti SUZANA TKAVC	62
Občinski varnostni načrti in ocena varnosti v občinah BEČIR KEČANOVIČ, PETRA POSEGA	63

VLOGA POLICIJE V MEDNARODNIH CIVILNIH MISIJAH

Policija v mednarodnih civilnih misijah: nekaj izhodišč za razpravo MAJA GARB, EDO BEHLIČ	65
Slovenska Policija v mednarodnih civilnih misijah ROBERT UREK	66
Prenos znanja iz MCM EDO BEHLIČ	67
Vloga MCM v zunanji politiki MARKO PURKART	68

VARNOST V INFORMACIJSKI DRUŽBI II

S celovitim sistemom varovanja informacij do ustreznih kontrol v informacijskih sistemih naše družbe MIHA OZIMEK	70
Družbene posledice nedelovanja Globalnega Navigacijskega Satelitskega Sistema (GNSS) IZTOK PREZELJ, JELENA JUVAN, ERIK KOPAČ	71
Integriran elektronski sistem upravljanja in nadzora sistema zaščite in reševanja: računalniška aplikacija ZiR NENAD DONAU, DRAGO BRUMEN	72
Informacijska varnost mobilnih naprav: različne generacije uporabnikov BLAŽ MARKELJ	73

OBVEŠČEVALNO-VARNOSTNA, KRIMINALISTIČNA IN FORENZIČNA DEJAVNOST

Sodelovanje državnih obveščevalnih služb v preprečevanju organizirane kriminalitete DARKO PRAŠIČEK	75
Uporaba podatkov o letalskih potnikih – utemeljitev sorazmernosti pri uvajanju novega pristopa za preprečevanje terorističnih in drugih hudih kaznivih dejanj ROBERT BERGINC	76
Kriminalistični vidiki odkrivanja izbranih oblik kaznivih dejanj, ki jih državljani Republike Slovenije storijo v tujini DANIJELA FRANGEŽ, MILAN TUŠ	77
Identifikacija žrtev množičnih nesreč MATEJ TRAPEČAR	78
Omogočanje izvrševanja najhujših oblik organizirane kriminalitete s korupcijo DAVID SMOLEJ	79

ZASEBNO VAROVANJE

Policijska poklicna kultura med zasebnimi varnostniki ANŽE MIHELČ	81
Analiza izvedbe, rezultatov in kakovosti usposabljanja za varnostnike v kompetenčnem centru ter analiza zadovoljstva varnostnikov s svojim delom VESNA KLISURA, TOMAŽ ČAS, MATEVŽ BREN	82
Meje ukrepanja varnostnikov v primerjavi s policijskimi pooblastili (zakonski in praktični vidiki) MANCA ZIMA, TOMAŽ ČAS	83
Analiza pooblastil in razlik istovrstnih prisilnih sredstev pri policistih in varnostnikih DEJAN KOVAČIČ, ASJA BABIČ, MIHA DVOJMOČ	84

NALOGE IN POOBLASTILA POLICIJE

Nepriistransko vedenje kot pogoj za legitimnost dela policistov BRANKO LOBNIKAR, KAJA PRISLAN	86
Preprečevanje nevarnosti kot podlaga za izvajanje varnostnih pooblastil MIROSLAV ŽABERL, FRANC POZDEREC, IVANKA OBERMAN	87

Policistova uporaba telesne sile MARUŠKA VIŠNIKAR	88
Osobne policijske kamere – svrha i ciljevi DRAŽEN ŠKRTIČ	89
Delo policije na varnostno obremenjenih območjih in kriminalnih žariščih FRANCI KREGAR	90
Policijsko delo v (romski) skupnosti skozi filmsko prizmo EMANUEL BANUTAI	91
VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH III	
Varnost v lokalnih skupnostih: Problem grafitiranja v mestni občini Ljubljana TAMARA PAHOR, KARMEN ZUPANČIČ	93
Tatvine v četrtni skupnosti Ljubljana Center od 2008 do 2013 PETRA ŽIBERNA, DOMEN HRIBAR	94
Prekrški in kazniva dejanja zoper javni red in mir v Ljubljani KLEMEN OGRIN, GREGOR HOČEVAR	95
Prometna varnost v Mestni občini Ljubljana kot vidik zagotavljanja varnosti v lokalni skupnosti URŠKA PIRNAT, MARKO MLAKER	96
Beračenje v Mestni občini Ljubljana: raziskava o lokalni varnosti JURE PUPPIS, DAVID SLUGA	97
Viktimizacija starejših – primerjava mestnih občin Ljubljana in Uppsala TINKARA PAVŠIČ MREVLJE	98
SPLOŠNO VARSTVOSLOVJE	
Pregled osnovnih konceptov in teorij skupnosti in varnosti MIRAN MITAR	100
Vizija vključevanja obsojencev ZPKZ Dob v skupnost ZORAN REMIC, DANIJELO PREVOLŠEK, ALEŠ UDOVČ	101
Razprava o pojmovanju ekoloških viktimizacij v Sloveniji DAVID SLUGA, KATJA EMAN	102
Električni in elektronski odpadki – naraščajoča grožnja naravi in človeku ANDREJA ROŽNIK, GORAZD MEŠKO	103
Vpliv nočnega dela na počutje, varnost in zdravje zaposlenih, ki opravljajo terensko delo na cesti ADIL HUSELJA, HELENA PLESLIČ	104
KRIMINALISTIČNA IN FORENZIČNA DEJAVNOST	
Vpliv forenzičnega označevanja premoženja na zmanjšanje premoženjskih kaznivih dejanj SAŠA KUCHAR	106
CSI efekt in vpliv na preiskovanje kaznivih dejanj BOŠTJAN SLAK	107

Načini obstrukcije poligrafskega testiranja BLAŽ ZUPANČIČ, SREČKO FELIX KROPE	108
Analiza ubojev in umorov v letu 2015 ANA IPAVEC, PETER UMEK	109
POLICIJA, JAVNOST, MEDIJI	
Medijsko predstavljanje policijske dejavnosti PRIMOŽ MAKUC	111
Prikaz policijskega dela v medijih URŠA HABIČ	112
Policija in komuniciranje z javnostmi v državni upravi MONIKA GOLOB	113
Portret migranta v medijih: primerjava slovenskih in belgijskih medijskih prispevkov NINA GORŠIČ, SARA ŽELEZNIK	114
Vpliv športnih prireditev na varnost v lokalni skupnosti MILAN VAČOVNIK	115
POSTERJI	
Posnetki spolnih zlorab otrok	117
Ocena kakovosti napotitve policistov s strani OKC na interventne dogodke	118
Merjenje teže kaznivih dejanj z uporabo Thurstonove lestvice za merjenje stališč	119
Uporaba programa ArcGIS pri analizi kaznivih dejanj tatvin motornih vozil v obdobju 2008–2012 v Ljubljani	120

OKROGLE MIZE

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

VARNOST NA ŠPORTNIH IN DRUGIH JAVNIH PRIREDITVAH

MODERATOR: BRANKO LOBNIKAR

RAZPRAVLJAVCI: MILE NUNIČ, MARJAN JAKŠE, MILAN VAČOVNIK

Zagotavljanje varnosti na športnih prireditvah postaja vedno bolj pomembna tema. Stroški za varnost, še posebej pri velikih športnih dogodkih, vrtoglavo naraščajo. Poglejmo si samo primer stroškov za varnost pri organizaciji olimpijskih iger. Leta 2004 so olimpijske igre v Atenah predstavljale mejnik pri vrtoglavih stroških za zagotavljanje varnosti. Pred olimpijskimi igrami so v Grčiji začeli veljati obsežni vojaški varnostni ukrepi, s katerimi naj bi podprli varnostne ukrepe na igrah. 35 grških vojaških ladij in na ducate patrolnih čolnov je nadzorovalo Egejsko morje in obale olimpijskih objektov, v olimpijsko mesto so prispele tudi prve enote Nata, ki je aktiviral tudi zračni nadzorni sistem s pomočjo posebnih radarskih letal, sicer je pri varovanju iger pomagalo tudi okoli 20 ladij stalne sredozemske flote Nato. Za varnost je skrbelo skupaj več kot 70 tisoč pripadnikov varnostnih sil. Stroški za varovanje so presegli milijardo evrov in so bili višji kot kadarkoli v zgodovini olimpijskih iger. Na zimskih olimpijskih igrah v Vancouvru 2010 je za varnost med drugimi skrbelo več kot 15.000 varnostnikov, stroški varnostnega dela iger pa so nanесли 940 milijonov ameriških dolarjev. Stroški varovanja olimpijskih iger 2012 v Londonu so stali 650 milijonov evrov, za varnost pa je skrbelo 24.000 varnostnikov. Zimske olimpijske igre v Sočiju so prebile mejo 40 milijard, pri čemer je velik del bil namenjen prav zagotavljanju varnosti. Pred začetkom iger je Rusija v Sočiju sprožila največjo varnostno akcijo v zgodovini olimpijskih iger. Nastavila je več kot 30.000 policistov in omejila dostop do prizorišč. »Vsa prizorišča so pod nadzorom, sprožen je tudi sistem nadzora iz vesolja,« je takrat povedal minister za izredne razmere Vladimir Pučkov. Za varnost na ulicah Ria de Janeira bo v času prihajajočih olimpijskih iger 2016 skrbelo približno 47.000 policistov in 38.000 vojakov. V tem pogledu bo varnostni vložek dvakrat večji kot v Londonu 2012.

Nasilje v športu in v povezavi s športom je tema, ki zahteva večplastno obdelavo. Za sodobni čas je namreč značilno, da fenomen nasilja, kot najmočnejša oblika neverbalnega komuniciranja, postaja simbol družbe, v kateri živimo in pridobiva vedno bolj ritualen značaj. Prav nasilje v športu in v povezavi s športom je tista oblika nasilja, ki je v zadnjih desetletjih vedno bolj prisotna. Zaradi povečanega nasilja na športnih prireditvah so države članice Sveta Evrope leta 1985 podpisale Evropsko konvencijo o nasilju in nedostojnem vedenju gledalcev na športnih prireditvah, zlasti na nogometnih tekmah, ki jo je Slovenija ratificirala 1992. S tem se je država zavezala, da bo v okviru ustave in pravnega reda, po potrebi pa tudi s sprejetjem ustreznih zakonov, izvajala ukrepe za preprečevanje in zatiranje nasilja in nedostojnega vedenja gledalcev. Z zakonom o nalogah in pooblastilih policije so policisti dobili tudi novi pooblastili: prepoved udeležbe na športnih prireditvah in prekinitev potovanja na športno prireditev. Gre za pooblastili za zagotavljanje varnosti in reda ter preprečevanja nasilja na športnih prireditvah. Tako lahko policisti nasilnim skupinam preprečijo dostop do športne prireditve, tistim navijačem, ki so bili v preteklosti že kaznovani zaradi kršitev na tekmah, pa lahko začasno (za eno leto) prepovejo ogled športne prireditve. Pri tem pa je treba poudariti, da je da je za red in varnost na športnih prireditvah odgovoren organizator športne prireditve. Policisti intervenirajo šele takrat, ko sta z dogajanjem na športni prireditvi ogrožena javni red in mir in organizator varnosti ni več zmožen zagotavljati.

Ko govorimo o nasilju v športu in v povezavi s športom, moramo ugotoviti, da ne gre za enovit fenomen. Najnovejše raziskave na tem področju kažejo, da nasilje v športu postaja transcendenca nasilja v sodobnem poslovnem svetu, saj postajata šport, posel in politično delovanje vedno bolj prepletena, tako da se nasilje v športu izraža kot preslikava konfliktov in interesov iz nekih drugih področij družbenega življenja.

Da je fenomen nasilja pomemben dejavnik, ki povzroča nelagodje, strah in sprevrča bistvo športa v njegovo popolno nasprotje, so spoznale mnoge vlade in mednarodne organizacije (tako vladne kot športno-stanovske). Priča smo različnim pristopom upravljanja nasilja v športu in v povezavi s športom, še posebej so tovrstne aktivnosti usmerjene k ukrepom preprečevanja nasilja gledalcev (huliganizem in radikalizacija nogometnih navijačev). Vendar pa je za celovit pristop potrebno vse opisane oblike nasilja

najprej celovito in natančno razumeti, da bi iz tega lahko izpeljali ukrepe, ki bi pripeljali do zelenih učinkov. Namen okrogle mize je torej najprej razumeti različne nianse zagotavljanja varnosti na množičnih športnih prireditvah v Sloveniji in razpravljati o soodvisnosti različnih deležnikov pri tej pomembni nalogi.

VODENJE V POLICIJI

MODERATOR: BRANKO LOBNIKAR

RAZPRAVLJAVCI: MARJAN FANK, TATJANA BOBNAR, JANEZ OGULIN, TOMISLAV HABULIN

Namen okrogle mize na temo vodenja v policiji je s pomočjo analize kompetentnih policijskih vodij iz vseh treh nivojev policijske organizacije podrobno analizirati vprašanje pomena in izzivov vodenja sodobnih policijskih organizacij, s posebnim poudarkom na spremembah, ki jih zaznavamo pri policijski dejavnosti po prelomu stoletja.

Burns (1978) je že v osemdesetih letih prejšnjega stoletja za vodenje dejal, da gre za enega od najbolj proučevanih, a kljub vsemu najbolj slabo razumljenih fenomenov sodobnosti. Vodenje razumemo kot način, s katerim kažemo pot (posamezniku ali skupini) na način, da gremo z njimi ali na čelu; vodenje lahko razumemo tudi kot kontroliranje ali usmerjanje; kot začenjajo z aktivnostmi, vodje pa so osebe, ki ukazujejo, usmerjajo ali navdihujejo druge. Bistvo tovrstne opredelitve vodenja in vodje je interakcijski proces, znotraj katerega vodja deluje v smeri doseganja ciljev. Razlike pa se pojavijo pri načinih, s katerimi vodja te cilje doseže. Slednje velja tudi za policijsko organizacijo, kjer je vprašanje o primernih načinih vodenja prišlo v ospredje v zadnjih nekaj desetletjih, ko se je začelo spreminjati tudi prepričanje o najbolj primernem modelu izvajanja policijske dejavnosti. Ugotovimo lahko, da je spreminjanje tradicionalnega (birokratskega) modela policijske dejavnosti v sodobni pristop (na primer policijsko delo v skupnosti) povzročilo tudi spremembe v načinu vodenja policijske organizacije.

Da bi bili policijski vodje kos sodobnim izzivom policijskega dela v sodobni kompleksni družbi, so soočeni s spremembami na treh nivojih: na osebni ravni, na organizacijski ravni in na ravni zaposlenih. Prva, verjetno tudi najbolj težka sprememba, s katero se morajo soočiti policijski vodje, je sprememba njihove osebne filozofije, vrednot, znanja in predvsem vedenja. Brion (1996) poudarja, da so izkušeni policijski vodje, ki so takšni postali v okviru tradicionalnega pristopa k upravljanju organizacije, nenaklonjeni spremembam, če niso soočeni z dokazi, kaj in kako delajo narobe ter za spremembe nimajo jasnih navodil. Pri policijski dejavnosti so takšni dokazi še posebej težavni, še posebej zaradi dejstva, ker so policijski vodje, ki so mnogo letu uspevali znotraj birokratskega modela policijske dejavnosti, izjemno skeptični do rezultatov raziskav na področju policijskega dela. Pa četudi raziskovalnim rezultatom naklonjeni, je spremembe težko uveljaviti. Da bi lahko pospešili individualne spremembe policijskih vodij, potrebujemo tudi primeren sistem izobraževanja in usposabljanja policijskih vodij. V 21. stoletju v Evropi še vedno nimamo soglasja o tem, kakšen sistem izobraževanja in usposabljanja policijskih vodij je najbolj primeren za izvajanje sodobnih pristopov policijske dejavnosti. Spremembe na osebni ravni spodbujajo tudi profesionalna združenja, ki policijskim vodjem omogočajo ne le druženje in izmenjavo izkušenj in znanj, temveč tudi vir motiviranosti za uvajanje sprememb.

Poleg sprememb na osebni ravni so pri prilagajanju novim paradigmam policijske dejavnosti potrebne tudi spremembe na organizacijski ravni. Policijsko delo v skupnosti temelji na konceptu decentralizacije, državlanskega nadzora nad delom policije ter vpetosti skupnosti v policijsko delo. V sodobnih policijskih organizacijah smo priča spremembam, ki se kažejo v prehodu od ubogljivosti in konformnosti k pripadnosti, diskreciji in inovativnosti, od konzervativnosti k odprtosti ter od izoliranosti in tajnosti k javnosti, odprtosti in zaupanju. Izziv za policijske vodje je, da so glavni agenti teh sprememb, upravljati morajo celoten proces transformacije tradicionalne policijske paradigme v nov koncept policijske dejavnosti. Je pa težko odpovedati se popolni prevzetosti z upravljanjem na mikro nivoju policijske organizacije in preko procesa opolnomočanja del moči prepustiti policijskim šefom na nižjih nivojih ali celo policistom. Izziv za policijske vodje je ustvarjanje takšnega delovnega okolja, v katerem bi lahko delovali visoko osebno zavzeti in opolnomočeni profesionalci, za katere bi bila značilna visoka stopnja policijske integritete, ki bi v skladu s policijsko etiko delovali v korist skupnosti.

DRŽAVNA REGULATIVA V PANOGI DETEKTIVSKE DEJAVNOSTI

Moderatorja: ŽIGA PRIMC, DUŠAN POSLEK

Razpravljalci: PREDSTAVNIKI DEZRS, FVV UM IN DRŽAVNIH ORGANOV

Detektivska dejavnost je opredeljena kot regulirana gospodarska dejavnost. V zakonu je v 26. členu podrobno določeno detektivovo delovno področje in zelo natančno navaja, da detektiv pridobiva informacije na naštetih področjih. Zakon je v 27. členu detektivom dal na razpolago štiri upravičenja, s katerimi lahko v prejšnjem členu našete naloge kvalitetno opravi. Osnovno detektivsko upravičenje je »pridobivanje podatkov od oseb in javno dostopnih virov«, poleg tega pa zakon detektivom dovoljuje še »pridobivanje podatkov iz evidenc«, »osebno zaznavanje« in »uporabo tehničnih sredstev«.

V dveh letih veljavnosti ZDD-1 je bilo sprejeto splošno stališče, da naloge iz 26. člena in upravičenja iz 27. člena izvaja zgolj detektiv, ki izpolnjuje vse pogoje iz zakona. Sodba Upravnega sodišča in mnenja državnih organov pa v celoti izpodbijajo smisel detektivske dejavnosti in samega ZDD-1.

Detektiv sme izvajati pristojnosti za državne organe, če jih izvaja v skladu z 26. in 27. členom ZDD-1. Zakaj državni organi ne najemajo detektivov za raziskovanje disciplinskih kršitev zaposlenih (raziskovanje nelojalne konkurence, alkoholiziranost na delovnem mestu, kontrola prevoza na delo in z dela, kontrola zlorabe delovnega časa in druge disciplinske kršitve)? Zakaj so javni uslužbenci drugače obravnavani, ko gre za preverjanje zlorabe bolniške odsotnosti? Predstojnik lahko, ko razpolaga z informacijo, na podlagi katere so podani razlogi za sum, da javni uslužbenec zlorablja pravico do zadržanosti z dela do 30 delovnih dni zaradi bolezni ali poškodbe, pooblasti enega ali več javnih uslužbencev oziroma tretjih oseb za ugotovitev dejanskega stanja. Pred pričetkom izvajanja nadzora mora predstojnik javnega uslužbenca najprej opozoriti, da obstajajo razlogi za sum o zlorabi, ter mu omogočiti, da se o tem izjasni. Uvedba nadzora na ta način je nesmiselna in odprava te določbe nujno potrebna.

MARIBORSKE VSTAJE – RETROSPEKTIVA POLICIJSKIH, TOŽILSKIH IN SODNIH POSTOPKOV ZOPER UDELEŽENCE PROTESTOV

Moderator: BENJAMIN FLANDER

Razpravljavci: VESNA LOVREC, ZORAN CUNK, JURE ŠEGA

Okrogla miza je namenjena strokovni razpravi o dogajanju na tako imenovanih mariborskih vstajah v letu 2012 ter medijsko odmevnima in kontroverznima sodnima procesoma, ki sta sledila po vstajah. Predvsem na tretji mariborski vstaji smo bili priča nepredstavljenemu nasilju tako s strani protestnikov kot s strani policije, prav tako pa so bili predkazenski postopki in sodna procesa polna »nenavadnosti«.

Tema je nedvomno vredna strokovno pravnega retrospektivnega pogleda, saj so bile mariborske vstaje zagotovo prvi primer varnostne in politične situacije, iz katerega so se policija, tožilstvo, sodstvo, mediji in širša javnost prvič v zgodovini samostojne Slovenije učili, kako razumeti in kako obvladovati tako ekstremne okoliščine. Prav zaradi tega je okrogla miza, ki na višji strokovni nivo prinaša razpravo o teh dogodkih, pomembna za razumevanje problematike varovanja javnih shodov in nalog vseh deležnikov v izrednih varnostnih situacijah, kot so bile mariborske vstaje. Slovenija kot država je bila prvič na preizkušnji v točki zrelosti prakticiranja demokratičnih instrumentov, med katere spada tudi pravica do svobodnega združevanja in izražanja nezadovoljstva.

Na okrogli mizi so skozi predstavitev treh gostov predstavljeni trije različni pogledi na celoten proces od dogajanja na protestih do sodnega epiloga in različne ocene tega, kako uspešno se je Slovenija kot država spoprijela s svojo prvo tovrstno izkušnjo.

KRIMINALITETA IN KAZENSKO PRAVO

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

KAZENSKOPRAVNI VIDIKI VARNOSTI IN NAPADOV NA INFORMACIJSKE SISTEME

MIHA ŠEPEC

Namen prispevka

V prispevku bom s kazenskopravnega vidika prikazal nevarnosti napadov na informacijske sisteme. Predvsem me zanima kako kazenska zakonodaja varuje integriteto in varnost informacijskih sistemov, ki so danes pogosto ključni elementi številnih družbenih procesov, naj bo to organiziranje športne prireditve ali delovanje jedrske elektrarne. Nove pojave oblike kaznivih dejanj napadov na informacijske sisteme predstavljajo varnostna tveganja, ki jih pred nekaj leti še nismo poznali.

Metode

Prispevek temelji na teoretični in analitični metodi. Na podlagi analize problemov in lastnega poznavanja področja, bom predstavil rešitve in nova spoznanja, ki lahko koristijo vsem, ki se ukvarjajo z varnostjo in pri tem uporabljajo informacijsko-računalniške sisteme. Uporabljeni bosta tudi deduktivna in induktivna metoda.

Ugotovitve

Motenje delovanj informacijskih sistemov in podatkov v njih je v naši kazenski zakonodaji urejeno na zadovoljivi ravni, a z odprtimi nekaterimi dilemami. Prva med njimi je zagotovo ali je potrebno uzakoniti kot kaznivo dejanje tudi motenje informacijskih sistemov, ko je to storjeno v malomarnostni obliki krivde. Druga dilema, ki se nam postavlja pa je, ali bi bilo smiselno kot kvalificirano obliko kaznivega dejanja uzakoniti tako imenovano računalniško sabotažo, ko je napaden informacijski sistem, ki skrbi za državni ključne procese (dobava električne energije, vodovodne napeljave, zagotavljanje informacijskih omrežij, vojaški informacijski sistemi ...)?

Praktična uporabnost

Poleg teoretične analize bodo v prispevku podani praktični primeri napadov in zlorab informacijskih sistemov. Dognanja v prispevku lahko pripomorejo k zmanjšanju potencialnih zlorab, oziroma k bolj učinkovitemu kazenskemu pregonu, ko do zlorab dejansko pride.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Podrobna kazenskopravna analiza napadov na informacijske sisteme v slovenskem kazenskem prostoru še ni bila narejena. Prispevek bo izviren doprinos h kazenskopravni dogmatiki, obenem pa relevanten vir informacij za vse tiste, ki varnostno nadzirajo integriteto informacijskih sistemov.

IZLOČANJE DOKAZOV, PRIDOBMLJENIH S POSEGI V ZASEBNOST, PRED ESČP

SABINA ZGAGA, BLAŽ MARKELJ

Namen prispevka

Tako v okviru kazenskega postopka, kakor tudi drugih, kvazikazenskih postopkov, se lahko dokazi pridobijo s posegom v zasebnost, za katere obdolženec kasneje zahteva izločitev prav zaradi kršitve te njegove zasebnosti. Slovenski vidik te problematike v prvi vrsti seveda zamejuje slovenska ureditev. Ker pa je Slovenija tudi podpisnica Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki določa skupne minimalne standarde varstva človekovih pravic članicam Sveta Evrope, je za našo ureditev relevanten tudi ta vidik. Evropska konvencija in Evropsko sodišče za človekove pravice seveda vprašanja izločitve dokazov, pridobljenih s posegom v zasebnost, ne obravnavata neposredno, je pa mogoče najti določena stališča o tem v sodni praksi sodišča.

Metode

Prispevek uporablja metodo analize literature in prakse Evropskega sodišča za človekove pravice.

Ugotovitve

Evropsko sodišče za človekove pravice ne pozna dosledne ekskluzije dokazov, temveč utilitaristično; najprej mora ugotoviti, da je bila pri pridobivanju dokazov kršena določena pravica iz konvencije, nato pa tako pridobljen dokaz izloči le v primeru, če njegova uporaba pomeni kršitev pravice do poštenega sojenja. Pravica do zasebnosti je splošna pravica, ki zavezuje države podpisnice v vseh razmerjih države do posameznikov. Glede izločanja dokazov, pridobljenih v (kvazikazenskih) postopkih s kršitvijo pravice do zasebnosti pa zaenkrat v praksi Evropskega sodišča za človekove pravice še ni primera izločitve takega dokaza v kazenskem postopku, saj je stališče sodišča, da uporaba takega dokaza ne krši pravice do poštenega sojenja.

Praktična uporabnost

Ugotovitve so relevantne za presojo posegov zasebnosti v slovenskem kazenskem postopku.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek predstavlja analizo aktualnega vprašanja zasebnosti v kazenskem postopku.

UKREPI PROTI SEKUNDARNI VIKTIMIZACIJI OTROK V KAZENSKEM POSTOPKU: AMERIŠKI IN SLOVENSKI VIDIK

URŠA HABIČ

Namen prispevka

Na svetu obstaja veliko možnih ukrepov, ki bi pripomogli k zmanjšanju sekundarne viktimizacije otrok prič in otrok žrtev, ki so ji podvrženi zaradi sodelovanja v kazenskem postopku. Namen prispevka je predstavitev izbranih ameriških ukrepov za zmanjševanje sekundarne viktimizacije v kazenskem postopku ter možnost njihove implementacije v pravosodni sistem Republike Slovenije z namenom, da se prepreči dodatna travma in stres otrok in poveča verodostojnost njihovega pričanja.

Metode

Uporabljena je bila deskriptivna metoda dela. Pregledane so bile baze podatkov: SpringerLink, SAGE, ProQuest, ScienceDirect, ter združevalni iskalnik Athens, po ključnih besedah »sekundarna viktimizacija« »otrok priča«, »kazenski postopek« brez in v kombinaciji z operaterjema AND in OR. Uporabljeni viri so bili zbrani glede na kriterija dostopnosti in primernost. Podatki so bili združeni in obdelani po principih meta sinteze.

Ugotovitve

Pravosodni sistem Slovenije ima vso možnost implementacije ameriških ukrepov v kazenskoopravni postopek, vendar bo pri tem potrebno mnogo načrtovanja, spreminjanja zakonov, usposabljanja strokovnjakov in finančnih sredstev, da bi se ukrepe kar se da učinkovito tudi uporabilo. Prav tako so na tem področju potrebne tudi raziskave učinkov teh ukrepov, kar bi pripomoglo k učinkovitejšemu preprečevanju sekundarne viktimizacije otrok, ki sodelujejo v kazenskem postopku.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Pomembnost prispevka se kaže v tem, da predstavi ukrepe za zmanjševanje sekundarne viktimizacije otrok v ZDA, ki se jih v Sloveniji v kazenskem postopku še ne uporablja in so nam neznani. Prav tako realno prikaže možnosti implementacije teh ukrepov v slovensko pravosodno prakso in njihov učinek na sodelujoče otroke.

AMNESTIJA IN POMILOSTITEV V REPUBLIKI SLOVENIJI

IGOR BAKALAR, BENJAMIN FLANDER

Namen prispevka

Namen prispevka je predstaviti ureditev institutov amnestije in pomilostitve v slovenski zakonodaji. Predstavljen bo tudi postopek izdajanja obeh aktov milosti, zlasti postopek pomilostitve, ki je precej bolj kontroverzen kot zakonodajni postopek, s katerim se daje amnestija. Prikazali bomo tudi nekatere odmevnejše primere pomilostitev in primerjali frekvenco pomilostitev pri dosedanjih predsednikih republike.

Metode

V prispevku bo uporabljena metoda analize in normativna metoda raziskovanja. Uporabljena bo tudi primerjalna metoda. S to metodo bomo preučili do sedaj izdane pomilostitve in primerjali naklonjenost posameznih predsednikov republike pomilostitvam. Z metodo analize bomo preučili učinke in posledice sprejetih zakonov o amnestiji in tako imenovanega »zakona o aboliciji«.

Ugotovitve

Amnestija in pomilostitev sta potrebna in pomembna pravna instituta v demokratični in pravni državi, zato ju ne kaže ukiniti ali kako drugače zmanjšati njuno moč oziroma učinek. Veliko pomislekov obstaja tudi glede učinkovitosti postopka za izdajo akta o pomilostitvi, saj prošnja za pomilostitev roma od ene institucije do druge ter naposled do predsednika republike kot končnega naslovnika. Število pomiloščenih je drastično upadalo z vsakim novim predsednikom republike, medtem ko je število prošenj za pomilostitev bolj ali manj konstantno.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je omejena na Slovenijo ter delno Hrvaško in ZDA.

Izvirnost/pomembnost prispevka

V prispevku, ki temelji na diplomski nalogi, sta pregledno predstavljena oba akta milosti. Podrobneje smo preučili zakonodajo in prakso pomiloščanja in dajanja amnestije v Sloveniji, okvirno pa tudi na Hrvaškem in v ZDA.

KORUPCIJSKA KAZNIVA DEJANJA V ČASU PRED IN MED GOSPODARSKO KRIZO

NINA ALBREHT, DAVID SMOLEJ

Namen prispevka

Korupcija predstavlja eno bolj deviantnih vedenj v družbi, ki lahko pomenijo tudi kazniva dejanja. Negativni vplivi korupcije se odražajo kot slabša blaginja v državi, ki je bila v času gospodarske krize zagotovo na nižjem nivoju. Namen prispevka je obravnavati problematiko korupcijskih kaznivih dejanj v času pred in med gospodarsko krizo, torej od leta 2004 do 2014. Zanimalo nas bo gibanje števila korupcijskih kaznivih dejanj, njihovi vzroki in posledice.

Metode

Teoretični del prispevka je nastal z metodo iskanja virov. Drugi del prispevka je nastal na podlagi sekundarnih virov – poročil o delu policije.

Ugotovitve

Policija je v preučevanem obdobju obravnavala največ korupcijskih kaznivih dejanj zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva. V času gospodarske krize je bilo obravnavanih več korupcijskih kaznivih dejanj kot času pred gospodarsko krizo. Možni vzroki za to so destabilizacija bančnega sistema, katerega posledica je bilo več naznanil kaznivih dejanj, zaključek večje kriminalistične preiskave in bolj učinkovita uporaba strateških ukrepov za boj proti korupciji. Za še bolj učinkovito odkrivanje in preiskovanje korupcijskih kaznivih dejanj predlagamo strateško in usmerjeno delo na tem področju, dodatna pooblastila policije oziroma znižanje pravnih standardov za odkrivanje korupcijskih kaznivih dejanj.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Strokovni prispevek je prvi tovrstne narave, saj so korupcijska kazniva dejanja analizirana v kontekstu gospodarske krize. Problematika korupcije je izpostavljena tudi v pomembnem delu Nacionalnega reformnega programa, kar kaže pomembnost te problematike.

ŽRTVE NALOŽBENIH PREVAR – STE TO (LAHKO) TUDI VI?

MATEJA BITENC

Namen prispevka

Namen prispevka je povečati osveščenost javnosti:

- o obsegu naložbenih prevar, njihovih značilnostih in vplivih na žrtve,
- o tem, kaj vse vpliva na to, da posameznik postane žrtev ter
- na praktičnih primerih pokazati znake, na podlagi katerih lahko prepoznamo naložbeno prevaro.

Metode

Prispevek združuje teoretični področji viktimologije ter finančne kriminalitete.

Ugotovitve

Naložbene prevare so problem družbe in problem posameznika. Različne študije kažejo, da je število ljudi, ki so žrtve tovrstnih kaznivih dejanj, iz leta v leto večje. Takšna izkušnja se globoko zareže v življenje posameznika in ima na žrtev izredno negativen vpliv - tako v materialnem, kot tudi v čustvenem, psihološkem in zdravstvenem pogledu.

V prispevku bodo zato predstavljeni najpogostejši tipi naložbenih prevar ter njihove lastnosti, vključno s primeri. Nato bomo predstavili ugotovitve raziskav o žrtvah naložbenih prevar, njihovih lastnostih, življenjskem slogu in okoliščinah, ki pomembno vplivajo na to, da posameznik postane žrtev naložbene prevare. Govorili bomo torej o kontekstu, znotraj katerega se zgodi naložbena prevara. Prispevek bomo zaključili s pregledom nekaterih najočitnejših in najpogostejših znakov, na podlagi katerih lahko posumimo, da gre za naložbeno prevaro in ne za pravo naložbeno priložnost.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek je namenjen širši javnosti. Njegov glavni cilj je povečati osveščenost posameznikov v zvezi z naložbenimi prevarami ter s tem vplivati na povečanje samozaščitnih ukrepov za povečanje varnosti.

VARNOST V INFORMACIJSKI DRUŽBI

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

VARNO POSLOVANJE V KIBERNETSKEM PROSTORU

IGOR BERNIK

Namen prispevka

Varno poslovanje v kibernetnem prostoru v času popolne odvisnosti poslovanja od elektronskih naprav in dostopa do omrežij ter povezljivosti je nujnost vsake, dolgoročno uspešne organizacije. Ob poznanih grožnjah in tveganjih stalno prihajajo nove tehnologije in storitve, ki še dodatno otežujejo izvajanje kibernetkovarnostnih ukrepov. Predstavljena bodo izhodišča za zavarovanje (informacijskega) premoženja in ukrepi za odzive na kibernetkovarnostne incidente.

Metode

Vsebina temelji na poznavanju področja in deskriptivnem proučevanju virov, sinteze znanj in analize z anketami zbranih odgovorov poslovnih uporabnikov.

Ugotovitve

Ugotavljamo, da je stanje na področju kibernetne varnosti kritično. Predstavljamo smernice za izboljšanje stanja.

Omejitve/uporabnost raziskave

Omejitve izhajajo iz različnih poslovnih praks in uporabe tehnologij. Uporabnost se kaže v pristopih k zagotavljanju izboljševanja kibernetne varnosti v organizacijah na podlagi v praksi potrjenih uspešnih pristopov.

Praktična uporabnost

Izboljšanje kibernetne varnosti je odvisna od pristopov in kontinuiranega izvajanja aktivnosti, ki izhajajo iz predstavljenih splošnih pristopov.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Vsebina predstavlja aktualna dognanja na področju kibernetne varnosti in podaja smernice za varno poslovanje.

VPELJAVA AGILNIH METOD IN VITKIH PRISTOPOV ZA ZAGOTAVLJANJE KIBERNETSKE VARNOSTI V BANČNEM SEKTORJU

LUKA ZADEL, IGOR BERNIK

Namen prispevka

V bančnih poslovnih sistemih je zaznan problem počasnega uvajanja razvitih funkcionalnosti programske opreme v produkcijsko okolje, prekoračitev rokov, oteženo sledenje in prilagodljivost spremembam v zahtevah in neusklajeno določanje prioritet uporabniških zahtev, kar pomembno vpliva na zagotavljanje kibernetike varnosti. Predstavljena bodo izhodišča za zavarovanje informacijskega premoženja in uporaba omenjenih metod.

Metode

Predstavljeni so primeri dobrih praks v tujih bančnih okoljih, ki se nanašajo na pripravo poslovnega delovnega okolja za vpeljavo vitkih pristopov k razvoju programske opreme. Analizirani so obstoječi procesi razvoja aplikativnih rešitev v konkretnem bančnem okolju.

Ugotovitve

Predvideni učinki so dvig ravni kibernetike varnosti in odzivi na uporabniške zahteve, izboljšani procesi upravljanja razvoja, večja prilagodljivost upravljanja zahtev, skrajšanje časov razvoja in zmanjšano tveganje zamud, napak in stroškov vzdrževanja.

Omejitve/uporabnost raziskave

Bančni sektor tradicionalno velja za okolje, kjer uvajanje novosti poteka počasneje kot na drugih gospodarskih področjih, kar se kaže tudi v razvoju programske opreme. Recipročno je to posledica neintenzivnega spreminjanja in menjavanja bančnih produktov na strani bank in pričakovanih komitentov, da bodo bančni produkti stabilni, zanesljivi ter njihova denarna sredstva varno naložena z ničelno stopnjo tveganja izgube vrednosti kapitala.

Praktična uporabnost

Prikazan je hiter odziv in izvedba brez napak in nepravilnosti za zagotavljanje kibernetike varnosti.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Vsebina predstavlja aktualna dognanja na področju kibernetike varnosti in podaja smernice za varno bančnoposlovanje.

ANALIZA KONCEPTA SAFE MODE IN VPLIV NA ZAGOTAVLJANJE INFORMACIJSKE VARNOSTI V PODJETJIH

ŽIGA PRIMC, IGOR BERNIK

Namen prispevka

Namen prispevka je predstaviti analizo rešitve Safe Mode in ugotoviti dejanski vpliv na zagotavljanje informacijske varnosti v podjetjih. Rešitev bo analizirana na osnovi vsebine in rezultatov, ki jih bomo dobili iz testnih organizacij iz gospodarskega sektorja.

Metode

Za analizo rešitve bosta uporabljeni deskriptivna in kvalitativna metoda. Za ugotavljanje učinkovitosti ciklov pa bo uporabljena komparativna metoda. Na šestih izbranih podjetjih smo vpeljali posamezne cikle in ugotavljali stanje pred in po vpeljavi ciklov.

Ugotovitve

Rezultati so pokazali, da se z izvedbo kontinuiranih delavnic ozaveščanja zaposlenim v organizaciji opazno dvigne zavest o pretečih informacijskih grožnjah. Višja zavest v kombinaciji s tehničnimi rešitvami zagotavlja višjo stopnjo informacijske varnosti, saj se je možnost človeške napake zmanjšala.

Omejitve raziskave

Zaradi časovne omejitve, smo v vsakem izmed šestih podjetij vpeljali dva cikla od dvanajstih in tako trajanje raziskave z dvanajstih mesecev skrčili na dva meseca. Testni vzorec je relativno majhen, zaradi česar se pojavijo težave pri posploševanju.

Praktična uporabnost

Rezultati prikazujejo učinkovitost rešitve, ki s sistematičnim izobraževanjem in z vpeljavo potrebne dokumentacije doseže boljšo stopnjo zavedanja glede pretečih nevarnosti pri varovanju informacij. Nezavedno nevarno ravnanje zaposlenih tako popeljemo na nezavedno varno raven. Pridobljeno znanje lahko zaposleni uporabijo tudi v domačem okolju kar pripomore k dvigu splošne zavesti o varovanju informacij.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek prikazuje pomembnost sodelovanja gospodarstva in akademskega okolja, ki lahko rezultira v obliki učinkovite in življenjske varnostne rešitve. Izpostavljena je pomembnost sistematičnega pristopa k varovanju informacij in uporabniku prijazne rešitve.

PROGRAMSKA REŠITEV ZA IZRAČUN VARNOSTNIH TVEGANJ (FEELSAFE ZONE)

TJAŠA CORN, KLARA HRIBAR, PRIMOŽ MAKUC, AJDA ŠULC, KAJA PRISLAN

Namen prispevka

Predstavljamo idejo o programski rešitvi, ki bi spremljala varnostna tveganja, primarno v turistični dejavnosti. Glavni cilj je uporabnikom omogočiti vrednotenje potovalnih načrtov na način, da bi se v grafični obliki predstavilo raven varnostnega tveganja z vidika različnih vrst kriminalitete na določenem geografskem območju.

Metode

Predlagana rešitev za večjo varnost v turizmu je sociotehnične narave. Gre za v praksi aplikativen model, ki bi temeljil na analizi varnostnih trendov. Algoritem, s katerim bi ocenjevali varnost, bi temeljil na razmerju med pogostostjo kaznivih dejanj in dnevno pretočnostjo ljudi in/ali številom prebivalstva na območju. Izračuni bi se nanašali na toliko velika območja, da bi lahko zagotovili anonimnost. Aplikacija bi omogočala pregled lokacij v obliki zemljevida in izrisala najvarnejšo pot do zelene destinacije.

Ugotovitve

Zaradi globalne razsežnosti turizma je ta postal dovzeten za raznolike varnostne grožnje. Strah pred viktimizacijo je pomemben dejavnik pri načrtovanju potovanj, zato želimo omogočiti preverjanje upravičenosti občutkov glede varnostnih tveganj. Pozitivno mnenje k predstavljeni rešitvi je podala tudi Informacijska pooblaščenka.

Omejitve

Programska rešitev bi bila povezana z uporabo mobilne tehnologije, zato je omejena na njene uporabnike. Za zagotovitev aktualnosti bi bilo potrebno bazo podatkov dosledno posodabljati. Možen je skepticizem zaradi napačnega tolmačenja rezultatov, zato bomo poskrbeli za usmerjanje uporabnika pri interpretaciji izračunanih varnostnih tveganj. Ideja je izvedljiva zgolj v primeru pridobitve potrebnih podatkov v sodelovanju s pristojnimi organizacijami, zato trenutno ostaja na teoretični ravni. Vseeno vidimo njeno praktično uporabnost za prihodnost.

Praktična uporabnost

Izvirnost ideje se kaže v praktičnem pristopu k reševanju problema strahu pred kriminaliteto. Primarni namen je izboljšanje občutka varnosti in samoučinkovitosti posameznika kot turista. Je uporabna za gospodarski razvoj v smislu implementacije v turistično ponudbo.

INTEGRIRAN ELEKTRONSKI SISTEM REGISTRACIJE IN NADZORA JAVNIH ZBIRANJ TER PRIREDITEV V GOSTINSKIH LOKALIH: RAČUNALNIŠKA APLIKACIJA PATI

NENAD DONAU, BORIS GRILC, DRAGO BRUMEN

Namen prispevka

Predstavitev računalniške aplikacije »PATI« (v nadaljevanju: aplikacija) za registracijo in nadzor javnih zbiranj ter prireditev v gostinskih lokalih.

Metode

Prispevek je študija primera uporabe aplikacije. Uporabljena sta bili metoda analize vsebin in deskriptivna metoda.

Ugotovitve

Aplikacija prispeva k odpravi administrativnih ovir in poenostavlja postopek prijave javnih zbiranj, omogoča integracijo - centralizacijo informacij in podatkov o javnih zbiranjih, optimizira uporabo omejenih virov ter omogoča učinkovitejši inšpekcijski nadzor nad varnostnim osebjem, rediteljsko službo in organizatorji javnih zbiranj. Gre za sistem, katerega osnovna izhodišča so: integracija podatkov - učinkovitost - preprosta uporaba - zanesljivost - obveščenost - inšpekcijski nadzor.

Omejitve/uporabnost raziskave

Možen je odpor uporabnikov proti uvajanju novih orodij zaradi potrebe po usposabljanju za upravljanje z aplikacijo ter zaradi navezanosti uporabnikov na rutinske in obstoječe postopke.

Praktična uporabnost

Razbremenitev policistov na policijskih postajah z administrativnimi opravili, razbremenitev upravnih delavcev na upravnih enotah z administrativnimi opravili, preglednost in ažurnost sistema prijav javnih zbiranj, poenostavitev postopka prijave javnega zbiranja preko spletnega obrazca, tipizacija - poenotenje vlog in digitalizacija, prispevata k manjši porabi časa za obravnavo posamezne vloge, boljšo preglednost sistema, lažjo obdelavo in analizo podatkov.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Aplikacija prispeva k boljšemu in učinkovitejšemu načrtovanju preventivnih in operativnih ukrepov organov javne in državne uprave, omogoča učinkovitejše delovanje organov pregona, upravnih delavcev, varnostnih služb na strateški operativni in taktični ravni ter inšpekcijskih služb pri načrtovanju in izvedbi inšpekcijskih nadzorov.

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH I

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

RAZISKOVALNO DELO INŠTITUTA ZA VARSTVOSLOVJE IN FAKULTETE ZA VARNOSTNE VEDE UM: PROGRAMSKA SKUPINA »VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH«

GORAZD MEŠKO

Namen prispevka

Predstavitev raziskovalnega dela Fakultete za varnostne vede – od temeljnega raziskovalnega projekta *Legitimnost in zakonitost policijske dejavnosti, kazenskega pravosodja in izvrševanja kazenskih sankcij* (2013-2016) do programske skupine *Varnost v lokalnih skupnostih* (2015-2018).

Predstavljene bodo glavne ugotovitve temeljnega raziskovalnega projekta *Legitimnost in zakonitost policijske dejavnosti, kazenskega pravosodja in izvrševanja kazenskih sankcij* ter nove knjige z naslovom *Oblast, legitimnost in družbeno nadzorstvo* (Meško, Eman in Flander, ur., 2016), ki je nastala kot rezultat dela raziskovalcev Fakultete za varnostne vede UM, Inštituta za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, Univerze v Cambridgeu in Oksfordu, Velika Britanija.

V nadaljevanju bodo predstavljena izhodišča raziskovanja v okviru programske skupine *Varnost v lokalnih skupnosti* (VLS, 2015-2018), ki je prva programska skupina v zgodovini Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru. Predvideni okvir raziskovanja varnosti je v zvezi s preučevanjem razmerij med varnostjo na državni in lokalni ravni, pravnimi vidiki zagotavljanja varnosti v lokalnih skupnostih (občinah), upravljanjem in koordinacijo na področju varnosti (varnostni sosveti, sodelovanje med policijo in mestnimi redarstvi, socialna politika idr.), vzorci in porazdelitvijo odklonskih pojavov (predvsem kriminalitete in kršitev javnega reda in miru) v občinah, kakovostjo življenja različnih skupin ljudi v soseskah (predvsem občutke ogroženosti prebivalstva), migracijami in dejavnostmi na področju zmanjševanja kulturnega konflikta. Cilj raziskovanja je tudi preučitev razsežnosti situacijske in socialne prevencije. V vse bolj tehnološki družbi je del projekta namenjen tudi preučevanju kibernetске varnosti občanov. V okviru projekta bomo pregledali tudi primere dobrih praks na področju zagotavljanja varnosti in preprečevanja odklonskih pojavov. Končni cilj projekta je narediti celostno študijo o varnosti in zagotavljanju varnosti v Sloveniji in rezultate predstaviti predstavnikom lokalnih in državnih odločevalcev na področju zagotavljanja varnosti ter širši mednarodni strokovni in znanstveni javnosti. Kljub temu, da smo formalno začeli z delom v programski skupini v letu 2015, so raziskovalci že pred formalnim začetkom dela na tem projektu objavili nekaj prispevkov, ki so dosegli mednarodno odmevnost. Predstavljeni bodo tudi pomembnejši rezultati raziskovanja v prvem letu raziskovanja, pri čemer je v ospredju 1. nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih, ki je bila 27. novembra 2015 v Ljubljani in bilateralni projekt z Arizona State University, ZDA o pravnih ureditvah varnosti in o dejavnikih varnosti v lokalnih skupnostih.

OPREDELJEVANJE VIROV OGROŽANJA V LOKALNI SKUPNOSTI

BERNARDA TOMINC, ANDREJ SOTLAR

Namen prispevka

Opredeljevanje varnostnih tveganj in groženj je izrazito subjektivna kategorija in je odvisno od sistema vzpostavljenih vrednot, pa naj bo to na mednarodni, nacionalni, lokalni ali individualni ravni. Prispevek se ukvarja z vprašanjem, kdo so tisti subjekti, ki definirajo varnostna tveganja in grožnje na lokalni ravni.

Metode

Uporabljena bo deskriptivna metoda, s katero bom poskusili pojasniti razmerja med oblikovalci politik zagotavljanja varnosti na lokalni ravni.

Ugotovitve

Ne glede na to, da se sodobni viri ogrožanja pojavljajo na različnih nivojih, imajo vedno lokalne posledice, saj najbolj intenzivno vplivajo na kvaliteto življenja posameznika v neki lokalni skupnosti. Država je moralna, zaradi narave sodobnega varnostnega okolja, dopustiti proces decentralizacije moči in odgovornosti tudi na druge subjekte. Pa vendar država ne sme in ne more biti indiferentna do dogajanja na lokalni ravni, saj lahko določen problem preraste v nacionalne razsežnosti in onkraj. Pri tem pa prav zaradi sistema vzpostavljenih vrednot prihaja do razhajanja pri razumevanju varnosti (kaj neko družbeno skupino ogroža) in določanju prioritet pri zagotavljanju varnosti.

Praktična uporabnost

Prispevek je namenjen razpravi o oblikovanju sodobnih varnostnih politik.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek poskuša spodbuditi razpravo izven formalno-pravnih okvirjev trenutne opredelitve varnostnih politik.

INŠPEKCIJSKI NADZOR NA CENTRALNI IN LOKALNI RAVNI TER NJEGOV PRISPEVEK K VARNOSTI V OBČINAH

BOJAN TIČAR, ESTER DOLJAK, IZTOK RAKAR

Namen prispevka

Namen prispevka je pregled zakonske ureditve inšpekcijskega nadzora na državni in lokalni ravni. Prispevek je namenjen razumevanju pravnega položaja inšpektorjev in strank ter inšpekcijskih postopkov z vidika državne in lokalne regulative in z vidika pravne ureditve nekaterih varnostnih vidikov v lokalnih skupnostih.

Metode

Raziskovalni pristop oziroma metode v prispevku so kombinacija pravnih metod deskriptivne, primerjalne (komparativne) jezikovne in teleološke razlage s študijami šestih primerov ureditve v treh mestnih in treh običajnih občinah.

Ugotovitve

Inšpekcijski nadzor je ena od nalog državne uprave in ena od izvirnih nalog samoupravnih lokalnih skupnosti, v okviru katere te nadzirajo izvajanje in spoštovanje predpisov, ki jih same. Inšpekcijski nadzor je torej nadzorstvo izvajanja in spoštovanja državnih in lokalnih predpisov. Inšpekcijski postopek je upravni postopek, v katerem se ugotavlja, ali so bili predpisi kršeni in se v primeru ugotovljenih kršitev izdajajo odločbe in drugi akti, s katerimi se odreja odprava napak.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je praktično uporabna na nivoju občin in države. Študija primerov je narejena na šestih občinah, treh mestnih in treh običajnih. Omejitev analize je v količini občin, ki jih je v Sloveniji kar 212. Zato smo izbrali vzorec najbolj reprezentativnih.

Praktična uporabnost

Članek bralcu predstavi veljavno pravno ureditev inšpekcijskega nadzora v Republiki Sloveniji in primerjalno v mestnih ter drugih občinah. Poznavanje teh kategorij je praktično koristno, saj se prej kot slej vsakdo znajde v položaju, ko je tovrstno znanje potrebno za zaščito lastnega pravnega položaja stranke in lastnih procesnih ter materialnih pravic.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Besedilo raziskave izvirno prikaže prispevek inšpekcijskega nadzorstva k varnosti v občinah. Občine v skupni občinski oziroma mestni upravi lahko poleg medobčinskega inšpektorata ustanovijo tudi skupno medobčinsko redarstvo, katera dva sta nato vključena v isto skupno upravo. Kdaj in kako se občine za to odločijo in kakšna je slovenska praksa sedaj in v prihodnje, bo je izvirno prikazano v prispevku.

KIBERNETSKA VARNOST NA OBČINSKI RAVNI

ANŽE ZALETEL, IGOR BERNIK, ARIAN DEBELJAK

Namen prispevka

Kibernetska kriminaliteta in napadi na kritično infrastrukturo preko kibernetskega prostora predstavljajo novodobne grožnje s katerimi se srečujejo države, občine, organizacije in posamezniki. Pri tem se soočajo s težavo, kako zagotoviti ustrezne ukrepe za kibernetsko obrambo in obravnavanje incidentov. Namen prispevka je preučiti možnost kibernetskega napada na slovenske občine in ukrepe, ki jih je potrebno na lokalni ravni uvesti, za uspešen boj zoper kibernetske grožnje.

Metode

Ugotovitve, predstavljene v prispevku, temeljijo na uporabi deskriptivne metode, s katero smo preučili kibernetske grožnje, ki bi v realnosti lahko ogrozile delovanje občin, od mestnega redarstva do kritične infrastrukture. Opravljen je tudi strukturiran intervju s strokovnjaki, ki delujejo na področju zagotavljanja kibernetske varnosti v občini.

Ugotovitve

Ugotavljamo, da obstajajo številni kibernetski napadi, s katerimi storilci ogrožajo delovanje informacijskih sistemov na občinski ravni.

Občine so različno seznanjene s kibernetskimi grožnjami, ki ogrožajo informacijski sistem ter informacijske sisteme povezanih potencialnih tarč kibernetskega napada. Posebno občutljive so institucije, ki so del kritične infrastrukture občine ter enote, v katerih se zbira velika količina občutljivih podatkov (osebni, zaupni).

Praktična uporabnost

S pomočjo virov in analize potencialnih kibernetskih groženj predstavljamo model ukrepov, ki jih je potrebno izvesti za osnovno zaščito pred kibernetskim napadom in ublažitev posledic v primeru izvedbe napada na ravni občin.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek s področja odvratanja in zmanjševanja posledic kibernetskega napada, predstavlja redek vpogled v boj zoper kibernetsko kriminaliteto na občinski oziroma lokalni ravni v Sloveniji.

SOCIALNA PREVENCIJA KRIMINALITETE V LOKALNIH SKUPNOSTIH (PRIMERJALNA ANALIZA)

BENJAMIN FLANDER, ALEŠ GODEC

Namen prispevka

Namen prispevka je preučiti stanje na področju socialne prevencije kriminalitete v lokalnih skupnostih. Zanima nas predvsem, v kolikšni meri so odgovorni akterji lokalne samouprave seznanjeni s konceptom socialne prevencije ter v kolikšni meri in kako je koncept implementiran v lokalnih skupnostih v Sloveniji.

Metode

Jedro prispevka temelji na raziskavi, v katero je bilo vključenih devet slovenskih mestnih občin iz različnih statističnih regij. V teh občinah smo izvedli analizo dokumentov in aktivnosti na področju preprečevanja kriminalitete in zagotavljanja varnosti ter na podlagi standardiziranega vprašalnika opravili intervju z odgovornimi uradniki in strokovnjaki. Na podlagi zbranih podatkov smo opravili primerjalno analizo stanja.

Ugotovitve

Raziskava je trenutno v fazi intenzivnega zbiranja in analiziranja podatkov. Prve ugotovitve kažejo, da so na področju socialne prevencije nekatere mestne občine bolj aktivne kot druge občine in da se različne občine preprečevanja kriminalitete in zagotavljanja varnosti lotevajo dokaj različno. Podrobnejši rezultati analize bodo predstavljeni na 16. Dnevih varstvoslovja.

Omejitve/uporabnost raziskave

Poglavitno omejitev naše raziskave predstavlja dejstvo, da smo vključili zgolj večje enote lokalne samouprave - mestne občine. Na podlagi pridobljenih rezultatov bomo lahko opravili nadgradnjo raziskave, ki bo vključevala tudi primerjavo stanja v urbanem in ruralnem okolju.

Praktična uporabnost

Prispevek daje informacijo odgovornim akterjem lokalne samouprave o stanju na področju socialne prevencije v njihovi občini in možnost primerjave z drugimi občinami.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Izvirnost prispevka je predvsem v tem, da vsebuje pretežno empirično primerjalno analizo stanja na ravni večjih lokalnih skupnosti v Sloveniji. Prispevki o socialni prevenciji kriminalitete, ki so bili do sedaj napisani v slovenskem prostoru, so pretežno teoretični.

PRIMERJAVA PORAZDELITVE KRIMINALITETE V DVEH NAJVEČJIH SLOVENSKIH MESTIH

KATJA EMAN, ROK HACIN

Namen prispevka

Z uporabo programskega orodja ArcGIS smo analizirali porazdelitev kriminalitete v dveh največjih slovenskih mestih, Ljubljani in Mariboru, v letu 2013. Namen raziskave je bila medsebojna primerjava porazdelitve kriminalitete ter identifikacija kriminalnih žarišč (t. i. hot-spots).

Metode

Za izvedbo študije smo uporabili programsko orodje ArcGIS ter statistične podatke o številu prebivalstva v mestnih občinah Ljubljana in Maribor. Najprej smo analizirali kriminaliteto za leto 2013 z uporabo uradne policijske in podatkov o geolokacijah kaznivih dejanj, potem pa rezultate z metodo kartiranja predstavili še na kartah kriminalitete. Nadalje smo s primerjalno metodo analizirali porazdelitev kriminalitete v obeh mestih.

Ugotovitve

Ugotovili smo, da je bilo v Ljubljani v letu 2013 zabeleženih 27.355 kaznivih dejanj, kar je skoraj štirikrat več kot v Mariboru (7.523). Prevladujoča oblika kriminalitete v obeh mestih je bila premoženjska kriminaliteta (tatvine, velike tatvine in poškodovanje tuje stvari). Sama porazdelitev kriminalitete je pokazala, da se kriminaliteta širi iz središč obeh mest na obrobje ob glavnih prometnicah. Nadalje smo zaznali kriminalna žarišča na lokacijah nakupovalnih središč. V obeh mestih smo zaznali veliko gospodarske kriminalitete, kjer zelo izstopajo poslovne goljufije.

Omejitve raziskave

Glavno omejitev vidimo v pomanjkljivosti v policijski bazi podatkov, saj približno 5 odstotkov storjenih kaznivih dejanj v letu 2013 zaradi manjkajočih geolokacij ni bilo možno prikazati na kartah, vendar so bili kljub temu vključeni v analizo.

Praktična uporabnost

Uporabno vrednost raziskave vidimo v prikazu porazdelitve kriminalitete in identifikaciji kriminalnih žarišč v dveh največjih slovenskih mestih, kar je lahko v pomoč policiji in lokalni skupnosti pri sprejemanju ukrepov za zagotavljanje varnosti v mestih.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek, v katerem so identificirane lokacije zgostitve kriminalitete predstavlja pomemben prispevek k zagotavljanju varnosti v urbanih okoljih. Hkrati študija predstavlja dobro izhodišče za nadaljnjo raziskovanje in kartiranje kriminalitete v urbanih okoljih.

VODENJE V POLICIJI

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

ETIČNO VODENJE KOT TEMELJ POLICIJSKEGA PROFESIONALIZMA

ROBERT ŠUMI

Namen prispevka

Prispevek obravnava različne teorije vodenja, ki sodijo v t.i. okvir etičnega vodenja ter temeljijo na osebnostni integriteti vodij in skrbi za zaposlene ter njihov razvoj. Namen prispevka je poudariti določene elemente etičnega vodenja, ki ključno vplivajo na policijski profesionalizem.

Metode

Sistematični pregled literature in podatki empiričnih raziskav so združeni v model policijskega profesionalizma.

Ugotovitve

Tako kot teorija in empirija tudi vsakodnevna praksa odražajo nujnost etičnega vodenja v razviti policijski organizaciji. Etično vodenje, ki temelji na osebnostni integriteti vodij, predstavlja nujni sestavni del policijskega profesionalizma, katerega tvorijo trije soodvisni dejavniki, in sicer: zakonitost, strokovnost in etičnost.

Omejitve/uporabnost raziskave

Omejitev predstavlja kulturno družbeni okvir, ki ga obravnava prispevek.

Praktična uporabnost

Rezultati so uporabni v vsakodnevni praksi vodij.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek predstavlja izvirno sintezo teoretičnih, empiričnih in praktičnih dognanj.

RAZVOJ VODENJA V POLICIJSKIH ORGANIZACIJAH

DŽEMAL DURIĆ

Namen prispevka

Prispevek obravnava sodobne teoretične pristope na področjih razvoja vodje (angl. leader development) in razvoja vodenja (angl. leadership development) in prakse razvoja vodenja v policijskih organizacijah. Cilj proučevanja je bil ugotoviti razlike med teoretičnimi pristopi in praksami razvoja vodenja v policijskih organizacijah.

Metode

V okviru raziskave Izbirni postopki vodstvenega kadra je bil opravljen sistematičen pregled literature, ki je obsegal pregled konceptualnih in empiričnih prispevkov na področjih vodenja in razvoja vodenja ter pregled empiričnih raziskav na področjih policijske dejavnosti in policijskih organizacij.

Ugotovitve

Razvoj vodenja lahko razumemo kot: a) samostojno področje, ki se znanstveno in praktično ukvarja z razvojem vodenja, b) podsistem strateškega menedžmenta človeških virov in c) menedžment talentov specifične ciljne skupine zaposlenih v organizaciji. Razviden je trend k celovitim procesom izkušenskega razvoja potencialov za vodenje. Dejavnike, ki ovirajo uspešen razvoj vodenja v policijskih organizacijah, lahko razvrstimo v štiri kategorije: strukturne omejitve, kulturne omejitve, zunanje omejitve in neustrezno vodenje obstoječih policijskih vodij.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je osvetlila razlike med teorijo in prakso razvoja vodenja v policijskih organizacijah.

Praktična uporabnost

Spoznanja so uporabna za: a) strateško odločanje o razvoju sistema vodenja, b) optimizacijo posameznih elementov sistema vodenja ter c) izbor ustreznih praktičnih metod in orodij za razvoj vodij v policijskih organizacijah.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek ponuja celovit pregled teorije in prakse razvoja vodenja v policijskih organizacijah.

KOMPETENCE POLICIJSKIH VODIJ – KJE V EVROPI SE NAHAJA SLOVENIJA?

EMANUEL BANUTAI

Namen prispevka

Namen prispevka je analizirati in primerjati stanje vodstvenih kompetenc v policijskih organizacijah v Evropi, predvsem v smislu stanja v Sloveniji v primerjavi z ostalimi. Kompetence lahko razumemo kot sposobnost posameznika, da aktivira, uporabi in poveže pridobljeno znanje v kompleksnih, raznovrstnih in nepredvidljivih situacijah. Obsegajo predvsem tri dimenzije, tako Medveš (2006), in sicer kognitivne, funkcionalne in osebnostne oz. socialne kompetence.

Metode

Prispevek temelji na analizi rezultatov mednarodne raziskave na temo vodstvenih kompetenc v policijskih organizacijah v letih 2011-2012. V vzorec je bilo vključenih 126 policijskih managerjev iz 17 držav (85,7 % moških), povprečna starost anketirancev je bila 43,1 leta, slovenskih policijskih managerjev v vzorcu pa je dobra polovica (58,6 %). Analize in primerjave smo ugotavljali z multivariatno statistično analizo.

Ugotovitve

Ugotovljeno je bilo, da je izražen nivo vodstvenih kompetenc v Sloveniji primerljiv s tistim drugod po Evropi. Pri nas so policijski vodje kot najpomembnejše opredelili delovne izkušnje, med osebnostnimi vrednotami pa predvsem poštenost, odločnost, samozavest, vizionarstvo, odločnost pri odločanju, čustveno inteligenceo in sposobnost komuniciranja. Analiza pri posameznih skupinah vodstvenih kompetenc je pokazala tudi na nekatere statistično značilne razlike med državami, do razlik je prišlo predvsem na področju čustvene inteligence in samokontrole, multikulturnih veščin in na področju učenja in uporabe novih tehnologij.

Omejitve/uporabnost raziskave

Prispevek je omejen na področje višjega in srednjega nivoja managementa policijskih organizacij v evropskem prostoru (EU in Schengen). Z vidika interpretacije rezultatov je poleg možnosti pretirane pozitivne samopodobe ob izpolnjevanju spletnih vprašalnikov potrebno upoštevati tudi velikost vzorca.

Praktična uporabnost

Spoznanja v prispevku so uporabna predvsem za strokovno javnost, ki se ukvarja s področjem vodenja in upravljanja v policijskih organizacijah.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Pričujoč prispevek analizira in primerja stanje kompetenc policijskih vodij v Sloveniji z ostalimi v evropskem prostoru. Predstavlja izvirni prispevek k znanosti, saj pomembno prispeva k boljšemu razumevanju vodenja policijskih organizacij v širšem evropskem prostoru.

VLOGA KOMANDIRJA – OD ILUZIJ DO REALNOSTI

RADO JOŽE KERČ

Namen prispevka

V prispevku želim prikazati vlogo komandirja, ki se je v zadnjih letih bistveno spremenila. Dejstvo je, da so nekateri v preteklosti menili, da je komandir menedžer, ki »tehnično« upravlja z resursi z namenom dosega zastavljenih ciljev. Dejansko pa mora danes imeti komandir veliko mero empatije do zaposlenih, veliko znanja o orodjih vodenja, veliko strokovnega in tudi splošnega znanja.

Metode

V tem okviru bom uporabil metodo z udeležbo. Dejstvo je, da sem 10 let komandir policijske postaje Ljubljana Bežigrad, ki je trenutno ena najbolj obremenjenih policijskih postaj v Sloveniji po vseh segmentih dela, sigurno pa na področju javnih zbiranj.

Ugotovitve

Mnenja sem, da je delo komandirja še zmeraj premalo poznano. Velika večina ljudi namreč meni, da je komandir menedžer, ki upravlja z resursi in ima »brezmejno« moč odločanja. Vendar je realnost drugačna, komandir se sooča z velikimi izzivi, tako varnostnimi, kot vodstvenimi. Varnosti izzivi so iz dneva v dan zahtevnejši, pričakovanja ljudi vedno večja. Pri vodstvenih izzivih pa se soočamo s slabšo motiviranostjo zaposlenih, večjo obremenjenostjo ljudi z dogodki, kadrovske podhranjenostjo itd. Ob tem je tu še vprašanje stavke, pa delno migrantske krize itd. Vsi ti dogodki neposredno in posredno vplivajo tako na odnose v kolektivih, na medsebojno spoštovanje, na odnos do dela, na odnos do ljudi, kot tudi na pomen zavedanja policijskega dela. Med vsemi izzivi in dejstvi mora komandir vsakodnevno »pluti«, največ kar lahko policistom da, je moralna podpora in lasten zgled.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Res je, da je kar nekaj raziskovalcev že pisalo o pomenu vodenja komandirjev policijskih postaj, vendar jih je velika večina pisala o teoretičnih možnostih in dolžnostih v tem okviru, sam pa omenjeno zadevo predstavljam iz dolgoletnih izkušenj z vodenjem večje policijske postaje, pri čemer sem izpostavil realne pasti in izzive za delo za naprej.

VODENJE Z VZGLEDOM V SLOVENSKI POLICIJI

SIMON SLOKAN

Namen prispevka

V prispevku bomo predstavili ugotovitve primerjalnih raziskav iz leta 2009 in 2014, v katerih smo med drugim preučevali zavedanje o pomenu vodenja z vzgledom v Policiji.

Metode

Predstavljeni bodo podatki, ki smo jih pridobili v okviru kvalitativno usmerjene raziskave, pri tem pa smo z metodo zbiranja podatkov in primerjavo rezultatov le-teh ugotovili povezave, ki ne/vplivajo na zavedanje o pomenu vodenja z vzgledom.

Ugotovitve

V Policiji se od leta 2007 ukvarjamo s pomenom zavedanja o pomembnosti vodenja ter z njim povezanimi elementi. V sklopu različnih raziskav smo prišli do spoznanja, da je vodenje z vzgledom tisti ključni segment, ki daje pozitivne rezultate za delo organa, ob predpostavki, da ima vodja vse kompetence, še posebej pa visoko stopnjo integritete. V okviru raziskav, ki smo jih izvajali v letu 2009 in nato ponovili v letu 2014, smo poseben poudarek dali tudi pomenu zavedanja omenjenega področja, pri čemer so anketiranci v obeh raziskavah zelo izpostavili pomen visoke stopnje integritete vodje.

Omejitve/uporabnost raziskave

Zaradi pomena omenjenega področja smo prepričani, da je potrebno z raziskovanjem na podoben način nadaljevati tudi v prihodnje. Saj le pozitiven odnos in zavedanje o pomenu vodenja z vzgledom prinašajo pozitiven rezultat in pripomorejo k dobremu delu organa.

Praktična uporabnost

Pridobljeni podatki so za Policijo zelo pomembni, saj smo tudi na njihovi podlagi pripravili določene aktivnosti, ki bodo tudi v prihodnje pokazatelj dobrega dela na omenjenem področju.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Omenjena raziskava in rezultati so v takšnem segmentu bili prvič izvedeni v Sloveniji, prav tako pa v primerljivih študijah nismo zasledili podobne raziskave, ki bi zajemala populacijo policistov. Sama raziskava je bila namenjena policiji z namenom okrepitve zavedanja o pomembnosti in učinkih izvedene raziskave zavedanja pomembnosti in učinkov rezultatov le-teh, seveda pa se študija lahko prilagodi tudi drugim sorodnim institucijam.

VZROKI ZA ODHODE IZ SLOVENSKE POLICIJE

MATJAŽ VIRANT, SREČKO FELIX KROPE

Namen prispevka

Prispevek obravnava vzroke za odhode iz slovenske policije. Teh je mnogo in se med seboj razlikujejo. Fluktuacija kadra v slovenski policiji že zbuja skrb vseh vpletenih v varnost in delovanje države. Zadovoljstvo pri delu je vse manjše, kar vpliva na odhode policistov. Poudarek je na opisu problemov in glavnih dejavnikov za zapustitev policije.

Ugotovljeno je bilo, da vzroki za fluktuacijo niso enaki pri vseh posameznikih ter da so za nekatere pomembnejši materialni dejavniki, za druge pa bolj medsebojni odnosi in stresnost poklica.

Metode

- opisna (deskriptivni)
- analitična
- vprašalnik

Ugotovitve

Velika večina anketiranih je kot glavni razlog za zapustitev policijskih vrst izbrala plačo. Hipoteza se potrjuje tudi v prvem sklopu vprašalnika, ki se nanaša na materialne vzroke, saj so svoje zadovoljstvo z višino plače na 5-stopenjski lestvici ocenili s povprečjem 2,03. Podobna vrednost je vidna tudi pri oceni o zadovoljstvu s plačilom v primerjavi z ostalimi institucijami na podobnih delovnih mestih, in sicer 2,09. Tudi trditev o zadovoljstvu z višino povračila potnih stroškov so vprašani ocenili s srednjo vrednostjo 2,39.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je omejena, saj nismo prišlo do podatkov bivših delavcev policije in smo jih iskali po metodi snežne kepe in je zato vzorec sorazmerno majhen.

Praktična uporabnost

Ugotovitve raziskave zajemajo tudi predloge za izboljšanja stanja na tem področju in daje tudi pomemben prispevek k ostalimi raziskavam, ki pa prav tako nakazujejo, da so policisti najbolj dovzetni za policijski cinizem, pritožbe, napade in na odhode iz policije prav v prvih petih letih delovne dobe.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek nakazuje na dosedanje težave in vzroke in daje podlago in razmišljanje za globlja proučevanja odhodov iz slovenske policije.

POMEN UDELEŽBE POLICISTA V POMIRITVENEM POSTOPKU

FADIL MUŠINOVIČ, ANITA KODRE

Namen prispevka

Namen prispevka je prikazati učinkovitost in uspešnost zaključka pomiritvenega postopka (PP), v primeru, ko se ga udeleži policist.

Metode

Podatki so zbrani s pomočjo arhiva pomiritvenih postopkov v letu 2015. Z analizo posameznih primerov je ugotavljana učinkovitost in kakovost PP z udeležbo policista.

Ugotovitve

Ugotovitve kažejo, da udeležba policistov v pomiritvenem postopku v večini primerov ne pripomore k uspešni zaključitvi pritožbenega postopka pri vodji organizacijske enote. Kaže na to, da bi vodje organizacijskih enot, ki vodijo PP, morali sami biti bolj zavzeti za to, da bi se policisti udeleževali PP, saj so oni tisti, ki z razporedom dela to lahko zagotovijo. Res pa je, da trenutna zakonodaja ne obvezuje policista k udeležbi, kot tudi ne odziva na razgovor, saj mu je prepuščeno, da lahko poda samo pisno izjavo. S tem lahko prihaja do identičnosti izjav, v kolikor je udeleženih več policistov v pritožbenem postopku, kar v samem nadaljevanju oz. PP lahko pride do očitka pristranskosti. Glede na napisano, kaže v bodočnosti razmišljati o ponovni obvezni udeležbi policista v PP, ali pa vsaj s podzakonskim predpisom (Pravilnik o reševanju pritožb zoper policiste) predpisati obvezen razgovor med policistom in vodjo organizacijske enote ali od njega pooblaščen osebe, ki vodi pritožbeni postopek. Le tako je nato mogoče pričakovati, da bi se ugotovilo popolno dejansko stanje in posledično temu tudi uspešno zaključen PP.

Omejitve/uporabnost raziskave

Omejitev ugotovitev se izključno odraža na pridobljene podatke o izvedenih PP. Rezultatov glede na ugotovitve ni mogoče v celoti posploševati.

Praktična uporabnost

Izhajajoč iz študije ugotavljamo, da bi bilo potrebno zagotavljati večjo udeležbo in aktivno sodelovanje policistov v pomiritvenem postopku.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Članek predstavlja izhodišče za nadaljnje raziskovanje dojemanja pomena udeležbe policistov v PP in samega pomena PP.

VARNOST V GORAH

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

VARNOST V GORAH – DELO POLICIJE

MATEJ BRAJNIK

Namen prispevka

Prikazati trenutne razmere in možnosti policije ter ostalih pri zagotavljanju varnosti v gorah.

Metode

Predstavitev zakonodaje in empirične izkušnje izvajanja dela na terenu.

Ugotovitve

Policija kot institucija ima omejena pooblastila ter premalo resursov za neposreden vpliv na varnost v gorah. Statistično je izredno težko dokazovati učinke dela pri preprečevanju nesreč v gorah, že zaradi ugotavljanja števila obiskovalcev gora. Potrebno bi bilo sistemsko urediti vzvode, ki bi vplivali na nesreče. Na področju zagotavljanja varnosti v gorah se vlaga bistveno manj kot na drugih področjih.

Omejitve/uporabnost raziskave

Prispevek je možno uporabiti kot široko osnovo za nadaljevanje dela vseh udeleženi, ki so povezani z varnostjo v gorah. Povečati pogostost sodelovanja in načrtno delovanje, bi bil vsekakor moral biti prvi korak. Zgolj pisma o nameri in ena skupna akcija v letu ne zadostuje. Pozornost nameniti posameznikom, ki niso vključeni v kakršno koli planinsko organizacijo, še posebno tujim pohodnikom.

Praktična uporabnost

Razširjene možnosti sodelovanja in neposredno aktivno vključevanje države v zagotavljanje varnosti. Država s svojim operativnim instrumentom – policijo, edino profesionalno organizacijo, ki se ne terenu ukvarja z zagotavljanjem varnosti tudi v gorah, lahko doprinese več. Trenutni dogovori o sodelovanjih in medsebojni pomoči nimajo dovolj učinka v varnosti obiskovalcev gora kot bi ga lahko imeli.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek je namenjen predvsem organizacijam, ki se ukvarjajo z zagotavljanjem varnosti v gorah. S tem so v prvi vrsti izpostavljene Planinska zveza Slovenije, Gorska reševalna zveza Slovenije, Policija, zavarovalnice in nenazadnje policija kot organ zagotavljanja splošne varnosti. K sodelovanju bi morala pristopiti tudi Turistična zveza Slovenije, kot promotor gorskega sveta kot turistične destinacije.

SODELOVANJE ČLANOV GORSKEGA TIMA PRI REŠEVANJU PONESREČENCEV V GORAH

JANEZ PRIMOŽIČ

Namen prispevka

Namen je bil raziskati tri konkretne reševalne akcije in ugotoviti, ali je bilo sodelovanje med različnimi strokovnjaki v gorskem reševalnem timu prisotno in kakšna je bila njegova kakovost.

Metode

Uporabljena je bila deskriptivna metoda dela. Izvedene so bile tri študije primera, namreč študije dveh reševalnih akcij in reševalne vaje. Podatki so bili zajeti s pomočjo ocenjevalne tabele in polstrukturiranih intervjujev. Podatki so bili obdelani s kombinacijo kvantitativne in kvalitativne tehnike analize.

Ugotovitve

Iz skupne ocene vseh treh raziskovanih primerov je ugotovljeno, da so bili na odnosni ravni močno prisotni kazalniki skupni cilji, osredotočenost na bolnika, zaupanje in spoštovanje. Kazalnik vzajemno poznavanje je bil delno prisoten. Na strukturni ravni so bili delno prisotni kazalniki vodenje na ravni tima, podpiranje novosti, pogoji za povezanost, formalizacija in informacijska infrastruktura. Kazalnik centralni management ni bil prisoten. Iz kvalitativne analize je ugotovljeno, da so skupni cilji usmerjeni v kakovostno in varno pomoč ponesrečenim v gorah. Pri kazalniku osredotočenost na bolnika je izpostavljena varnost reševalcev in ponesrečenca. Razvidno je prepletanje osebnega in strokovnega poznavanja. Zaupanje in spoštovanje sta temelj kakovostnega in varnega reševanja v gorah. Centralni management in informacijska infrastruktura imata posredni vpliv na ponesrečenca. Sprejemanje novosti olajša reševalno delo in vpliva na razvoj gorskega reševanja. Usposabljanja, posvetovanja, dogovarjanja so dejavniki, ki spodbujajo povezovanje. Opaziti je različno formalno opredeljenost posameznih strokovnih področij.

Omejitve/uporabnost raziskave

V raziskavi smo se omejili na delo in sodelovanje znotraj reševalnih timov. Zaradi etičnih omejitev v raziskavo nismo vključili poškodovancev in obolelih v gorah.

Praktična uporabnost

Z raziskavo ugotovimo pomembnost medsebojnega sodelovanja gorskih reševalcev.

Izvirnost/pomembnost prispevka

S to raziskavo je bila v proučevanih primerih dokazana visoka stopnja medsebojnega sodelovanja gorskih reševalcev.

ZAKON O VARNOSTI NA SMUČIŠČIH V LUČI DELA POLICIJE

TOMISLAV OMEJEC, ALOJZ SLADIČ, SIMON SLOKAN

Namen prispevka

V omenjenem prispevku želimo osvetliti pooblastila policije in dolžnosti policije za zagotavljanje varnosti na smučiščih, predvsem v luči Zakona o varnosti na smučiščih.

Metode

Z analizami dogodkov/primerov, ki jih v okviru nalog in pooblastil na smučiščih obravnava policija, ugotovljamo, da ozaveščenost ljudi še zmeraj ni na zadovoljivi ravni. Tako s spreminjanjem aktivnosti in z ukrepi poskušamo prispevati k večji varnosti ljudi in premoženja v tem okviru.

Ugotovitve

Policisti pri svojem delu že več let ugotavljamo, da so naloge in ukrepi policije tako kot v drugih okoljih zelo pomembne tudi na smučiščih. Tako vsako leto z različnimi aktivnostmi (preventivnimi in represivnimi) ljudi in različne subjekte seznanjamo s pomenom varnosti na in ob smučiščih. Menimo namreč, da je ozaveščenost ljudi ena ključnih točk k izboljšanju varnosti na in ob smučiščih. Seveda gre v tem primeru za aktivnosti, ki imajo učinek na daljši rok, vključeni pa so tudi drugi deležniki s katerimi policija sodeluje.

Omejitve/uporabnost raziskave

Sam članek je namenjen vsem uporabnikom smučišč, pri čemer želimo z ozaveščanjem ljudi opozoriti na različne nevarnosti, ki lahko prežijo na nas v tem okolju.

Praktična uporabnost

Uporabnost omenjenega članka je tem, da lahko posameznik, skupina ljudi ali deležnik, ki se ukvarja s ponudbo v tem okviru, dobi informacije kje in kako lahko prispeva k zagotavljanju varnosti za vse, ki se ukvarjajo z zimskimi športi v okviru smučišč. Istočasno pa sem spada tudi zagotavljanje varnosti v splošnem pomenu, kar policija izvaja vsakodnevno v okviru svojih pooblastil.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Same aktivnosti policije na smučiščih so bile predstavljene že velikokrat, vendar pa nikoli iz tega konteksta, kot smo ga predstavili v omenjenem prispevku. Sami smo namreč mnenja, da se še zmeraj premalo zavedamo nevarnosti, ki nam lahko prežijo na in ob smučiščih.

VARNOST NA SMUČIŠČIH: MED PREVENTIVO IN REPRESIJO UKREPANJA

DARKO MAVER

Namen prispevka

Opozoriti na varnost na smučiščih kot eno od področij lokalne varnosti, ki ima svoje posebnosti, zato terja samostojno obravnavo.

Metode

Pregled in analiza objavljene literature o varnosti na smučiščih, razvoja zakonodaje na tem področju, predloga novega Zakona o varnosti na smučiščih, primerov iz prakse in stališč vseh pristojnih za to področje ter lastnih izkušenj pri podajanju izvedeniških mnenj o nezgodah na smučiščih.

Ugotovitve

Varnost na smučiščih ima svoje posebnosti saj gre pri smučanju za področje športne in rekreativne dejavnosti, ki ima svoje posebnosti tudi glede varnosti. Po letu 1985, ko so na Inštitutu za kriminologijo pri pravni fakulteti v Ljubljani opravili prvo podrobnejšo empirično raziskavo o nezgodah na smučiščih, v Sloveniji ni bilo več izvedene podobne študije, zato naše znanje o razlogih in vzrokih za nezgode in poškodbe smučarjev in deskarjev ni bistveno napredovalo. Kljub prizadevanjem po vzgojnih in preventivnih ukrepih npr. z medijskim opozarjanjem na varno smučanje, ukrepom ter represivnim delovanjem redarstva in policije (pregon in kaznovanje kršiteljev prekrškov in storilcev kaznivih dejanj), se stanje varnosti ni bistveno popravilo. Nova zakonodaja na področju varnosti, ki se pripravlja, daje neke rešitve, je pa pomembno predvsem to, kako jo bodo sprejeli vsi udeleženci na smučiščih in kako bo uveljavljena v praksi. Podani so nekateri predlogi za učinkovitejše nadzorovanje varnosti na smučiščih.

Omejitve/uporabnost raziskave

Gre zgolj za teoretične in izkustvene predloge, ki jih bi bilo treba še preveriti empirično v praksi.

Praktična uporabnost

Prispevek je lahko vodilo za zakonodajalca pri načrtovanju pravnih predpisov o varnosti na smučiščih, pa tudi napotek za upravljalce smučišč, redarje, policijo, smučarske učitelje in smučarje kako ravnati, da do nezgod ne bi prihajalo oziroma kakšne ukrepe izvesti ob že nastalih nezgodah.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek je eden redkih, ki obravnava varnost na smučiščih iz različnih zornih kotov in poudarja uravnotežen pristop preventive in represije za preprečevanje tovrstnih nezgod.

DRUŽBA, MLADI IN NASILJE

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

POJAV VRSTNIŠKEGA NASILJA V SREDNJEŠOLSKIH GIMNAZIJSKIH IN POKLICNIH PROGRAMIH

ZALA ŽVAB, MATEVŽ BREN

Namen prispevka

Namen prispevka je primerjati pojav vrstniškega nasilja med dijaki Gimnazije Koper in Gimnazije, elektro in pomorske šole Piran. V raziskavo, ki je potekala v šolskem letu 2014/15 so bili vključeni tako dijaki kot zaposleni obeh šol. Rezultati nudijo vpogled v mnenje o pojavu ter njegovo povezavo z videnjem šolskega okolja. Rezultate smo dopolnili z dognjanji tuje in domače literature v pomoč drugim šolam za oblikovanje učinkovite strategije za preprečevanje vrstniškega nasilja.

Metode

Analizi strokovne literature in zakonodaje sestavljata teoretični okvir in uvod prispevka. Z metodo spraševanja v obliki vprašalnika smo pridobili potrebne podatke za izvedbo univariatnih in multivariatnih statističnih metod.

Ugotovitve

Pojem vrstniškega nasilja je dobro teoretično obravnavan, vendar primanjkuje konkretnih programov za rešitev problematike, ali pa niso dostopni podatki o njihovi uspešnosti. Za obe šoli smo ugotovili, da je pojav medvrstniškega nasilja relativno nizek, vendar se ne razlikuje od državnega povprečja. Poleg tega je zaznati tipično razhajanje v zaznavanju nasilnih dejanj med zaposlenimi in dijaki šole; dijaki opazijo več nasilnih dejanj kot zaposleni.

Omejitve/uporabnost raziskave

Kombinacija teoretičnih ugotovitev in analiza podatkov raziskave pripeljeta do konkretnih predlogov strategije za preprečevanje vrstniškega nasilja na srednjih šolah. Zaradi nesodelovanja drugih šol regije smo v prispevku omejeni le na podatke dveh srednjih šol v Obalno-kraški regiji. Raziskovani vzorec ni reprezentativen in tudi ni izbran naključno, zato se rezultatov analiz ne more posploševati na celotno populacijo.

Praktična uporabnost

V prispevku na konkretnih primerih ponudimo več predlogov, ki pripomorejo k boljšemu razumevanju pojava vrstniškega nasilja in kako omejiti razširjenost v samem šolskem okolju. Poudarek damo tudi na oblikovanje šolske klime, ki je pomemben faktor pri razširjenosti nasilja med dijaki.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Ugotovitve raziskave so namenjene predvsem zaposlenim v izobraževalnih ustanovah, socialnim delavcem, drugim delavcem v šolskih okoljih ter vsem raziskovalcem, ki se ukvarjajo z vrstniškim nasiljem.

SAMOZAZNAVA NAJSTNIŠKEGA NASILJA NA ZMENKIH V POVEZAVI Z MORALNIMI VREDNOTAMI

MIJA POLESNIK

Namen prispevka

V prispevku predstavljam rezultate samonaznanitvene kvantitativne študije o najstniškem nasilju na zmenkih v povezavi z moralnimi vrednotami, ki temeljijo na sekundarni analizi podatkov PADS+ oz. na že zbranih podatkih SPMAD študije v Sloveniji. Cilj članka je osvetliti nasilje na zmenkih med srednješolsko populacijo, v povezavi s samonaznanjenimi moralnimi vrednotami. Besedilo temelji na hipotezi, da je najstniško nasilje na zmenkih povezano z njihovimi moralnimi vrednotami.

Metode

Podatke vzorca 310 oseb sem obdelala s kvantitativnimi statističnimi metodami (opisna statistika, faktor-ska in diskriminantna analiza, test enakosti povprečnih vrednosti) s programskim paketom SPSS.

Ugotovitve

Rezultati raziskave so pokazali, da se zdi tistim dijakom, ki so poročali, da na zmenku dekleta/fanta niso udarili, izvrševanje kaznivih in odklonskih dejanj bolj napačno, kot pa dijakom, ki so poročali, da so dek-le/fanta na zmenku udarili.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je uporabna za nadaljevanje raziskovanja in napovedovanja nasilja v povezavi z moralnimi vrednotami.

Praktična uporabnost

Ugotovitve raziskave kažejo na to, da ima morala bistveno vlogo pri proučevanju storilcev kaznivih dejanj. Uporabna je za pedagoške, vzgojno izobraževalne, zdravstvene in socialne delavce, nevladne organizacije, policijo in pravosodje.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek predstavlja analizo samonaznanjenega nasilja na zmenkih med srednješolsko populacijo, ki v povezavi s samonaznanjenimi moralnimi vrednotami v Sloveniji še ni bila opravljena. Nasilje na zmenkih je potrebno v vseh postopkih obravnavati s stališča otrokovih pravic.

SAMOMORILNOST MED MLADIMI V SLOVENIJI

TADEJA SENEKOVIČ, SREČKO FELIX KROPE

Namen prispevka

Namen prispevka je preučiti pojav samomora, vzroke in dejavnike tveganja za samomor, razložiti različne oblike samomorilnega vedenja, preučiti opozorilne znake samomorilno nagnjene osebe ter preučiti različne možnosti pomoči pri samomorilno ogroženih osebah. Glavni cilj je osvetliti problem samomorilnosti med mladimi, in pri tem dobiti odgovore na postavljene hipoteze, ki zadevajo mlade.

V empiričnem delu bo predstavljena celotna raziskava, ki je bila izvedena med devetošolci in dijaki četrtnih letnikov srednje šole. Ugotavljali bomo pogled z vidika mladih na samomor, ali znajo prepoznati opozorilne znake in ali tudi sami kdaj razmišljajo o samomoru.

Metode

V prvem delu prispevka, kjer bodo razložene različne definicije samomora, prepoznava dejavnikov tveganja in možnosti nujenja pomoči samomorilno ogroženim, bomo uporabili metodo deskripcije oziroma opisovanja in metodo analize že napisanih domačih in tujih virov. Uporabili bomo tudi komparativno metodo in metodo kompilacije, kjer bomo primerjali dejstva in definicije različnih avtorjev in podali lastno mnenje. V empiričnem delu sledi neeksperimentalna raziskava izvedena na eni srednji šoli in eni osnovni šoli.

Ugotovitve

Iz analize rezultatov je razvidno, da je kot glavni razlog za razmišljanje o samomoru ali za poskus samomora, kar 37 (28,24 %) anketirancev navedlo težave doma. Kot naslednji razlog jih 15 (11,45 %) navaja nesrečno ljubezen. Sledijo težave v šoli, kar je potrdilo 8 (6,11 %) anketirancev.

Skupno število anketiranih je bilo 131, od tega je na samomor pomislilo že 55 posameznikov, kar predstavlja 41,98 %. Torej število anketiranih, ki so pomislili na samomor, ne presega 50 %.

Iz analize podatkov je moč razbrati, da je samomor že poskušalo storiti 7 deklet in 2 fanta. Torej je število poskusov samomora pri dekletih višje. Pogostost samomora je sicer pri fantih 3-krat višja kot pri dekletih. Najpogostejše uporabljena metoda storitve samomora je obešanje, ki se ga poslužuje več fantov kot deklet.

Omejitve/uporabnost raziskave

Ugotovitve dajejo podatek o razlikah v starosti mladostnikov in njihovega odnosa do samomora. V posameznih segmentih raziskava potrjuje že znana dejstva, v posameznih segmentih pa odpira nova vprašanja in odpira prostor novim raziskavam.

Praktična uporabnost

Ugotovitve so dobra osnova za preventivno delo in socialno delo na šolah in podlaga za ukrepe v smislu preprečevanja samomorov med mladostniki.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Raziskava na izbranih šolah je bila opravljena prvič in je kot taka izvirna v okolju, v katerem se šole nahajajo. Ugotovitve dajejo vodstvom šol jasnejšo sliko o problematiki samomora na njihovih šolah in podlago za ukrepe.

NASILJE NAD ZAPOSLENIMI V ZDRAVSTVENI NEGI

BRANKO GABROVEC

Namen prispevka

V prispevku predstavljamo rezultate štirih raziskav o nasilju nad zaposlenimi v zdravstveni negi. V raziskavo smo vključili zaposlene na področju psihiatrije, domov starejših občanov, reševalnih služb in patronaže.

Metode

Raziskave smo izvedli z neeksperimentalno vzorčno metodo raziskovanja. Inštrument raziskave je bil strukturiran anketni vprašalnik. Raziskave smo izvedli v letih 2013 do 2015. Podatki so bili analizirani z opisno statistiko, korelacijo, Kolmogorov-Smirnov testom, Pearsonov χ^2 testom, Mann-Whitney U testom in linearno regresijo s $p < 0,05$ stopnjo značilnosti.

Ugotovitve

Ugotovili smo visoko izpostavljenost zaposlenih nasilju na delovnem mestu s strani pacientov. V največji meri so izpostavljeni verbalnemu nasilju, pogosto tudi fizičnemu in spolnemu nasilju. Največji odstotek zasledimo pri zaposlenih v psihiatrični zdravstveni negi. Med raziskanimi področji je na delovnem mestu pogosto tudi lateralno nasilje.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskavo bi bilo smiselno razširiti tudi na druga področja zdravstvene nege, primarne in sekundarne ravni ter podrobneje kvalitativno raziskati področje pojava nasilja usmerjenega proti zaposlenim v zdravstveni negi.

Praktična uporabnost

Rezultati raziskave so lahko namenjeni političnim odločevalcem za ukrepanje na omenjenem področju in morebitnim funkcionalnim izobraževalnim programom obvladovanja nasilja nad zaposlenimi, kot je bilo storjeno na področju psihiatrije od leta 2013 dalje.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Raziskava identificira problematiko zagotavljanja varnosti in kakovosti obravnave na področju izbruha agresije. Usmerjena je na področje, ki ga sedanja regulativa in delovna praksa ne pokrivata. Raziskave na področju zdravstvene nege in ostalih deležnikov, ki prihajajo v stik s agresivnim pacientom, do sedaj niso zajemale širšega kroga deležnikov, niti obravnavale potrebo po nastanku dodatnega funkcionalnega izobraževanja.

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH II

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

SPREMINJAJOČE SE VLOGE SUBJEKTOV NACIONALNOVARNOSTNEGA SISTEMA

ANDREJ SOTLAR, BERNARDA TOMINC

Namen prispevka

Prispevek pojasnjuje, kdo in na kakšen način določa naloge, pristojnosti, odgovornosti in prioritete delovanja posameznim organizacijam varnostnega sistema na državni in lokalni ravni. Cilj pa je tudi ugotoviti, v kakšni meri se kapacitete, pristojnosti in odgovornosti pri zagotavljanju varnosti v lokalni skupnosti podvajajo.

Metode

Uporabljen bo metoda analize in sinteze, s katero bomo po razčlenitvi obstoječih strukturalnih elementov varnostnega sistema poskušali s sintezo le te postaviti v odnosno razmerje, ki bi najbolje odgovarjalo odzivanju na sodobne varnostne izzive.

Ugotovitve

Razprava o tem, da se varnost lahko zagotavlja preko mreže akterjev, tako javnih kot zasebnih, ni nova. Če je narava virov ogrožanja v preteklosti narekovala dominacijo državnih organizacij pri zagotavljanju varnosti, smo zaradi političnih, družbenih, gospodarskih, kulturnih in predvsem hitro spreminjajočih se varnostnih razmer, danes priča vključenosti številnih gospodarskih, zasebnih in civilno-pravnih subjektov in posameznikov. Številni avtorji v okviru tega mrežnega pristopa izpostavljajo številne prednosti (izmenjava idej, znanj in sredstev za doseg skupnih ciljev, medsebojna podpora, racionalizacija človeških, finančnih in materialnih virov, širši domet) in slabosti (pomanjkanje zaupanja, izguba identitete, nesprejemanje dominacije, komunikacija, pomanjkanje jasnosti glede vlog, odgovornosti in vodstva). Poleg širitve nabora (pogojno rečeno) varnostnih organizacij, pa je v zadnjem obdobju zaznati tudi trend spreminjanja tradicionalnih vlog klasičnih varnostnih organizacij, kot sta vojska in policija. To pred (civilno) družbo postavlja nove izzive in potrebo po tehtnem premisleku, kaj želi in pričakuje od teh organizacij za izvajanje »legitimnega nasilja«, in kaj jim je pripravljena dovoliti.

Praktična uporabnost

Prispevek je namenjen premisleku o vlogi posameznih subjektov/organizacij/akterjev pri zagotavljanju varnosti.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek poskuša spodbuditi razpravo o reorganizaciji, racionalizaciji in optimizaciji varnostnega sistema.

PRELIMINARNE UGOTOVITVE RAZISKAVE O NEUPRAVIČENEM PARKIRANJU NA INVALIDSKIH MESTIH, SOLIDARNOSTI, SOCIALNEM POLOŽAJU IN DRUGIH ZNAČILNOSTIH KRŠITELJEV

ALEŠ BUČAR RUČMAN, NACE ČEBULJ

Namen prispevka

Neupravičeno parkiranje in/ali oviranje jasno označenih parkirnih mest predstavlja prekršek, ki ga označuje sebično (nesolidarno) ravnanje in kršenje tako formalnih kot neformalnih (moralnih) družbenih norm. Namen raziskave je tako s pomočjo zbranih podatkov o ocenjenih vrednostih napačno parkiranih avtomobilov v Ljubljani ter podatkov o spolu, starosti in drugih informacijah o voznikih odkriti tipične predstavnike, ki neupravičeno parkirajo na invalidskih mestih. Na osnovi vrednosti vozil bomo sklepali o socialnem položaju voznikov, ter s pomočjo tega kazalca preverjali, kakšna je povezava med socialnim položajem in solidarnostjo/sebičnostjo ter spoštovanjem družbenih norm.

Metode in ugotovitve

V obdobju med 18.4. in 21.4.2015 je večje število opazovalcev nadziralo 60 invalidskih parkirnih mest na 15 lokacijah po Ljubljani. S pomočjo pridobljenih informacij smo ustvarili podatkovno bazo, primerno za statistično analizo. Izvedene bodo linearne regresije na vseh podatkih, kot tudi posebej za napačno parkirane in posebej za pravilno parkirane avtomobile. Interpretirali bomo razlike med regresijskimi koeficienti, ki pripadajo isti spremenljivki. Na koncu bomo izvedli še hierarhično razvrščanje v skupine. Tako bomo dobili tipične profile ljudi, ki ne bi smeli parkirati na invalidnih mestih.

Omejitve/uporabnost raziskave

Omejitev raziskave je, da naš vzorec ne vključuje voznikov, ki nimajo dovoljenja za parkiranje na mestih za invalide in to tudi upoštevajo. Zato ne moremo preveriti, kako se med vozniki brez dovoljenja za parkiranje na mestih za invalide tisti, ki parkirajo napačno, razlikujejo od tistih, ki parkirajo pravilno.

Praktična uporabnost

Vpogled v značilnosti kršitev in kršiteljev omogoča načrtovanje preventivnih aktivnosti, ki bodo omogočile, da bodo invalidska mesta na voljo tistim, ki jih potrebujejo. Aplikacije so tako možne v okviru lokalnih skupnosti, trgovskih centrov in drugih zasebnih lastnikov parkirišč.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Raziskava še ni bila izvedena nikjer drugje in predstavlja inovativen pristop pri preverjanju povezave med solidarnostjo in socialnimi karakteristikami posameznikov.

NOVI IZZIVI ZA ZAGOTAVLJANJE VARNOSTI V LOKALNEM OKOLJU

SIMON VELIČKI

Namen prispevka

Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2012–2016, opredeljuje potrebo po spodbujanju državne, zasebne in vseh drugih oblik institucionalnega delovanja družbe, ter vsakega posameznika k povezovanju, sodelovanju, razmišljanju in uresničevanju zagotavljanja varnosti na vseh ravneh. Pri sestavi letnih delovnih načrtov območnih policijskih postaj in policijskih uprav se upoštevajo različne vsebine, med katerimi imajo pomembno vlogo predlogi lokalne skupnosti.

Predstavljena bo ocena o razlogih, za relativno slabo odzivnost občin pri posredovanju navedenih predlogov. Obstaja nasprotje med pričakovanji lokalnih skupnosti, turističnih subjektov in realnimi možnostmi policije. Aktualizirana bo družbena stvarnost v Gorenjski regiji, kjer turistično gospodarstvo trži našo regijo kot zelo varno in pričakuje dobre varnostne razmere tudi v prihodnje. Ocenjeno bo sodelovanje različnih struktur pri hipnih, interventnih primerih in sodelovanje na področju preprečevanja in odkrivanja kriminalitete. Odgovorjeno bo na vprašanje, kako bolj učinkovito izvajati naloge varnosti v lokalnem okolju.

Odgovorni lahko vplivajo na stanje varnosti z usklajenim izvajanjem danih pristojnosti, pri čemer sta izjemnega pomena stalno ocenjevanje varnostnih pojavov v lokalnem okolju in formaliziranje področij, ki jih občani izpostavljajo kot varnostni problem. To je osnova za ustvarjalno sodelovanje pri iskanju rešitev, ki se na koncu manifestirajo v stanju dobrih varnostnih razmer lokalnega okolja.

NORMATIVNA UREDITEV POOBLASTIL OBČINSKEGA REDARJA

MIROSLAV ŽABERL

Namen prispevka

Opozoriti na pravne dileme normativne ureditve pooblastil občinskega redarja, ki vpliva na dopustnost poseganja v človekove pravice in na učinkovito in strokovno izvajanje nalog občinskega redarstva.

Metode

Opisna metoda, deskriptivna metoda in pravna analiza zakonskega besedila s primerjalno pravno metodo.

Ugotovitve

V letošnjem letu bomo praznovali desetletnico sprejema zakona, ki je opredelil naloge, organizacijo in pooblastila občinskega redarstva. Predvsem v poglavju o pooblastilih občinskega redarja je zaslediti veliko nejasnosti, nedorečenosti in dvoumnosti. Dodatno zmedo povzroča tudi zakonodajalčeva tehnika normiranja s katero napoti izvajalca, da pri izvajanju pooblastil upošteva načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policije. Podnormiranost navedenega področja se je pokazala skozi proces izobraževanja ter praktičnega izvajanja redarjevih nalog. Še posebej je prišla do izraza v obdobju, ko so se občinskim redarjem (nekritično) podeljevale nove pristojnosti in naloge na področju varnosti cestnega prometa, nadzora cest ter javnega reda in mira in pa v zadnjem obdobju, ko je bila sprejeta nova policijska zakonodaja. Glede na dejstvo, da gre pri izvajanju redarskih pooblastil za posege v človekove pravice in svoboščine ni nobenega dvoma, da morajo biti posegi zapisani jasno (*lex certa*) in nedvoumno, tako da bo občinskemu redarju preprečena morebitna arbitrarnost odločanja o posegu, po drugi strani pa mu bo kot pooblaščen uradni osebi omogočeno učinkovito izvajanje zakonsko določenih nalog.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je omejena na pravno analizo nalog in pooblastil občinskega redarja in zaradi zakonsko zapovedane analogije primerjana z določenimi pooblastili policije.

Praktična uporabnost

Prispevek opozarja na pravne in dejanske dileme in probleme pri izvajanju pooblastil občinskega redarja in daje predloge za ureditev lege ferenda.

Izvirnost/pomembnost prispevka

O problematiki izvajanja pooblastil občinskega redarja je avtor tega prispevka že opozarjal ob sprejemu zakona. S podelitvijo novih pristojnosti in nalog občinskih redarjev pa je pomanjkljiva normativna ureditev pooblastil občinskih redarjev postala še posebej pereča. Izvirnost prispevka se kaže v primerjavi z novo policijsko zakonodajo.

KOMISIJA ZA OCENO ZAKONITOSTI IN STROKOVNOSTI RAVNANJ OBČINSKEGA REDARJA V LUČI POOBLASTIL OBČINSKEGA REDARJA PO ZAKONU O OBČINSKEM REDARSTVU

IGOR MAJČEN

Namen prispevka

Opozoriti na pravne dileme normativne ureditve instituta Komisije za oceno zakonitosti in strokovnosti ravnanj občinskega redarja (v nadaljevanju Komisija), opredeljenega v 17. in posledično 18. členu Zakona o občinskem redarstvu -ZORed.

Metode

Deskriptivna (opisna): pojasnjevanje osnovnih pojmov in normativnih podlag instituta Komisije.

Komparativna metoda: primerjava obravnavane teme po Zakonu o redarstvu- ZORed, Zakonu o policiji – Zpol-u in Zakonu o nalogah in pooblastilih policije-ZNPPol-u.

Metoda sinteze in kompilacije: pri dokazovanju postavljene hipoteze sem povzel domače avtorje in se skliceval na njihove ugotovitve.

Analitična metoda: postopek razčlenjevanja uporab prisilnih sredstev mestnih redarjev v MOL v obdobju 2010-2014 in primerjanje delov oz. sestavin so mi omogočile oblikovanje zaključkov.

Zgodovinsko primerjalna metoda: Za izdelavo svojega mnenja sem se oprl na prakso Komisij, pri nadzoru nad uporabo prisilnih sredstev občinskih redarjev.

Ugotovitve

Vzročno z napotilnimi normami glede uporabe prisilnih sredstev občinskih redarjev sem ureditev ZORed-a primerjal z ureditvijo v ZPol-u oziroma sedaj veljavnem ZNPPol-u. Opravi sem primerjalni pregled izvedenih operativnih ukrepov, uporab prisilnih sredstev mestnih redarjev v MOL v primerjalnem obdobju 2010-2015, (namreč na območju občin Južno primorske, uporab prisilnih sredstev skoraj ni, niti posledično sklicev Komisije).Ukrepe mestnih redarjev MOL sem primerjal s številom operativnih ukrepov in številom uporab prisilnih sredstev z istovrstnimi ukrepi določenih policijskih enot v Ljubljani in okolici z namenom potrditi ali ovreči hipotezo:«Ali je smiselna in sorazmerna zakonska ureditev instituta Komisije (opredeljenega v 17. in posledično 18. členu ZORed-a) ob dejstvu, da občinski redar pri uporabi prisilnih sredstev; fizične sile, sredstev za vklepanje in vezanje in plinskega razpršilca lahko svoja pooblastila samostojno izvaja zgolj v primerih silobrana, (izključitev protipravnosti), sicer pa ob asistenci policije?»

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je omejena na pravno analizo nalog in pooblastil občinskega redarja in zaradi zakonsko zapovedane analogije primerjana z določenimi pooblastili policije.

Praktična uporabnost

Prispevek opozarja na pravne in dejanske dileme instituta Komisije in daje predloge za ureditev lege ferenda.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Izvirnost prispevka se kaže v primerjavi z novo policijsko zakonodajo.

ZAGOTAVLJANJE VARNE IN VKLJUČUJOČE DRUŽBE NA DRŽAVNI IN LOKALNI RAVNI

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

VKLJUČUJOČA DRUŽBA, SODOBNA VARNOSTNA TVEGANJA IN UPORABNA ETIKA OBOROŽENIH SIL

ANTON RIBIČ, BEČIR KEČANOVIČ

Namen prispevka

Namen prispevka je spodbuditi razpravo o oblikovanju izhodišč pri upravljanju varnosti skozi paradigme povezane z etiko z gledišča nove razvojne agende Združenih narodov do leta 2030, ki spodbuja trajnostni razvoj v okviru miroljubne, pravične in vključujoče družbe. Predstavili bomo nalogo etike pri upravljanju varnosti kot prakso ter vlogo, ki jo imajo oborožene sile v sodobnih varnostnih izzivih. V ospredju razprave so spoštovanje človekovih pravic in enakosti spolov ter zagotavljanje blaginje, miru in varnosti za vse ljudi in skupnosti, ter vloga vključujoče družbe pri spodbujanju izgradnje učinkovitih, odgovornih in vključujočih institucij na vseh ravneh zagotavljanja varnosti.

Metode

V okviru proučevanja obravnavane tematike je v ospredju konceptualna analiza relevantnih teoretskih problematizacij in analiza konceptov s stališča nove razvojne agende.

Ugotovitve

Smernice nove razvojne agende trajnostnega razvoja vključujoče družbe, poudarja etično znanje, kot ključno kompetenco ljudi na vodilnih položajih in kot ključni cilj varnosti družbe. Tveganja so povezana z upravljanjem varnosti, če se ne uspe povezati v učinkovito politiko prakse in stroke. Vojaška etika in integriteta politike obrambnega sistema omogoča učinkovito vojaško delovanje, kajti etično dejanje je sredstvo za doseg cilja in cilj sam po sebi, še posebej pri omejevanju nasilja.

Omejitve/uporabnost raziskave

Prispevek omogoča seznanitev z navedeno tematiko in izhodišči za razumevanje dinamike vojaške etike.

Praktična uporabnost

Prispevek razvija zavedanje o vlogi vključujoče družbe pri spodbujanju izgradnje učinkovitih, odgovornih in vključujočih institucij na vseh ravneh zagotavljanja varnosti.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Koncept vključujoče družbe je aktualna tema razvojne agende Združenih narodov po letu 2015. Agenda je nadgradnja obstoječega globalnega partnerstva za razvoj in predstavlja okvir delovanja mednarodne skupnosti, katere del je tudi Republika Slovenija.

POSLEDICE IZKLJUČEVANJA NA RADIKALIZACIJO PRI MLADIH: KAJ STORITI ZA OBVLADOVANJE TVEGANJA NA TEM PODROČJU

TEA JARC

Namen prispevka

Od vsêčnih besed, kako na mladih svet stoji, je potrebno okrepiti družbeno odgovornost na vseh ravneh in mlade dejavno podpreti pri vkljuêevanju v upravljanje javnih zadev in enakem dostopu do javnih dobrin, da lahko sami vplivajo na svoj družbeni položaj in odkrivajo smisel življenja v vrednotah varnosti, miru in sožitja v skupnosti.

Metode

Avtorica preko večletnega delovanja v mladinskem sektorju, z mladimi in za mlade, opazuje trende med mladimi ter poskuša z vidika vkljuêujoêega pristopa do mladih, nanje odgovarjati, preko zagovorništva in oblikovanja mladinske politike.

Ugotovitve

Mladi so v Sloveniji in po svetu najbolj izpostavljeni tveganju revščine, neenakosti in drugih oblik izkljuêevanja. Zaradi visoke brezposelnosti so velikokrat izkuêeni iz trga dela, nimajo realnih možnosti za sooblikovanje politike ter so v veliki meri socialno izkljuêeni.

Omejitve/uporabnost raziskave

Za zagotavljanje polne socialne vkljuêenosti je potrebno usklajeno delovanje razliênih akterjev ter hkrati nameniti sredstva v preventive ukrepe.

Praktiêna uporabnost

Nearno radikalizacijo se najboljše prepreêuje s preventivnimi ukrepi oz. z vkljuêujoêo druŹbo, ki posamezniku nudi pogoje za polno sodelovanje v druŹbi.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Izvirnost se kaŹe v aktualnosti izzivov današnje druŹbe. Kljub temu, da v Sloveniji nearna radikalizacija še ni tako zelo razširjena pa je jasno, da postaja ta tema še kako pomembna. Zadnji oblikovani dokumenti kaŹejo na raznolikost institucij, ki naslavljaajo ta izziv.

VLOGA VKLJUČENOSTI ŽENSK PRI ZAGOTAVLJANJU MIRU IN VARNOSTI

SUZANA TKAVC

Namen prispevka

Predstaviti kakšna je vloga spolov in vključenost žensk pri zagotavljanju obrambe in varnosti.

Metode

Opisna metoda.

Ugotovitve

V sodobnem varnostnem okolju kjer so varnostna tveganja spremenljiva se spreminja tudi odzivanje ter vključenost v varnostne razmere. Različne varnostne situacije vplivajo tudi na vključevanje spolov, predvsem v cilju zaščite najbolj ranljivih skupin med katere spadajo ženske in otroci.

Omejitve/uporabnost raziskave

Uporabnost je teoretična in praktična.

OBČINSKI VARNOSTNI NAČRTI IN OCENA VARNOSTI V OBČINAH

BEČIR KEČANOVIČ, PETRA POSEGA

Namen prispevka

Podpreti razvoj celovitega (integriranega) sistema nacionalne varnosti, ki temelji na širokih možnosti, da se ob razvoju strokovnega dela obrambne in varnostne vloge države čim več prebivalcev/prebivalk in institucij civilne družbe pod enakimi pogoji lahko vključuje v zgodnje odkrivanje in obvladovanje vzrokov polarizacije, nasilne radikalizacije in drugih varnostnih problemov v lokalnem okolju.

Metode

Z uporabo anketnega vprašalnika, prikazom opisne statistike in obdelave podatkov z multivariatno statistično analizo prikazati stopnjo napredka pri implementaciji občinskih varnostnih načrtov.

Ugotovitve

Čeprav ima Slovenija bogato varnostno izročilo in zakonsko urejeno sistemsko orodje za celovito (integrirano) načrtovanje varnosti v lokalnem okolju – občinski varnostni načrt, kar je skupna dolžnost države in lokalnih organov oblasti po Zakonu o občinskem redarstvu – njegova uporabna vrednost očitno ne dosega namena zakonodajalca in ne strateških ciljev varnosti v lokalni skupnosti.

Omejitve/uporabnost raziskave

Nizko število sodelujočih oziroma nezainteresiranost večine občin.

Praktična uporabnost

Spodbujanje k vključevanju prebivalcev/prebivalk in institucij civilne družbe pri zagotavljanju varnosti v lokalnem okolju. Na podobnih predpostavkah temelji EU omrežje RAN, v katerega je IRVD s svojimi aktivnostmi neposredno vključen. S tem se uporabnost raziskave in celotnega prispevka kaže tudi v smislu nadaljnjih prizadevanj za vključevanje Slovenije v skupno platformo EU RAN.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Z letošnjim letom, ko je stopila v veljavo AGENDA 2030, ki med najvišje cilje trajnostnega razvoja sveta v obdobju do leta 2030 določa prav varno in vključujočo družbo na vseh ravneh, imata izvirnost in pomembnost tega prispevka še dodano vrednost.

VLOGA POLICIJE V MEDNARODNIH CIVILNIH MISIJAH

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

POLICIJA V MEDNARODNIH CIVILNIH MISIJAH: NEKAJ IZHODIŠČ ZA RAZPRAVO

MAJA GARB, EDO BEHLIČ

Namen prispevka

Prispevek je pripravljen kot uvod v razpravo o sodelovanju policije v mednarodnih civilnih misijah (MCM) in je namenjen izpostavitvi nekaterih vprašanj in izhodišč zanjo.

Metode

Analiza rezultatov empiričnega raziskovanja v letih 1999-2008 (ORC IDV-FDV, UL), analiza rezultatov empirične raziskave v letu 2015/2016 (Behlič) ter analiza strokovnih in znanstvenih del na temo sodelovanja policije v MCM.

Ugotovitve

Nekaj vprašanj v zvezi s sodelovanjem policije v MCM in izhodišč za razpravo:

- Ali Republika Slovenija ustrezno izpolnjuje svoje mednarodne obveznosti na področju zagotavljanja mednarodnega miru in varnosti?
- Kdo je zadolžen za dogovore o sodelovanju policistov v MCM in kako ti dogovori potekajo (z mednarodnim okoljem in doma)?
- Katere so največje težave pri napotitvah po Zakonu o napotitvah oseb v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije (ZNOMCMO)?
- Ali si policisti želijo na MCM ter kaj od napotitve in dela na misiji pričakujejo? (tudi izkušnje vojakov in civilnih funkcionalnih strokovnjakov)
- Ali je Policija ustrezno organizirana za podporo sodelovanja v MCM?
- Katere so ključne težave, ki jih imajo policisti, napoteni na MCM, v zvezi z napotitvijo, delom in življenjem na misiji ter vračanjem z misije?
- Katera so znanja in izkušnje, ki jih policisti pridobijo na MCM in ali Policija ta znanja in izkušnje upošteva?
- Kateri so pozitivni in kateri negativni vidiki sodelovanja policistov na MCM za njihovega delodajalca?
- Ali Policija prepoznava sodelovanje v MCM kot del svojega rednega delovanja?
- Kako sodelovanje v MCM vpliva na karierno pot ob vrnitvi?
- S kakšnimi izzivi se srečujejo drugi civilni udeleženci mednarodnih operacij in misij?

Izvirnost/pomembnost prispevka

Celotna razprava je namenjena vsem, ki se v najrazličnejših vlogah srečujejo s sodelovanjem policije in policistov v MCM, da si izmenjajo izkušnje in/ali pridobijo kakšen koristen napotek za svoje nadaljnje delo na tem področju.

SLOVENSKA POLICIJA V MEDNARODNIH CIVILNIH MISIJAH

ROBERT UREK

Namen prispevka

Osnovno vodilo prispevka je v zgoščenemu besedilu predstaviti aktivnosti Policije, povezane s sodelovanjem policistk in policistov v mednarodnih civilnih misijah (v nadaljnjem besedilu: MCM), ki potekajo pod okriljem OZN, EU, OVSE in drugih deležnikov.

Metode

V procesu nastajanja prispevka je avtor uporabil sledeče raziskovalne metode:

- Študij primarnih in sekundarnih razpoložljivih virov;
- Študija primera z neposredno udeležbo;
- Deskriptivna metoda;

Ugotovitve

Neizpodbitno dejstvo je, da je slovenska Policija, navkljub svoji relativni majhnosti v primerjavi s policijami večjih držav, s sodelovanjem v MCM izjemno pripomogla k zagotavljanju miru in varnosti na kriznih žariščih, kamor so bili napoteni. V skoraj dvajsetletnem obdobju sodelovanja policistk in policistov v MCM, je bilo notranje organizacijsko gledano vzpostavljen sistem izbire kadrov, njihovega usposabljanja, napotitve, pomoči v času napotitve ter ob reintegraciji v domače bivalno in delovno okolje.

Posledično je Policija s svojimi pripadniki - strokovnjaki za delo v MCM popolnoma enakovreden partner ostalim policijam, kakor tudi zaželeno država pošiljateljica svojega osebja na kriznih žariščih delovanja.

Omejitve/uporabnost raziskave

Neposredno omejitev prispevka predstavlja ravno njegova zgoščena in splošna vsebina (po načelu »vsega po malo«, ki je v primeru poglobljenega raziskovanja preozka, medtem ko so kvantitativno predstavljeni podatki objektivni.

Praktična uporabnost

Prispevek ponuja dosedanjemu nepoznavalcu področja sodelovanja slovenske Policije v MCM okviren pregled zgodovinskih aktivnosti, trenutnega dogajanja in pogled v prihodnost. Zanimanimu posamezniku se s tem odpirajo nova vprašanja in dileme, katere je zaželeno reševati posamično s poglobljenim pristopom. Dosedanjemu poznavalcu tega področja pa obenem ponuja obilo možnosti za nadaljnjo individualno raziskovanje specifičnih pod/področij, ki so eventualno ostala nedotaknjena.

Izvirnost/pomembnost prispevka

V okviru t.i. »mirovništva« je bilo do sedaj »prelitega« že ogromno črnih in izvedenih diskusij, tako v nacionalnem, kakor tudi mednarodnem okolju. Nemogoče je na tem mestu podati vsa dejstva in jih eno-značno opredeliti.

Avtor prispevka se je ob polnem zavedanju časovne determinante predstavitev omejil zgolj na najpomembnejše segmente sodelovanja slovenske Policije v MCM. Pri tem je brez kančka slabe vesti izpostavil dosedanje uspehe in težave, kakor tudi izzive za bodočnost.

V primeru zainteresiranega bralca, poslušalca in/ali raziskovalca je avtor prispevka z veseljem pripravljen pomagati oz. sodelovati v prihodnosti.

PRENOS ZNANJA IZ MCM

EDO BEHLIČ

Namen prispevka

Namen prispevka je predstaviti raznolikost področij dela policistov na delu v mednarodnih civilnih misijah (MCM). Med delom v MCM nastajata znanje in izkušnje, ki jih organizacija pošiljateljica potrebuje pri svojem delu. Ob pomanjkanju sistema za prepoznavo znanja in upravljanja znanja je tako znanje za organizacijo po večini izgubljeno.

Metode

Analiza empirične raziskave v letu 2015/16, analiza strokovnih in znanstvenih del na temo sodelovanja policije v MCM, opazovanje z lastno udeležbo.

Ugotovitve

Med sodelovanjem v MCM se policisti srečujejo z različnimi tipi znanj in izkušnjami, katerih nimajo možnosti spoznati pri delu v domačem okolju. Glede na to, da je varnostni prostor čedalje bolj in bolj povezan in se posledice različnih kriz odražajo tudi skozi nastanek novih varnostnih izzivov v državah, ki niso povezane s krizo, ima tako znanje velik pomen za razumevanje današnjih varnostnih izzivov in varnostnega okolja. V raziskavi poudarimo, da sta delo in motiviranost posameznika pomembna za pritok novih znanj v organizacijo. Med analizo podatkov ugotovljamo, da policisti med delom v MCM pridobivajo nova znanja, ki so uporabna tudi pri njihovem delu v domačem okolju.

Omejitve/uporabnost raziskave

Analiza je temeljila na ciljni skupini, ki jo sestavljajo policisti, ki so se udeleževali MCM. Osnovna teorija, ki preučuje pomen prenosa znanja za organizacijo, je v središče postavljala posameznika/policista mirovnika, ki je nosilec novega znanja v organizaciji.

Praktična uporabnost

Za prenos znanj in izkušenj iz naslova sodelovanja v MCM, mora organizacija razviti ustrezen sistem za prepoznavo novih znanj. Na tak način, se bo novo znanje lahko »prelivalo« v bazo organizacijskega znanja in bo na razpolago tudi drugim v organizaciji.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Temeljna raziskovalna tema, s katero se prispevek ukvarja, je prenos pridobljenega znanja v okviru sodelovanja v mednarodnih mirovniških misijah. Preučevanje bo s svojim analitičnim pristopom, prispevalo k novim ugotovitvam na tem področju. Ugotovitve so pomembne za nadaljnje preučevanje vpliva na operativno delo.

VLOGA MCM V ZUNANJI POLITIKI

MARKO PURKART

Namen prispevka

Predstaviti vlogo mednarodni civilnih misij kot instrumenta zunanje politike.

Metode

Analiza udejstvovanja, razvoja pravnega in institucionalnega okvirja v korelaciji z razvojem mednarodnega varnostnega okolja, vključno s primerjalno analizo sistemskih rešitev primerljivih držav.

Ugotovitve

Sodelovanje v mednarodnih civilnih misijah je pomemben zunanjepolitičen instrument mednarodnega kriznega upravljanja v smislu prevencije, pokonfliktne obnove, bilateralnega sodelovanja in prevzemanja odgovornosti na mednarodni ravni. Kot tako je opredeljeno v strateških in izvedbenih zunanjepolitičnih dokumentih ter drugih relevantnih doktrinarnih dokumentih. Spremembe varnostnega okolja narekujejo stalno nadgradnjo mednarodnega kriznega upravljanja tako na nacionalni kot mednarodni ravni. Slovenija od osamosvojitve aktivno in uspešno sodeluje v mednarodnih civilnih misijah, vzpostavljen ima formalni okvir odločanja, zagotovljeno kvalitetno usposabljanje osebja, dobro medresorsko sodelovanje in je glede na različne kriterije v samem vrhu držav, ki prispevajo k mednarodni stabilnosti in varnosti. Kljub temu zlasti spremembe varnostnega okolja na ravni Slovenije terjajo dodatno pozornost predvsem glede odzivnosti, razvoja celostnega nabora zmogljivosti, krepitev sinergij, redefinicije geografskih prioritet, stabilne vire in nadaljnjo krepitev medresorskega sodelovanja. Geografsko Zahodni Balkan ostaja zunanjepolitično prednostno območje udejstvovanja, kjer pa instrumente kriznega upravljanja postopoma nadomeščajo drugi instrumenti. Z vidika kriznega upravljanja raste pomen širšega območja Sredozemlja, Vzhodne Evrope ter Azije. Pri nadgradnji sodelovanja bi se Slovenija poleg izkušenj morala zgledovati tudi po dobrih praksah primerljivih zlasti EU držav.

Omejitve/uporabnost raziskave

Besedilo je strokovno mnenje avtorja in ni uradno stališče Ministrstva za zunanje zadeve oz. ga kakorkoli obvezuje.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Z vidika prakse, identificiranih omejitev in dobrih praks drugih držav je prispevek namenjen interaktivni strokovni razpravi.

VARNOST V INFORMACIJSKI DRUŽBI II

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

S CELOVITIM SISTEMOM VAROVANJA INFORMACIJ DO USTREZNIH KONTROL V INFORMACIJSKIH SISTEMIH NAŠE DRUŽBE

MIHA OZIMEK

Namen prispevka

Organizacijam je hiter razvoj informacijske tehnologije poenostavil, izpopolnil ter izboljšal upravljanje vsakodnevnih poslovnih aktivnosti, hkrati pa omogočil takojšnjo komunikacijo z vsemi, ki jih potrebujejo pri svojem delu. Sredstva informacijske tehnologije (informacijski in komunikacijski sistemi) so s tem postala izrednega pomena za uspešno poslovanje organizacij. Pri tem se lahko vprašamo kako zavarovati ta sredstva, da bo zagotovljena razpoložljivost, zaupnost in celovitost informacij, ki jih zaposleni v organizaciji potrebujejo za vsakodnevno delo.

Metode

Varnostne kontrole so tako organizacijske (postopki obvladovanja papirne dokumentacije, upravljanje z elektronsko pošto, za katero sumimo, da vsebuje škodljivo kodo, ustrezna dokumentiranost varnostnih politik itd.) kot tehnične (nastavitev politike požarne pregrade, uporaba protivirusnega sistema, sistemi za spremljanje incidentov in dogodkov, itd.). Ustreznost organizacijskih kontrol preverjamo z revizijo informacijskih sistemov, tehnične kontrole pa z izvedbo varnostnih pregledov. Preverjanje varnostnih kontrol izvajamo z revizijami in varnostnimi pregledi, metode raziskovanja bodo predstavljene na praktičnih primerih revizij in varnostnih pregledov v organizacijah.

Ugotovitve

V kolikor organizacija želi preveriti ali so varnostne kontrole ustrezne, to najlažje stori z izvedbo revizije informacijskih sistemov in hkratnega varnostnega pregleda. Pri tem je potrebno vedeti, da to lahko celovito izvedejo le osebe, ki imajo ustrezna strokovna znanja in ne sodelujejo z organizacijo pri vzdrževanju informacijskega sistema ali prodaji strojne in programske opreme. Na ta način se izvede neodvisni pregled, ki pokaže, kje se organizacija lahko še izboljša.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava se osredotoča na praktično uporabnost metod pri presojanju in preverjanju informacijskih tehnologij.

Praktična uporabnost

S preverjanjem organizacijskih in tehničnih kontrol ter po potrebi uporabo kompleksnih mehanizmov varovanja lahko zagotovimo, da kljub številnim tveganjem, ki se pojavljajo tako v informacijskih in komunikacijskih sistemih ter pri vsakodnevem delu s podatki v papirni obliki precej zmanjšamo možnost, da bi prišlo do zlorab oziroma razkritja podatkov. S tem pa povečujemo tudi zaupanje v organizacijo in krepimo naše dolgoročno uspešno poslovanje.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek je namenjen povečanju zavedanja o ustreznosti varovanja informacijskih sistemov, ki vplivajo na uspešnost organizacij, lokalnih okolij in družbe kot celote.

DRUŽBENE POSLEDICE NEDELOVANJA GLOBALNEGA NAVIGACIJSKEGA SATELITSKEGA SISTEMA (GNSS)

IZTOK PREZELJ, JELENA JUVAN, ERIK KOPAČ

Namen prispevka

Namen prispevka je predstaviti potencialne družbene posledice nedelovanja v Evropi. V okviru FP-7 projekta PROGRESS smo raziskovali možne učinke morebitne popolne okvare storitev GNSS v Evropi: neposredne družbene posledice, neposredno gospodarsko škodo in javne učinke (število prizadetih končnih uporabnikov, vpliv na zaupanje javnosti / zaupanje v ponudnike storitev, vpliv na javne storitve, in vpliva na družbeni red), in medsektorske posledice za druge GNSS-odvisne sektorje, (npr promet, električna energija, IKT).

Metode

Prispevek temelji na podatkih, ki so bili zbrani na delavnici leta 2015 v Amsterdamu, na kateri so sodelovali strokovnjaki za GNSS iz različnih evropskih držav, in na podatkih zbranih v pogovorih z večimi strokovnjaki iz GNS-odvisnih sektorjev.

Ugotovitve

Predvidevati je mogoče, da bo prekinitev signala GNSS lahko imelo številne posledice, npr. prizadeto zaupanje javnosti v ponudnike storitev; funkcionalnost javnih storitev bo prizadeta;

Motnje v delovanju GNSS bi vplivale tudi na več drugih GNSS odvisnih sektorjih.

Omejitve/uporabnost raziskave

GNSS je mogoče razumeti kot del kritične infrastrukture v Evropi predvsem zaradi naše visoke in strateške odvisnosti od njegovega neprekinjenega delovanja.

Praktična uporabnost

Preiskava v tej smeri bi lahko prispevala k izboljšanju naših postopkov za ukrepanje, naše stopnje pripravljenosti in samega kriznega upravljanja in vodenja.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Motnja v delovanju GNSS lahko povzroči veliko neposredno in posredno škodo. Trenutno lahko v Evropi identificiramo nepoznavanje razmerja in resnosti takšnih posledic za našo družbo.

INTEGRIRAN ELEKTRONSKI SISTEM UPRAVLJANJA IN NADZORA SISTEMA ZAŠČITE IN REŠEVANJA: RAČUNALNIŠKA APLIKACIJA ZIR

NENAD DONAU, DRAGO BRUMEN

Namen prispevka

Predstavitev računalniške aplikacije »ZiR« (v nadaljevanju: aplikacija) za upravljanje in nadzor sistema Zaščite in reševanja v Republiki Sloveniji.

Metode

Prispevek je študija primera uporabe aplikacije. Uporabljena sta bili metoda analize vsebin in deskriptivna metoda.

Ugotovitve

Aplikacija prispeva k odpravi administrativnih ovir in omogoča integracijo - centralizacijo informacij in podatkov o enotah, dokumentih, prilogah, materialno - tehničnih sredstvih, optimizira uporabo omejenih virov ter omogoča učinkovitejši inšpekcijski nadzor nad delovanjem sistema zaščite in reševanja v Republiki Sloveniji. Gre za sistem, katerega osnovna izhodišča so: integracija podatkov - učinkovitost - preprosta uporaba - zanesljivost - inšpekcijski nadzor.

Omejitve/uporabnost raziskave

Možen je odpor uporabnikov proti uvajanju novih orodij zaradi potrebe po usposabljanju za upravljanje z aplikacijo ter zaradi navezanosti uporabnikov na rutinske in obstoječe postopke.

Praktična uporabnost

Razbremenitev strokovnih delavcev v organih lokalne samouprave, upravnih delavcev na izpostavah in Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje z administrativnimi opravili, zbiranje podatkov preko spletnih obrazcev, tipizacija - poenotenje dokumentarnega gradiva, in digitalizacija, bistveno prispevata k boljši preglednosti sistema, lažjo komunikacijo med deležniki ter učinkovitejšo obdelavo in analizo podatkov.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Aplikacija prispeva k boljšemu in učinkovitejšemu načrtovanju preventivnih in operativnih ukrepov in izboljšanju komunikacije med organi lokalne samouprave, državne uprave in državnimi organi na področju Zaščite in reševanja, omogoča učinkovitejše delovanje strokovnih delavcev v organih lokalne samouprave in upravnih delavcev na strateški, operativni in taktični ravni ter inšpekcijskih služb pri načrtovanju in izvedbi inšpekcijskih nadzorov na področju Zaščite in reševanja v Republiki Sloveniji.

INFORMACIJSKA VARNOST MOBILNIH NAPRAV: RAZLIČNE GENERACIJE UPORABNIKOV

BLAŽ MARKELJ

Namen prispevka

Zadnja leta spremljamo poplavo mobilnih naprav v svetu informacijsko komunikacijske tehnologije (IKT), katerih uporabnost danes ni več omejena samo na klicanje. Mobilni sistemi so se preselili tudi v avtomobile, hladilnike, skratka v druge »stvari«, ki jih vsakodnevno uporabljamo. Vse te naprave so preko kibernetskega prostora povezane med seboj in prenašajo raznovrstne podatke. Namen prispevka je pokazati načine rabe mobilnih naprav med različnimi generacijami uporabnikov.

Metode

Ugotovitve, predstavljene v prispevku, temeljijo na deskriptivnem pregledu literature na omenjeno temo ter dveh raziskavah, narejenih leta 2011 in 2012.

Ugotovitve

Raziskavi pokažeta, da se študenti ne zavedajo groženj, ki jim pretijo pri rabi mobilnih naprav in tudi ne uporabljajo ustreznih varnostnih rešitev, s katerimi bi se zavarovali. Istočasno pa se uporabniki, ki so že zaposleni, sicer groženj vendar ne uporabljajo ustreznih varnostnih rešitev.

Omejitve/uporabnost raziskave

Omejitve pri omenjeni raziskavi izhajajo iz nesodelovanja uporabnikov pri tovrstnih raziskavah. Uporabnost prispevka je v pogledu na različne načine rabe mobilnih naprav med uporabniki različnih starosti.

Praktična uporabnost

Mobilne naprave in mobilni sistemi so postali pomemben pripomoček človeku pri opravljanju različni opravil, zato je pomembno poznavanje varne rabe le teh. V nasprotnem primeru so lahko posledice zelo neugodne.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Del, ki bi med seboj primerjali dve različni generaciji uporabnikov mobilnih naprav, je malo. Zlasti v slovenskem prostoru je to redkost. Hkrati pa je tovrstna primerjava izrednega pomena pri oblikovanju smernic rabe mobilnih naprav in informacijske varnosti za posamezne generacije uporabnikov.

OBVEŠČEVALNO- VARNOSTNA, KRIMINALISTIČNA IN FORENZIČNA DEJAVNOST

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

SODELOVANJE DRŽAVNIH OBVEŠČEVALNIH SLUŽB V PREPREČEVANJU ORGANIZIRANE KRIMINALITETE

DARKO PRAŠIČEK

Namen prispevka

Prispevek prikazuje sodelovanje med državnimi obveščevalnimi službami v Republiki Sloveniji pri preprečevanju organizirane kriminalitete z izmenjavo podatkov in informacij.

Metode

Z uporabo in analizo odgovor državnih obveščevalnih služb, zbranih s strukturiranimi intervjuji bo koristno za ugotavljanje načinov zbiranja, uporabljanja in posredovanja zbranih podatkov med državnimi obveščevalnimi službami za preprečevanje organizirane kriminalitete.

Ugotovitve

Zbiranje, analiziranje in načrtna uporaba podatkov in informacij je v Sloveniji še dokaj neizkoriščeno področje in predstavlja izziv skupnega sodelovanja med državnimi obveščevalnimi službami v boju proti organiziranemu kriminalu.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je omejena na pripravljenost sodelovanja državnih obveščevalnih služb v raziskavi in stanja sodelovanja pri izmenjavi obveščevalnih podatkov v Sloveniji kot obliko obveščevalne dejavnosti v preiskovanju organizirane kriminalitete.

Praktična uporabnost

S pregledom domače in tuje znanstvene in strokovne literature in predstavitve obveščevalnih aktivnosti obveščevalnih služb na medmrežju, ugotavljamo, da nekatere države, posebej ZDA, že dolgo uporabljajo informacije obveščevalnih služb tudi za boj proti organiziranemu kriminalu, nekatere pa o tem aktivno razpravljajo. Ugotovitve raziskave bodo koristile za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti medsebojnega sodelovanja.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Z opravljeno raziskavo je predstavljen možen način za uspešnejše delovanje in razvoj obveščevalne dejavnosti vseh državnih obveščevalnih služb v Republiki Sloveniji.

UPORABA PODATKOV O LETALSKIH POTNIKIH – UTEMELJITEV SORAZMERNOSTI PRI UVAJANJU NOVEGA PRISTOPA ZA PREPREČEVANJE TERORISTIČNIH IN DRUGIH HUDIH KAZNIVIH DEJANJ

ROBERT BERGINC

Namen prispevka

Paradoksalno pri izvajanju človekovih pravic je, da Ustava RS dopušča tudi posege v te iste človekove pravice, ki jih obenem varuje. Na to smo v Policiji naleteli tudi pri uvajanju novega policijskega pristopa v boju zoper huda kazniva dejanja z uporabo podatkov o letalskih potnikih. Legitimnost novega pooblastila smo pretehtali v skladu z ustavnim izvedbenim načelom sorazmernosti, ki v našem primeru zagotavlja uravnoteženost nasprotujočega si odnosa med zasebnostjo posameznika in javno varnostjo, ki je v širšem javnem interesu družbe. Z izvedbo strogega testa sorazmernosti smo si odgovorili na temeljna vprašanja o primernosti, nujnosti in sorazmernosti novega policijskega pooblastila.

Metode

Presoj o vplivov na zasebnost pri obdelavi podatkov o potnikih sem pripravil skladno s Smernicami Informacijskega pooblaščenca RS, pri čemer sem sledil priporočeni metodologiji PIA. Slednja temelji na pravočasni identifikaciji tveganj, s katerimi se lahko ta tveganja lažje odpravi, zmanjša ali sprejme.

Ugotovitve

Z izdelano analizo tveganj v zvezi s posegi v ustavne pravice pri uporabi podatkov o potnikih smo identificirali tveganja, povezana z zlorabo osebnih podatkov. Posledično smo predhodno predvideli tudi ustrezne varovalne mehanizme za odpravljanje takšnih pojav. Na tej osnovi smo z izvedbo testa sorazmernosti utemeljili uravnoteženost posega v informacijsko zasebnost posameznika.

Praktična uporabnost

S pomočjo zgoraj navedenega pristopa pri uvajanju novih (policijskih) pooblastil lahko objektivno ugotovimo njihovo upravičenost. V nadaljevanju nam tak dokument predstavlja tudi odličen temelj za pripravo ustrezne zakonske regulacije obravnavanega področja.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Opisan pristop Policije prav gotovo zagotavlja večjo uspešnost vsem subjektom, ki delujejo v okviru nacionalno varnostnega sistema, saj na tak način pri strokovni in širši javnosti lahko zelo hitro in enostavno dosežejo legitimnost predlaganih novih pooblastil, ki so v javnem interesu družbe.

KRIMINALISTIČNI VIDIKI ODKRIVANJA IZBRANIH OBLIK KAZNIVIH DEJANJ, KI JIH DRŽAVLJANI REPUBLIKE SLOVENIJE STORIJO V TUJINI

DANIJELA FRANGEŽ, MILAN TUŠ

Namen prispevka

Namen prispevka je predstaviti predvsem operativne možnosti odkrivanja izbranih kaznivih dejanj, ki jih državljani Republike Slovenije storijo v tujini. V analizo smo zajeli 122. člen (lahka telesna poškodba po I. odstavku (predlagalni delikt)) in 173. člen (spolni napad na osebo, mlajšo od 15. let) Kazenskega zakonika RS.

Metode

Prispevek temelji na kvalitativnih raziskovalnih metodah. Pri analizi odkrivanja spolnih zlorab otrok smo poleg dostopne literature uporabili tudi intervju s policijskim atašejem na Tajskem; analiza povzročitve lahke telesne poškodbe pa temelji na resničnem primeru.

Ugotovitve

V primerih kaznivih dejanj, ki jih državljani Republike Slovenije storijo v tujini, ima slovenska policija omejene možnosti odkrivanja. Z lastnim delom (npr. opazovanjem, nadzorom, tajnim delovanjem ipd.) kaznivih dejanj namreč sama ne more odkrivati, saj ni krajevno/teritorialno pristojna. V teh primerih je zato skoraj v celoti odvisna od morebitnih prijaviteljev, razen v primerih, ko dejanje, storjeno v tujini, zazna v okviru preiskovanja drugih kaznivih dejanj.

V prispevku podrobneje prikazujemo možnosti odkrivanja povzročitve lahke telesne poškodbe v tujini kot tudi transnacionalnih storilcev spolnih zlorab otrok. Cilj je predstaviti specifičnosti ter morebitne podobnosti pri odkrivanju omenjenih kaznivih dejanj.

Omejitve/uporabnost raziskave

Prispevek prikazuje ugotovitve krajše raziskave, zato je pri generaliziranju ugotovitev potrebna previdnost.

Praktična uporabnost

Predstavljene ugotovitve prikazujejo možnosti odkrivanja izbranih kaznivih dejanj, storjenih v tujini.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Ugotovitve so namenjene predvsem strokovni javnosti, ki se ukvarja z odkrivanjem in preiskovanjem kaznivih dejanj.

IDENTIFIKACIJA ŽRTEV MNOŽIČNIH NESREČ

MATEJ TRAPEČAR

Namen prispevka

Državni načrti zaščite in reševanja in načrti dejavnosti MNZ in policije v primeru nesreč obravnavajo različne vrste nesreč. Med njimi so potres, požar, letalska, železniška, jedrska ali radiološka nesreča, tudi terorizem. V primeru človeških trupel v nesrečah morajo preiskovalci opraviti identifikacijske postopke in ugotoviti istovetnost žrtev.

Cilj je preveriti in nadgraditi dosedanje identifikacijske postopke, delovne naloge in organiziranosti v slovenskem prostoru ter policijske delovne skupine za identifikacijo žrtev množičnih nesreč.

Metode

Preučevanje oziroma analiza zgoraj navedenih načrtov, zakonodaje, identifikacijskih postopkov in uporabe dosedanjih dobrih praks držav, ki imajo dobro organizirane skupine za identifikacijo žrtev množičnih nesreč.

Ugotovitve

Za identifikacijo žrtev množičnih nesreč imajo posamezne države ustanovljene enote za identifikacijo žrtev (angl. Disaster Victim Identification Groups - DVI). Preiskovalci večinoma uporabljajo metode in postopke v skladu navodil, ki jih je izdelala Mednarodna organizacija kriminalistične policije Interpol. Pri tem uporabljajo DVI obrazce, ki so deljeni v obrazce za zbiranje podatkov o pogrešani osebi, o truplu in končnem identifikacijskem poročilu. Končno poročilo je pogoj za predajo in pokop trupel.

Uporabnost raziskave

Ugotovitve se bodo lahko praktično uporabile pri identifikacijskih postopkih.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Rezultati preiskave bodo praktični in znanstveni prispevek pri sodobnem pogledu na identifikacijo žrtev množičnih nesreč. Policisti, tudi člani delovne skupine za identifikacijo žrtev množičnih nesreč in drugi strokovnjaki, bodo ugotovitve lahko implementirali v svoje delo, še posebej v primeru identifikacij žrtev mednarodnih nesreč.

OMOGOČANJE IZVRŠEVANJA NAJHUJŠIH OBLIK ORGANIZIRANE KRIMINALITETE S KORUPCIJO

DAVID SMOLEJ

Namen prispevka

Korupcija postaja iz leta v leto bolj pereča problematika, ki je razširjena na različnih področjih javnega in zasebnega sektorja. V Sloveniji korupcijo razumemo kot del gospodarske kriminalitete, vendar se prema-lokrat zavedamo, da korupcija lahko pomeni tudi predhodna kazniva dejanja organizirane kriminalitete. Zato je namen prispevka identificirati področja organizirane kriminalitete, kjer se najpogosteje odražajo tudi razsežnosti in posledice korupcije.

Metode

Za pisanje prispevka smo uporabil metodo iskanja virov, teoretična spoznanja smo prikazali z deskriptivno metodo.

Ugotovitve

Ugotovili smo, da so posledice korupcijskih kaznivih dejanj vidne na različnih področjih organizirane kriminalitete. Ugotovitve kažejo, da imajo nekateri podkupljivi akterji ključno vlogo pri omogočanju npr. terorističnih dejanj. Zanimive so tudi ugotovitve, da imajo ravno organizirane kriminalne združbe odločilno vlogo na področju prirejanja športnih rezultatov (ang. match fixing), ki jim omogoča pranje denarja pridobljenega s kaznivimi dejanji.

Omejitve/uporabnost raziskave

Omejitev prispevka predstavljajo omejeni viri, ki bi obravnavali korupcijo kot predhodno obliko organizirane kriminalitete. Ker se ugotovitve sklicujejo ravno na teoretična izhodišča različnih avtorjev, lastnih izkušenj in potencialnih primerov, lahko ugotovitve predstavljajo tudi rahel odklon od dejanskega stanja, saj niso preverjene na podlagi empirične raziskave.

Praktična uporabnost

Prispevek bo praktično uporaben predvsem za načrtovanje in izvedbo aktivnosti organov pregona v Sloveniji in širše, ki se ukvarjajo z bojem proti korupciji in organizirani kriminaliteti.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Obravnavani prispevek je izvirne narave, saj obstoječi prispevki obravnavajo tematiki korupcije in organizirane kriminalitete ločeno. Zato poglobljen pristop v kontekstu iskanja posledic korupcije in na drugi strani vzrokov za najhujše oblike organizirane kriminalitete predstavlja pomembnost prispevka.

ZASEBNO VAROVANJE

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

POLICIJSKA POKLICNA KULTURA MED ZASEBNIMI VARNOSTNIKI

ANŽE MIHELČ

Namen prispevka

Zaradi pomembnosti in kritičnosti posledic ob obstoju policijske poklicne kulture ter povečevanja števila zasebnih varnostnikov, ki predstavljajo zasebno policijsko dejavnost, ki je sorodna tudi javni policijski dejavnosti, bomo v prispevku obravnavali morebitno prisotnost policijske poklicne kulture med zasebnimi varnostniki.

Metode

Prispevek, ki temelji na pregledu dostopne domače in tuje literature, je primerjalne in teoretične narave. Ugotovitve so predstavljene tako s pomočjo deskriptivne, kot tudi komparativne metode.

Ugotovitve

Največ raziskav na področju poklicne kulture med zasebnimi varnostniki izhaja iz angleško govorečih držav. Za boljši vpogled v stopnjo prisotnosti policijske kulture v zasebno-varnostni industriji, bi bilo potrebno izvesti več raziskav v ne-anglosaških državah. Obstoječi avtorji si o obstoju policijske poklicne kulture med zasebnimi varnostniki niso enotni, kar pomeni, da obstoja policijske oz. njej podobne kulture zaposlenih v zasebnem varovanju ne gre dokončno potrditi ali zanikati, vsekakor pa je ta vidik potencialno zanimiv tudi za slovensko raziskovalno okolje.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek predstavlja celosten pregled dosedanje znanstvene literature, ki obravnava področje poklicne kulture med zasebnimi varnostniki. Pomemben je za razumevanje možnosti obstoja tovrstne kulture med zasebnimi varnostniki, ki lahko potencialno privede do kritičnih posledic, tako v poklicnem, kot tudi zasebnem življenju zasebnih varnostnikov.

ANALIZA IZVEDBE, REZULTATOV IN KAKOVOSTI USPOSABLJANJA ZA VARNOSTNIKE V KOMPETENČNEM CENTRU TER ANALIZA ZADOVOLJSTVA VARNOSTNIKOV S SVOJIM DELOM

VESNA KLISURA, TOMAŽ ČAS, MATEVŽ BREN

Namen prispevka

Proučiti poznavanje ukrepov in drugih sredstev varnostnikov pred in po notranjem usposabljanju, ki ga je organiziral Kompetenčni center za izobraževanje varnostnega osebja (v nadaljevanju: KCIVO) v letu 2013. Proučevali smo tudi zadovoljstvo varnostnikov s tem usposabljanjem in njihovo zadovoljstvo s poklicno kariero.

Metode

Raziskavo smo izvedli s primarno statistično analizo. V vzorec je bilo vključenih 750 varnostnikov iz 15 varnostnih družb s področja celotne Slovenije, ki so se udeležili šesturnega internega izobraževanja v sklopu projekta KCIVO.

Ugotovitve

Ugotovili smo, da pred notranjim usposabljanjem varnostniki slabo poznajo svoje ukrepe in druga sredstva (povprečna ocena 2,9 od možne ocene 5) ter da jim je usposabljanje močno dvignilo raven znanja (povprečna ocena 4,1 od možne ocene 5). Ugotovili smo tudi, da so bili varnostniki zelo zadovoljni z notranjim usposabljanjem (povprečna ocena 4,51 od možne ocene 5) ter da je dobra polovica anketiranih, 53,2 % varnostnikov, zadovoljnih s poklicno kariero; s svojo poklicno kariero so bolj zadovoljni starejši, manj izobraženi in dalj časa delujoči kolegi.

Omejitve/uporabnost raziskave

Vzorec ni bil izbran po metodi enostavnega slučajnega vzorčenja, kljub temu pa reprezentativnost vzorca povečuje dejstvo, da je v raziskavi sodelovalo kar 750 varnostnikov, ki delujejo na območju celotne Slovenije. Ugotovitve raziskave omogočajo nadaljnji razvoj usposabljanj varnostnikov.

Praktična uporabnost

Rezultati raziskave omogočajo razvoj kakovostnejših usposabljanj, ki bodo usmerjena v vsebine oz. področja pomanjkljivega znanja varnostnikov, ki jih je raziskava razkrila.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Raziskava je pomembna za vsa nadaljnja usposabljanja varnostnikov, saj gre za zelo veliko raziskavo iz področja zasebnega varovanja, ki je zajela kar 750 varnostnikov iz cele Slovenije.

MEJE UKREPANJA VARNOSTNIKOV V PRIMERJAVI S POLICIJSKIMI POOBLASTILI (ZAKONSKI IN PRAKTIČNI VIDIKI)

MANCA ZIMA, TOMAŽ ČAS

Namen prispevka in metode

V teoretičnem delu prispevka je podana primerjava ukrepov varnostnikov s pooblastili policistov, v praktičnem pa so analizirani primeri prekoračitev meje ukrepanja varnostnikov pri katerih je bil podan sum storitve kaznivega dejanja. Podatke smo pridobili iz spisov državnih tožilstev, do katerih je dostop pridobljen preko anonimiziranih podatkov policije.

Ugotovitve

V obdobju pregledanih treh let je bilo vloženih 643 ovadb zoper imetnike službene izkaznice zasebnega varovanja, ki jih je skupaj 8.140. Sum kaznivega dejanja je tako v enem letu v povprečju podan le pri enem od 38 varnostnikov, kar pomeni, da je opisano tveganje znotraj te poklicne skupine nižje v primerjavi z razmerjem 1: 27 pri osebah s policijskimi pooblastili.

Iz te statistike so bila najprej izločena dejanja z elementi nasilja (ovadenih 75 varnostnikov), nato pa natančneje pregledanih tistih 16 primerov (za skupaj 18 kaznivih dejanj) pri katerih je šlo za sum storitve kaznivega dejanja pri uporabi ukrepa varnostnika.

Analizirali smo podrobneje: kje je v času storitve dejanja varovanje potekalo, kateri ukrep je varnostnik uporabil, ali je do prekoračitve prišlo na varovanem območju ali zunaj njega. Posebej smo ugotavljali časovni okvir ukrepanja, način prekoračitve, vrsto kršitve, posledice, kakšna je bila končna odločitev državnega tožilca ter ali in katere kazenske sankcije so bile izrečene.

Omejitve/uporabnost raziskave

Iz analize primerov je bila ugotovljena predvsem problematičnost pri sorazmernosti uporabe fizične sile in uporabi ukrepov na meji (zunanjem robu) varovanega območja.

Praktična uporabnost

Z namenom omejitve prekoračitev ali zlorab ukrepov varnostnikov je v sklepnem delu poudarjen pomen ustreznega notranjega in zunanjega nadzora nad izvajanjem ukrepov varnostnikov, izobraževanja in praktičnega usposabljanja s simulacijo kritičnih primerov, videonadzora in doslednega obveščanja vseh pristojnih organov.

ANALIZA POOBLASTIL IN RAZLIK ISTOVRSTNIH PRISILNIH SREDSTEV PRI POLICISTIH IN VARNOSTNIKI

DEJAN KOVAČIČ, ASJA BABIČ, MIHA DVOJMOČ

Namen prispevka

Namen prispevka je prikazati podobnosti in razlike uporabe istovrstnih prisilnih sredstev pri policistih in varnostnikih. Prioritetna naloga policistov in varnostnikov je varovanje življenja ljudi in premoženja, da pa je naloga uspešno opravljena, pa so tako policisti kot varnostniki v določenih situacijah primorani uporabiti nekatera prisilna sredstva. Ena od bistvenih razlik pri uporabi prisilnih sredstev je v tem, da ima policist pooblastila za uporabo le-teh, varnostnik pa ukrepe. Tudi seznam prisilnih sredstev je pri varnostnikih precej manjši kot pri policistih.

Metode

Podatke za teoretični del smo pridobili tako, da smo prečesali pravni red Republike Slovenije in tudi strokovno literaturo, ki se nanaša na opredeljeno temo, podatke za praktični del prispevka pa smo pridobili tako, da smo analizirali statistične podatke Slovenske policije in Zbornice za razvoj slovenskega zasebnega varovanja.

Ugotovitve

Ugotovitve smo razdelili v 3 sklope. Najprej smo opisali uporabljena prisilna sredstva policistov, nato uporabljena prisilna sredstva varnostnikov in na koncu smo naredili še primerjavo uporabe prisilnih sredstev policistov in varnostnikov s podukom na uporabi sile.

Omejitve/uporabnost raziskave

Z raziskavo smo želeli prikazati, kdo ima več pooblastil oziroma ukrepov pri uporabi prisilnih sredstev, kdo jih je večkrat uporabil in ali se je število uporabljenih prisilnih sredstev med letoma zvišala ter opozoriti na različne načine usposabljanja različnih akterjev zagotavljanja varnosti.

Praktična uporabnost

Vsi podatki o uporabi prisilnih sredstev so upodobljeni v tabelah in posledično tudi v grafih. Raziskava prikazuje število posameznih uporabljenih prisilnih sredstev policistov in varnostnikov, katerih je bilo največ in najmanj uporabljenih. S tem smo želeli prikazati, kje mora biti poudarek pri usposabljanju policistov in varnostnikov.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Pomembnost prispevka je v tem, ker opisuje oziroma prikazuje podobnosti in razlike istovrstnih prisilnih sredstev pri policistih in varnostnikih ter podobnosti in razlike v usposabljanju le teh.

NALOGE IN POOBLASTILA POLICIJE

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

NEPRISTRANSKO VEDENJE KOT POGOJ ZA LEGITIMNOST DELA POLICISTOV

BRANKO LOBNIKAR, KAJA PRISLAN

Namen prispevka

Namen prispevka je analizirati pomen nepristranskosti policistov v policijskem postopku z vidika prebivalcev. Cohen in Feldberg (1991) sta za ponazoritev pomena nepristranskega vedenja policistov uporabila prisposodbo sodnika v kolektivnih športih, ki uveljavlja pravila igre in rešuje spore med igralci. Kljub pritoževanju večina igralcev upošteva njegove odločitve. Zagotoviti mora, da se igra odvija pošteno in v okviru pravil, favoriziranje, predsodki ali lasten interes pa lahko bistveno zmanjšajo nepristranskost pri sojenju. Če igralci dobijo občutek nepoštenosti lahko pričnejo igrati po lastnih, prirejenih pravilih. Igralec, ki meni, da sodnik ne ščiti njegovih interesov, ali pa da daje prednost nasprotni strani, bo poskušal svoje možnosti izboljšati tako, da bo goljufal, kršil pravila, ali pa se maščeval igralcem, ki ne kaznovano kršijo pravila. Vse to velja tudi za policiste: če niso nepristranski pri uveljavljanju zakonov in reda v družbi, potem začno državljani sami uveljavljati svoje pravice.

Metode

Uporabljen je bil vprašalnik za oceno kakovosti stikov policistov s prebivalci. Podatki so bili zbrani v letih 2012 - 2015. V vzorec je bilo vključenih 1506 anketirancev (53,2 % žensk), s povprečno starostjo 38,5 let in večinoma srednješolsko izobrazbo (51,3 %).

Ugotovitve

Slaba tretjina (30 %) anketirancev je ocenila, da policisti pri svojem delu niso nepristranski. Moški so nepristranskost policistov ocenili statistično značilno slabše kot ženske, z nepristranskostjo so manj zadovoljni tudi respondenti z nižjo stopnjo izobrazbe. Najnižje so policiste glede nepristranskosti ocenili v Zasavju, najvišje pa v Pomurju.

Praktična uporabnost

Rezultati raziskave so uporabni za policijske vodje, ker kažejo na pomen krepitve nepristranskosti policistov. Če prebivalci policistov ne dojemajo kot nepristranske, je nižja tudi legitimnost njihovega dela, zmanjša se pripravljenost za sodelovanje s policisti, nižja pa je tudi stopnja zaupanja v delo policije.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Gre za sodobno raziskavo, ki prikazuje trenutno stanje v Sloveniji in naslavlja enega od temeljnih elementov policijskega dela v skupnosti.

PREPREČEVANJE NEVARNOSTI KOT PODLAGA ZA IZVAJANJE VARNOSTNIH POOBLASTIL

MIROSLAV ŽABERL, FRANC POZDEREC, IVANKA OBERMAN

Namen prispevka

Predstaviti, kako policija zagotavlja varnost državljanov in istočasno skrbi za preprečevanje nevarnosti. Ugotoviti, kako veljavna zakonodaja vpliva na izvajanje policijskih pooblastil.

Metode

Metoda deskripcije je glavna metoda. Na podlagi domače in tuje literature ter strokovnih člankov smo raziskali in analizirali pomen varnosti, pomen človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter krepitev pravne države na podlagi slovenske policijske zakonodaje.

Ugotovitve

Preprečevanje in odpravljanje nevarnosti je osrednja naloga policije. Istočasno je podlaga za uporabo varnostnih policijskih pooblastil. Pri izvajanju policijskih nalog mora policija delovati le v skladu s policijskimi pooblastili, ki jih predpisujejo zakoni in podzakonski akti. Zakonsko določena pooblastila so policiji dana kot orodje, ki skrbi za uspešno in učinkovito upravljanje z zakoni in podzakonskimi predpisi za pravilno izvedbo določene policijske naloge. Predvsem je tu pomembno načelo pravne države, ki dosledno veže vse upravne organe tako pri sprejemanju splošnih odločitev, kot tudi pri neposrednem odločanju o pravicah in obveznostih posameznikov.

Praktična uporabnost

Dobro poznavanje policijskih pooblastil oziroma pravic in dolžnosti, ki jih imajo policisti pri opravljanju svojega dela, je osnova za zakonito, strokovno in korektno izvajanje nalog policije. Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic je eden od temeljev, katerega morajo policisti spoštovati, ko posegajo v ustavno varovane človekove pravice.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Avtorji se v prispevku ukvarjajo s teoretičnimi predpostavkami varnosti, spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter krepitev pravne države na podlagi slovenske policijske zakonodaje.

POLICISTOVA UPORABA TELESNE SILE

MARUŠKA VIŠNIKAR

Namen prispevka

Namen prispevka je predstaviti problematiko učenja uporabe telesne sile.

Včasih so se namreč kadeti kalili v šoli za policiste štiri leta in zato imeli veliko ur namenjenih za vadbo s področja uporabe telesne sile. Posledično je bilo njihovo znanje uporabe telesne sile na višjem nivoju, kot po ukinitvi štiriletne kadetske šole, ko so policisti postali po raznih dokvalifikacijah in tečajih, ki so trajali občutno manj časa. Z dolgotrajnim ponavljanjem, kot je bil način vadbe v štiriletni kadetski šoli, ti gibi pridejo v mišični spomin. Tako se v situaciji spomniš kaj moraš narediti – telo se avtomatsko odzove.

Ugotovitve

Na podlagi rezultatov obdelanih podatkov lahko ugotovimo, da se policisti, ki so končali štiriletno šolanje in posledično imeli veliko ur namenjenih za vadbo uporabe telesne sile, čutijo bolj usposobljeni za uporabo telesne sile, kot ostali policisti.

Praktična uporabnost

Rezultati so uporabni in bodo uporabljeni vedno, ko bomo tisti, ki učimo uporabo telesne sile, zagovarjali in utemeljevali, zakaj je potrebno več ur nameniti predmetom kot so uporaba telesne sile, samoobramba, praktični postopek in policijska pooblastila.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Skozi vse intervjuje, med pisanjem njihovih povzetkov in analiziranjem posameznih odgovorov je čutili rdečo nit, ki se navezuje na vadbo uporabe telesne sile in situacije, ko morajo policisti to pooblastilo uporabiti. Tako v odgovorih vsakega intervjuvanca zasledimo trditve, ki pričajo o tem, da se s pravilno vadbo lahko policiste bolje pripravi na stresne situacije ob uporabi telesne sile.

OSOBNE POLICIJSKE KAMERE – SVRHA I CILJEVI

DRAŽEN ŠKRTIČ

Namen prispevka

Policijska uporaba vatrenog oružja u SAD-u otvorila je cijeli niz pitanja policijske uporabe vatrenog oružja, sile i opće primjene policijskih ovlasti na koja nije bilo jedinstvenog odgovora. Jedna od inicijativa koja je trebala biti jamstvo građanima da će policija korektno koristiti svoje ovlasti u provođenju zakona i da policijski službenici neće biti neopravdano optuživani za prekomjernu uporabu sile, uključujući i vatreno oružje, nezakonito i netaktilno postupanje policijskih službenika je uvođenje osobne policijske kamere koja će snimati postupanje policijskih službenika tijekom primjene policijskih ovlasti.

Metode

U radu autor deskriptivnom metodom analizira primjere uporabe osobne policijske kamere, tehničke probleme, zakonske osnove, kao i stajališta policije i građana o uporabi osobne policijske kamere.

Ugotovitve

Uporaba osobne policijske kamere za snimanje postupanja policijskih službenika nije jamstvo niti jedino sredstvo kojim će se osigurati zakonito, taktično i etično postupanje policijskih službenika.

Omejitve/uporabnost raziskave

Osobna policijska kamera relativno je nova policijska tehnika pa su iskustva i zakonska rješenja za njezinu uporabu ograničena.

Praktična uporabnost

Razumijevanje ciljeva i svrhe uporaba osobne policijske kamere kao i iskustva u njejoj uporabi korisne su informacije za daljnje definiranje ciljeva i svrhe uporabe kamere.

Izvirnost/pomembnost prispevka

U radu su sistematski obrađena pitanja uporabe osobne policijske kamere, tehnička ograničenja, zakonske osnove i iskustva u uporabi osobne policijske kamere.

DELO POLICIJE NA VARNOSTNO OBREMENJENIH OBMOČJIH IN KRIMINALNIH ŽARIŠČIH

FRANCI KREGAR

Namen prispevka

Namen prispevka je predstaviti aktualno delovanje slovenske policije na varnostno obremenjenih območjih (VOO) in kriminalnih žariščih (KŽ). Slovenska policija na tem področju uporablja sodobne pristope, ki so primerljivi tistim, ki jih uporabljajo druge policije v EU.

Metode

Glavne metode pri raziskavi so analize: učinkovitosti dela, delovanja ter hospitacij in izmenjav izkušenj s tujimi enotami.

Ugotovitve

Posebej izpostavljena varnostna problematika določenih območij na področju zatiranja kriminalite, spremljanja in obvladovanja kriminalnih žarišč, problematika delovanja različnih vandalskih skupin in organiziranih kriminalnih združb ter negativnih pojavov na področju javnega reda zahteva povečano učinkovitost dela policije. Na podlagi ažurnih statistik o kaznivih ravnanjih po kraju in času policija tovrsta območja opredeljuje kot VOO ali KŽ. Po potrditvi obstoja VOO ali KŽ je naloga policije, da z ustreznimi operativnimi aktivnostmi, v neposrednem sodelovanju z drugimi pristojnimi službami, z lokalnimi skupnostmi, društvi in drugimi civilno-družbenimi organizacijami ukrene vse potrebno za ustrezno obvladovanje, omejevanje in zmanjševanje problematike ter preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih ravnanj. Slovenska policija je v zadnjih letih razvila nekatere nove metodike dela in posodobila svoje delovanje.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je uporabna za policijo, kot tudi za lokalne skupnosti in druge državne organe.

Praktična uporabnost

Ugotovitve in ustrezne analize delovanja na tem področju so pripomoček pri organiziranju, vodenju, usmerjanju in usklajevanju dejavnosti policije, drugih pristojnih služb in lokalnih skupnosti.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Poznavanje praks pri obvladovanju in omejevanju problematike na VOO/KŽ je ključnega pomena pri zagotavljanju varnosti v lokalnih skupnostih, saj ima obseg te problematike neposreden vpliv na število kaznivih dejanj in prekrškov.

POLICIJSKO DELO V (ROMSKI) SKUPNOSTI SKOZI FILMSKO PRIZMO

EMANUEL BANUTAI

Namen prispevka

Namen prispevka je proučiti, na kakšen način lahko mediji in predvsem filmska produkcija vplivajo na percepcijo policijske dejavnosti v specifičnem lokalnem okolju. Osrednja točka proučevanja je odmev visokoproračunskega celovečernega filma Šanghaj, režiserja M. Naberšnika, med policisti in predstavniki romske skupnosti, ki so v stranskih vlogah tudi aktivno sodelovali pri nastanku omenjenega filma.

Metode

Prispevek temelji na pregledu literature s tega področja in analizi podatkov 16 polstrukturiranih intervjujev z lokalnimi policisti in romskimi predstavniki leta 2013, ki so v stranskih vlogah predstavljali svoje prave vloge v filmu. Vzorčenje za sodelovanje pri intervjujih je bilo opravljeno s pomočje tehnike snežne kepe.

Ugotovitve

Film Šangaj je bil posnet leta 2011 v Prekmurju, torej le nekaj let po nasilnih nemirih v Pušči leta 2003 in 2005, ki so med drugim tlakovali tudi pot do skupnega usposabljanja policije in romske skupnosti. Omenjeni film je tako med drugim ponudil priložnost tudi izboljšanju odnosov med dvema skupinama, ki sta bili še pred nekaj desetletji v zelo konfliktnem odnosu. Sodelovanje obeh skupin pri nastajanju filma ni pretirano izboljšalo komunikacije med policijo in Romi, k čemur so morebiti pripomogli že predhodno relativno dobri odnosi, tudi zaradi omenjenega usposabljanja, katerega glavna cilja sta prav odprava stereotipov in predsodkov. So se pa izboljšali (predvsem neformalni) medosebni odnosi, kakor tudi vzajemno kulturno razumevanje in zaupanje med sodelujočimi.

Omejitve/uporabnost raziskave

Ugotovitve se zaradi sodelovanja lokalnega prebivalstva v filmu vežejo predvsem na območje Pomurja. Morebiti bi kazalo razmisliti o možnostih sodelovanju policije v podobnih projektih tudi na drugih območjih v Sloveniji, kjer živijo bodisi romska ali katera druga manjšinska skupnost.

Praktična uporabnost

Spoznanja prispevka so uporabna predvsem za policiste in policijske vodje, ki delujejo na območju večkulturnih skupnosti.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Gre za analizo zanimivega vidika policijskega dela v skupnosti, ki povzema in razvija nekatere ugotovitve raziskave o odnosih med policijo in romsko skupnostjo (Strobl in sodelavci, 2015).

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH III

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH: PROBLEM GRAFITIRANJA V MESTNI OBČINI LJUBLJANA

TAMARA PAHOR, KARMEN ZUPANČIČ

Namen prispevka

Pojav grafitov v Ljubljani postaja vse resnejši problem, zato smo se odločili, da poskušamo najti rešitve zmanjšanju grafitov.

Cilj prispevka je preučiti problematiko grafitiranja v Mestni občini Ljubljana, z namenom identificiranja kazalnikov preprečevanja razvoja deviantnega ravnanja v prihodnosti.

Metode

Uporabljen je bil S.A.R.A. model, kjer smo si najprej ogledali dejansko stanje na terenu. V fazi analize smo pregledali obstoječo literaturo na področju Slovenije in tujine ter že opravljene raziskave. V fazi odzivanja so sledili predlogi in rešitve za dani problem.

Ugotovitve

V Sloveniji je veliko političnih in na hitro narejenih grafitov, ki so najbolj moteči. Kljub aplikaciji Pobude in kampanji Človek čuvaj svoje mesto opazamo, da se število grafitov ni zmanjšalo. Povečalo se je le opozarjanje nanje.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je bila omejena na Mestno občino Ljubljana. Grafiti prikazujejo stanje zadovoljstva posameznikov ali skupin na območju MOL-a, iz katere lahko pristojne službe sklepajo na problematiko, ki jo je potrebno razrešiti v tem okolju.

Praktična uporabnost

Ugotovili smo, da grafiti kazijo podobo mesta. Predvsem zaradi večjega obiska turistov bi ti morali biti odstranjeni in pri tem posvetiti večjo pozornost opozarjanju občanov o dani problematiki (ne samo z aplikacijo Človek čuvaj svoje mesto, ampak tudi z raznimi čistilnimi akcijami, družbeno koristni delom). Iz raziskave je možno ugotoviti, da se je v tujini za pozitivno izkazalo poučevanje otrok o dani problematiki kot oblika delavnic na šolah. Postavitev zidu, na katerem lahko grafitarji nemoteno ustvarjajo in večje kazni za grafitarje ter postavitve kamer na najbolj vandaliziranih mestih.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Raziskava je lahko model za prihodnje raziskave po Sloveniji v (mestnih) občinah in hkrati lahko osnova za ugotavljanje stanja po občinah ter za primerjavo le-teh med sabo.

TATVINE V ČETRTHNI SKUPNOSTI LJUBLJANA CENTER OD 2008 DO 2013

PETRA ŽIBERNA, DOMEN HRIBAR

Namen prispevka

Namen je analiziranje tatvin v četrtni skupnosti Ljubljana Center v obdobju 2008-2013 s pomočjo GIS-a in predstaviti kriminalna žarišča. S pomočjo situacijske prevencije želimo ugotoviti možne rešitve.

Metode

Zbrali smo podatke o številu tatvin, analizirali trend tatvin ter ugotovili kdaj se jih je zgodilo največ v centru Ljubljane za obdobje 2008-2013.

Ugotovitve

Rezultati raziskave so pokazali, da se približno 8% vseh kaznivih dejanj tatvine v Sloveniji zgodi na območju četrtne skupnosti Center. Ugotovili smo, da se kriminalna žarišča pojavljajo na Zaloški cesti (bolnica in parkirišča), Tivolski cesti, kjer izrazito izstopa bencinski servis, Slovenska cesta je problematična predvsem zaradi gostinskih lokalov in Čopova ulica, kjer je največji delež tatvin v veleblagovnicah. Zanimivo je dejstvo, da v četrtni skupnosti Center ni zaznati pomembnih razlik med dnevi v tednu in urami, ko so tatvine izvedene.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je bila narejena le na območju četrtne skupnosti Center, kjer je skoncentriranih največ tatvin v Ljubljani. Koristno bi bilo v prihodnje izvesti raziskavo na celotnem območju Ljubljane, ki bi nudila dejansko sliko o obsežnosti teh kaznivih dejanj.

Praktična uporabnost

Naše ugotovitve bodo policiji podale oris problematičnih območij v Centru Ljubljane, kar jim bo pomagalo pri sami razvrstitvi patrulj. Poleg tega, se bo lahko policija povezala z lastniki, kjer so največja žarišča in jim s preventivnimi predlogi, pomagala k zmanjšanju števila tatvin.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Na območju četrtne skupnosti Center še ni bilo izvedene analize trenda tatvin za obdobje 2008-2013 s pomočjo programa GIS. Ugotovitve so namenjene policiji za učinkovitejše razvrščanje patrulj.

PREKRŠKI IN KAZNIVA DEJANJA ZOPER JAVNI RED IN MIR V LJUBLJANI

KLEMEN OGRIN, GREGOR HOČEVAR

Namen prispevka

Namen raziskave je predstaviti pooblastila in naloge policije ter občinskega redarstva pri vzdrževanju javnega reda in miru ter prikazati statistiko glede kršitev le-tega. Želiva tudi predstaviti Geografsko informacijski sistem, krajše GIS, ter prikazati število kaznivih dejanj zoper javni red mir med 2008 in 2013 na območju Ljubljane.

Metode

Pri opravljanju raziskave sva uporabila naslednje metode za zbiranje podatkov: analiza dokumentov, zlasti zakonov, uporaba statističnih podatkov, kot so letne policijske statistike in statistike Mestnega redarstva, v pomoč nama je bil tudi GIS.

Ugotovitve

Z raziskavo sva ugotovila, da je mestno središče Ljubljane najbolj obremenjeno s prekrški in kaznivimi dejanji zoper javni red in mir, saj je pretočnost ljudi skozi ta del največja. Ugotavlja tudi, da je najpogostejše kaznivo dejanje nasilništvo, najpogostejši prekršek pa nedostojno vedenje do uradne osebe. Rezultati sicer kažejo upadanje kaznivih dejanj in prekrškov v zadnjih letih.

Omejitve/uporabnost raziskave

Največja omejitev raziskave je pridobivanje podatkov, saj podatkov za kazniva dejanja v 2014 in 2015 nisva uspela pridobiti, ker FVV do njih še nima dostopa. Raziskava je uporabna za analiziranje kaznivih dejanj na območju občine Ljubljana, hkrati tudi potrjuje dejstvo, da je mestno središče najbolj problematično.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Tema pripomore k boljšemu razumevanju problematike javnega reda in miru ter prikaže razpršenost kaznivih dejanj v občini Ljubljana v določenem časovnem obdobju ter hkrati omogoča določitev najbolj kritičnih območij.

PROMETNA VARNOST V MESTNI OBČINI LJUBLJANA KOT VIDIK ZAGOTAVLJANJA VARNOSTI V LOKALNI SKUPNOSTI

URŠKA PIRNAT, MARKO MLAKER

Namen prispevka

Prometna varnost ostaja pereč problem, tako na državnem kot lokalnem nivoju. Najbolj učinkovito je njeno zagotavljanje na lokalnem nivoju, zato je namen prispevka raziskati, kako prometna infrastruktura, politika in preventivne akcije, ki jih izvajajo različni organi, vplivajo na prometno varnost v Mestni občini Ljubljana in kako se da trenutno stanje še izboljšati.

Cilj prispevka je preučiti prometno problematiko v Mestni občini Ljubljana in predlagati morebitne izboljšave.

Metode

Pisanje prispevka smo se lotili z uporabo modela S.A.R.A, kjer smo najprej pregledali trenutno stanje prometne varnosti in opravili intervjuje, nato smo pregledali obstoječe dokumente in raziskave. Na koncu smo dodali rešitve, ki bi pripomogle pri izboljšanju prometne varnosti.

Ugotovitve

Število prometnih nesreč na območju MOL se je v zadnjem desetletju zmanjšalo skoraj za petdeset odstotkov, prav tako se posledice prometnih nesreč vsako leto zmanjšujejo. Na celotnem območju RS se izvajajo tudi številne preventivne akcije, ki opozarjajo in ozaveščajo na različne prometne problematike. Kljub temu trenutno stanje prometne varnosti še ni zadovoljivo. Opazen je tudi vpliv zelene politike MOL na prometno področje.

Omejitve/uporabnost raziskave

V raziskavi smo se omejili na območje Mestne občine Ljubljane. Omejitve so se izkazale predvsem v tem, da na prometno varnost vplivajo številni dejavniki, ki so raznoliki in na videz nepovezani.

Praktična uporabnost

Dokument je lahko v pomoč različnim organizacijam, ki se ukvarjajo s prometno varnostjo na območju MOL, kot tistim, ki v MOL skrbijo za izboljšanje kakovosti prometa na splošno.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Raziskava nudi temelje za izboljšanje prometne varnosti na območju MOL. Dokument je primeren tudi za primerjavo stanja med ostalimi občinami.

BERAČENJE V MESTNI OBČINI LJUBLJANA: RAZISKAVA O LOKALNI VARNOSTI

JURE PUPPIS, DAVID SLUGA

Namen prispevka

Namen študije je prikazati problematiko beračenja v Mestni občini Ljubljana ter ponuditi dolgoročne rešitve na ravni MOL ter PU LJ za spopadanje z beraštvom ter z njim povezanim varnostno zanimivim ravnanjem.

Metode

Raziskavo sva z avtorjem izvedla s pomočjo metode analize sekundarnih pisnih virov, s primerjalno metodo in z metodo intervjuja.

Ugotovitve

Dejanska pojavnost beračenja je v mestu Ljubljana velika ter predstavlja zajeten del vsakodnevnih nalog policije in mestnega redarstva. Zakonodaja sama ne daje primernih rešitev za storilce prekrškov povezanih z beračenjem in zahteva posodobitve. Najtežja iz vrst beračenja je problematika organiziranega, še posebej prisilnega beračenja, katerega kazensko-pravna obravnava je težavna ter reševanje njegovih žrtev otežkočeno. Potrebno je razviti ustreznejše institucionalne psihosocialne rešitve na občinski ravni ter zakonodajne rešitve na državni ravni. Zaznan je padec števila prekrškov v zvezi z beračenjem za območje PU LJ, pri občinskem redarstvu MOL pa je opaziti rast v izvedenih ukrepih. Opažen je bistveno večji delež vsiljivega beračenja nasproti nedovoljenega zbiranja prispevkov, pri obeh pa kot storilci prevladujejo romunski državljani.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je uporabna pri aplikaciji strategij za reševanje omenjene problematike na ravni MOL, PU LJ ter pri ostalih organizacijah in posameznikih, delujočih na področju brezdomcev in beračev. Omejitve raziskave obstajajo zaradi premajhnega raziskovalnega vzorca, ki ne daje podlage za podrobnejše zaključke brez dodatnih raziskav.

Praktična uporabnost

Projekt daje izhodišča za oblikovanje prostorskih, psihosocialnih ter pravnih rešitev za omilitev tveganih preživetvenih vedenj brezdomcev, njihovo resocializacijo ter za lažje opravljanje lokalno-varnostnih nalog pristojnih organov.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek predlaga praktične rešitve za prostorsko, družbeno-nadzorsko, pravosodno ter psihosocialno reševanje problematike beračenja.

VIKTIMIZACIJA STAREJŠIH – PRIMERJAVA MESTNIH OBČIN LJUBLJANA IN UPPSALA

TINKARA PAVŠIČ MREVLJE

Namen prispevka

Ob rasti starejše populacije je pričakovana tudi povečana viktimizacija te starostne skupine. Raziskav, ki bi se osredotočale izrecno na viktimizacijo starejših, je relativno malo. Na Švedskem je bilo izvedenih nekaj študij, ki osvetljujejo nekatere vidike tovrstne viktimizacije, pri nas pa takih raziskav praktično ni.

Metode

Starejšim, živečim v Mestni občini Ljubljana in občini Uppsala in izbranim preko naključnega vzorčenja, je bil na dom poslan vprašalnik. Ta je poleg demografskih podatkov zajemal vprašanja glede prevalence (od dopolnjenega 65. leta) in incidence (v zadnjem letu) kaznivih dejanj ter značilnosti le teh. V Ljubljani je bilo vrnjenih 40 % vprašalnikov (n = 635), v Uppsali pa 71 % (n = 1059).

Ugotovitve

Rezultati kažejo, da so starejši predvsem žrtve premoženjske kriminalitete, tako v Ljubljani kot v Uppsali. V obeh občinah med storilci prevladujejo neznanci. Na področju nadlegovanja, groženj, kraje in goljufige so ljubljanski starejši pogostejše viktimizirani. Za razliko od švedskih starejših žrtev kaznivih dejanj, je pri ljubljanskih starejših drugi najpogostejši storilec družinski član.

Omejitve raziskave

Ugotovitve raziskave je treba razumeti v okviru nekaterih omejitev. Pošiljanje vprašalnikov po pošti daje nižji nivo odzivnosti, obenem pa ne razkriva razlogov za nesodelovanje. Poleg tega je nivo odzivnosti udeležencev v Ljubljani (čeprav predstavlja velik vzorec) nižji kot v Uppsali.

Praktična uporabnost in pomembnost prispevka

Prispevek daje vpogled v podobnosti in razlike viktimizacije starejših v Mestni občini Ljubljana in občini Uppsala na Švedskem.

Izvirnost/pomembnost prispevka

To je ena prvih tovrstnih raziskav pri nas, osredotočena zgolj na starejšo populacijo. Ugotovitve nudijo tudi usmeritve za preventivno delovanje.

SPLOŠNO VARSTVOSLOVJE

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

PREGLED OSNOVNIH KONCEPTOV IN TEORIJ SKUPNOSTI IN VARNOSTI

MIRAN MITAR

Namen prispevka

Smoter je prikaz osnovnih konceptov in teorij s področij primerjalne sociologije, antropologije, političnih znanosti in varstvoslovja, ki omogočajo deskripcijo, analizo, predvidevanje in ovrednotenje problematike skupnosti in varnosti.

Metode

Osnovna metoda je primerjava konceptov in teorij iz virov (enciklopedij, priročnikov, osnovnih del, ipd.) s področja družboslovnih disciplin (primerjalne sociologije, antropologije, političnih ved in varstvoslovja), ki so pozornost namenile preučevanju problematik skupnosti in varnosti.

Ugotovitve

Na obravnavanih področjih obstaja več konceptov in teorij, ki le deloma prekrivajo izbrano problematiko. Šele primerjava omogoča dialog med disciplinami, teorijami in pristopi ter ne nazadnje med raziskovalci in uporabniki spoznanj.

Omejitve/uporabnost raziskave

Prispevek je predvsem primerjava konceptov in teorij, ni pa pregleda operacionalizacij in empiričnega dela. Prispevek je uporaben kot vodilo za vpogled in spremljanje operacionalizacij in empiričnega dela različnih disciplin pri soočanju s problematiko varnosti in skupnosti (lokalne, regionalne, nacionalne, ...).

Praktična uporabnost

Prispevek je praktično uporaben, ker opredeljeni okvir primerjave (konceptov in teorij) ne omogoča samo deskripcijo, analizo, predvidevanje in ovrednotenje problematike varnosti (teoretično in empirično), ampak omogoča tudi opredelitev problematike soočanj s problemi varnosti v specifičnih (lokalnih, regionalnih, nacionalnih,...) skupnostih.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek izvirno primerja glavne koncepte in teorije, ki se soočajo z izbrano problematiko. Prispevek pomembno odpira možnosti za nadaljnje teoretično, empirično in praktično delo.

VIZIJA VKLJUČEVANJA OBSOJENCEV ZPKZ DOB V SKUPNOST

ZORAN REMIC, DANIJEL PREVOLŠEK, ALEŠ UDOVČ

Namen prispevka

Namen prispevka je prikazati dosedanje prakso v ZPKZ Dob v zvezi z vključevanjem obsojencev v ožjo in širšo skupnost (pohodi, čistilne akcije, športno udejstvovanje ob javnih prireditvah - nogomet, maraton, knjižnica, prodaja izdelkov) kot del resocializacije in priprave na vključitev v življenje na prostosti. Beležimo namreč različne pozitivne vidike takšne prakse s poudarkom, da se tovrstnih oblik poslužujemo tudi s sodelovanjem obsojencev, ki prestajajo zaporno kazen v zaprtem režimu.

Z vizijo vključevanja obsojencev v skupnost želimo avtorji poudariti pomembnost dela oz. zaposlitve v zaporu ter možne vidike samooskrbe in oskrbe ožje in širše lokalne skupnosti z izdelki, ki bi jih lahko proizvajali v zaporu. Sam prispevek sicer ne vsebuje rešitve normativno pravne ureditve, kar pomeni, da so dane smernice in vsebinska izhodišča, kaj penologi želimo, pravniki pa bi lahko te ideje integrirali v pravni jezik, kar bi se odrazilo v potrebni spremembi zakonodaje in kasneje tudi v dejanski realizaciji zamišljenega.

Poseben poudarek je v prispevku dan tematiki šolanja psov s strani obsojencev kot eni izmed možnih oblik rehabilitacije oz. terapijskega dela, saj tuje raziskave govorijo o pozitivnih učinkih tovrstnega dela tako iz vidika počutja obsojenca kot tudi iz vidika izboljšanja odnosov s skupnostjo.

Praktična uporabnost

Avtorji smo mnenja, da ima zagotavljanje dela v zaporu in sodelovanje s skupnostjo posreden in neposreden vpliv na varnost v zaporu in izven njega, zato bi bilo potrebno ideje in miselnost širiti naprej in doseči, da se zadeve dejansko implementirajo v prakso, kar bo imelo nenazadnje tudi pozitivni finančni učinek za državno in javno upravo.

Izvirnost/pomembnost prispevka

O tematiki opisani v prispevku se je v zadnjih letih veliko govorilo, manj pa se rezultati dejansko odražajo v praksi, zato ocenjujemo, da je prispevek izviren predvsem iz vidika praktičnosti, saj smo prikazali dejanske možnosti oblik sodelovanja s skupnostjo, ki bi jih pilotsko lahko začeli v centralnem zaporu, kasneje pa sistematično implementirali v celoten zaporski sistem glede na pogoje, ki jih imajo posamezni zavodi.

RAZPRAVA O POJMOVANJU EKOLOŠKIH VIKTIMIZACIJ V SLOVENIJI

DAVID SLUGA, KATJA EMAN

Namen prispevka

Varstvo okolja je postalo trend sodobne družbe, z njim pa je problematika obsega ter prikritosti žrtev ekološke kriminalitete postala ena izmed aktualnih razprav med ekološkimi kriminologi. Namen prispevka je analizirati problematiko viktimizacij zaradi ekološke kriminalitete v Sloveniji in preveriti stališča državljanov Slovenije o njihovi lastni izpostavljenosti oziroma ogroženosti zaradi ekološke kriminalitete.

Metode

Uporabili smo deskriptivno metodo, analizo pisnih in internetnih virov ter primarno statistično analizo. Z uporabo spletnega vprašalnika smo izvedli raziskavo, kjer smo skušali analizirati stališča polnoletnih slovenskih državljanov o njihovi stopnji viktimiziranosti zaradi ekološke kriminalitete.

Ugotovitve

Tako kot drugod v svetu, tudi pri nas ne obstaja enotna definicija žrtve ekološke kriminalitete, kar otežuje raziskovanje. Poleg tega obstaja več različnih klasifikacij žrtev, kar dodatno otežuje jasno opredelitev in primerjalne študije. Rezultati raziskave so pričakovano pokazali, da znaten delež ljudi ne pozna ali ne razume pojma ekološke kriminalitete. Ugotovili smo, da respondenti izražajo dokaj visoko stopnjo ogroženosti zaradi ekološke kriminalitete. Najbolj ogroženo se počutijo zaradi ekološke kriminalitete bogatih in vplivnih, najmanj pa zaradi ekološke kriminalitete interesnih skupin.

Omejitve/uporabnost raziskave

Omejitve raziskave predstavlja uporaba spletnega vprašalnika in majhen vzorec (140 respondentov), kjer zaradi nereprezentativnosti vzorca ni mogoče sklepati na celotno populacijo državljanov Slovenije.

Praktična uporabnost

Rezultati študije kljub omejenosti vzorca kažejo na določene trende v slovenskem prostoru in predstavljajo uporabno izhodišče za nadaljnje raziskovanje.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Gre za prvo tovrstno študijo v slovenskem prostoru, ki odkriva pomembna spoznanja o oblikah in resnosti ekoloških viktimizacij.

ELEKTRIČNI IN ELEKTRONSKI ODPADKI – NARAŠČAJOČA GROŽNJA NARAVI IN ČLOVEKU

ANDREJA ROŽNIK, GORAZD MEŠKO

Namen prispevka

Namen prispevka je predstaviti električne in elektronske odpadke kot vrsto odpadkov, s katero se posameznik ne sooča vsakodnevno oziroma je ne »ustvari« vsakodnevno, vendar je zaradi povečane uporabe električnih aparatov in računalnikov vse bolj pogosta.

Metode

Prispevek smo pripravili s pregledom literature o električnih in elektronskih odpadkih.

Ugotovitve

Električni in elektronski odpadki (primer te vrste odpadkov so npr. gospodinjski odpadki) so grožnja človeku in naravi predvsem zaradi sestavnih delov, ki omogočajo, da električna in elektronska oprema deluje. Nastajanju tovrstnih odpadkov se ne moremo izogniti, saj so del našega življenja in so kot produkt tehnološkega razvoja neizogibni. Ozaveščenost o problematiki električnih in elektronskih odpadkih je zelo pomembna, saj se mora posameznik zavedati odgovornosti pri odnosu do opreme, ki kasneje postane odpadke. Sestavi deli odpadkov pogosto vsebujejo nevarne in dragocene sestavne elemente, ki se lahko pridobivajo na neustrezen način. Naraščanje električnih in elektronskih odpadkov je povezano z dragim postopkom ustreznega recikliranja odpadkov, nizko ozaveščenostjo javnosti ter z nezakonitim izvozom odpadkov v države v razvoju.

Omejitve/uporabnost raziskave

Prispevek o električnih in elektronskih odpadkih daje osnovo za nadaljnjo raziskovanje naraščajočega problema, ki postaja mednarodna grožnja in je postal del ekološke kriminalitete.

Praktična uporabnost

Ozaveščanje ljudi o nevarnosti neustreznega ravnanja z električnimi in elektronskimi odpadki.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek prikazuje področje električnih in elektronskih odpadkov, ki je namenjen tako strokovni kot splošni javnosti. Ozaveščenost o nevarnostih električnih in elektronskih odpadkov je poleg postavite strožjih zakonodajnih in kazenskih določb ter večjega nadzora nad ravnanjem in recikliranjem odpadkov pomembno za varovanje narave in človekovega zdravja.

VPLIV NOČNEGA DELA NA POČUTJE, VARNOST IN ZDRAVJE ZAPOSLENIH, KI OPRAVLJAJO TERENSKO DELO NA CESTI

ADIL HUSELJA, HELENA PLESLIČ

Namen prispevka

Predstavitev specifičnih okoliščin nočnega dela ter ugotovitev raziskave med člani Sindikata policistov Slovenije in Sindikata delavcev prometa in zvez o negativnih posledicah nočnega dela in vožnje ter ukrepov za ohranitev budnosti v času službe.

Metode

Pregled literature, s kvantitativno metodo obdelava podatkov iz vprašalnika o počutju in navadah ob nočnem delu, ki je bil posredovan članom Sindikata policistov Slovenije in Sindikata delavcev prometa in zvez, s kvalitativno in deskriptivno metodo pa definiranje podrobnosti in predstavitev ugotovitev.

Ugotovitve

Nočno delo negativno vpliva na počutje in zdravje zaposlenih ter kvaliteto življenja nasploh. Največ težav z budnostjo imajo zaposleni med 2. in 4. uro zjutraj, najpogostejši ukrep za ohranitev budnosti je pitje črne kave, težave z hrbtenico pa so najpogostejša zdravstvena težava anketirancev.

Omejitve/uporabnost raziskave

Prispevek omogoča seznanitev s specifičnimi okoliščinami nočnega dela, najpogostejšimi zdravstvenimi težavami ter ukrepi, s katerimi si zaposleni ohranjajo budnost. Raziskavo bi bilo smotno izvesti v drugih delovnih okoljih in primerjati ugotovitve.

Praktična uporabnost

Seznanitev z ugotovitvami raziskave, specifičnimi okoliščinami in problematiko nočnega dela je pomembna tako za zaposlene kot vodstvene uslužbence zaradi načrtovanja in organizacije dela ter zagotavljanja varnostnih vidikov v delovnem okolju.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Rezultati kažejo na potrebo po spremljanju in uvajanju sistemskih ukrepov za zagotavljanje ustreznih ukrepov za izboljšanje počutja, učinkovitosti in varnosti zaposlenih pri opravljanju nočnega dela.

KRIMINALISTIČNA IN FORENZIČNA DEJAVNOST

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

VPLIV FORENZIČNEGA OZNAČEVANJA PREMOŽENJA NA ZMANJŠANJE PREMOŽENJSKIH KAZNIVIH DEJANJ

SAŠA KUCHAR

Namen prispevka

Namen prispevka je predstaviti forenzično označevanje premoženja in prikazati, na kakšen način vpliva na zmanjševanje premoženjskih kaznivih dejanj.

Metode

Prispevek je nastal s pomočjo analize vsebine pisnih virov in pregleda dobre prakse iz tujine in Slovenije.

Ugotovitve

Za svojo varnost in varnost svojega premoženja lahko posameznik naredi zelo veliko. Preventivno označevanje lastnine in prostorov s SelectaDNA je v posameznih soseskah v Angliji zmanjšalo verjetnost za tatvino ali vlom za 83 %. Cilj forenzičnega označevanja premoženja je ustvarjanje unikatnih oznak na predmetih, ki dokazujejo lastništvo nad predmetom.

A SelectaDNA se ne uporablja zgolj za označevanje osebne lastnine. Primerna je za označevanje medicinske opreme v bolnicah in zdravstvenih ustanovah, označevanje šolskega inventarja, drage in nepogrešljive opreme v podjetjih, umetnin in kulturne dediščine. Poleg označevanja premoženja je forenzično označevanje primerno tudi za zaščito poslovalnic, osebno zaščito in zaščito kovin, ki se nahajajo na prostem. V zadnjih časih države vedno bolj uporabljajo forenzično označevanje na železnicah, s čimer so v Angliji zmanjšali ogromno škodo, ki je bila povzročena s tatvinami železniških bakrenih kablov, železniških tirov in signalnih omaric. Tatvine kovin spadajo med kriminalne dejavnosti, ki so pri nas in drugje v Evropi v največjem porastu, zato se vedno več organizacij odloči za označevanje prostorov in premoženja s SelectaDNA.

Praktična uporabnost

Prispevek predstavi načine, s katerimi lahko pripomoremo k zmanjšanju premoženjske kriminalitete in zagotavljanju varnosti v lokalni skupnosti.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Literature na temo forenzičnega označevanja premoženja ni veliko, vsekakor pa je pomembno, da se o tovrstnem preventivnem ukrepanju govori širše in glasneje, saj lahko tako ljudje poskrbijo za svoje imetje in delujejo preventivno.

CSI EFEKT IN VPLIV NA PREISKOVANJE KAZNIVIH DEJANJ

BOŠTJAN SLAK

Namen prispevka

Namen prispevka je obrazložiti t. i. CSI efekt, raziskati ali je prisoten v slovenskem prostoru in pokazati, kakšen je lahko njegov vpliv na preiskovanje kaznivih dejanj.

Metode

Prispevek temelji na pregledu literature in pilotskih študijah kvantitativne narave. Pri anketiranih smo primerjali pogostost spremljanja serij s forenzično in policijsko vsebino s samoperceptivnim poznavanjem preiskovalnega dela in s pričakovanji do preiskovalcev.

Ugotovitve

Podobno, kot v tuji literaturi je bilo tudi v Sloveniji možno zaznati, da tovrstne serije spodbujajo k vpisu na fakultete, ki ponujajo kriminalistične in forenzične vsebine. Prav tako, je moč zaznati določena napačna pričakovanja glede zmožnostih preiskovanja, kot tudi napačne predstave o preiskovalnem delu. Vse omenjeno lahko vodi v nezadovoljstvo z delom policije.

Omejitve/uporabnost raziskave

Ugotovitve za Slovenijo izhajajo iz pilotskih študij in imajo zato manjšo vsesplošno aplikativno uporabnost.

Praktična uporabnost

Prispevek kritično analizira dalj časa pojavljajoča se anekdotična pričevanja o povečanih pričakovanjih do forenzičnih in preiskovalnih metod, ter popularnosti forenzične znanosti, zato bo uporaben za vse, ki se ukvarjajo s poučevanjem tovrstnih tematik. Iz istega razloga je uporaben za vse, ki raziskujejo vpliv medijev na preiskovalne postopke, saj izpostavlja določena področja, ki bi jih bilo smotrno raziskati v prihodnosti.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Raziskovanje vpliva medijev na kriminalistični preiskovalni proces je v Sloveniji v zaostanku. Prispevek tako zapolnjuje praznino na tem področju.

NAČINI OBSTRUKCIJE POLIGRAFSKEGA TESTIRANJA

BLAŽ ZUPANČIČ, SREČKO FELIX KROPE

Namen prispevka

Poligrafska metoda je doživela svoj razcvet predvsem na kriminalistično–preiskovalnem področju, kjer je bila vseskozi del različnih polemik med njenimi zagovorniki in nasprotniki. V večini držav se je zasidrala v predkazenskem postopku, kjer jo preiskovalci uporabljajo kot orodje za usmerjanje svojih preiskav. V prispevku obravnavamo nekatere načine obstrukcije poligrafskega testiranja: mentalna, fizična in psihološka obstrukcija, vpliv medikamentov in psihoaktivnih substanc, fizična izčrpanost in deprivacija spanja. Vpliva deprivacije spanja in fizične izčrpanosti na poligrafsko metodo sta na koncu prikazana še s pomočjo izkustvene metode.

Metode

V prispevku smo uporabili naslednje metode preučevanja:

- analiza besedil,
- statistična metoda,
- metoda sinteze spoznanj,
- deskriptivna metoda,
- izkustvena metoda,
- metoda intervjuja,
- metoda kompilacije.

Ugotovitve

Bistvo prispevka je vpogled v delovanje in postopek poligrafskega testiranja ter poskus odgovora na vprašanje: »Ali lahko prevaramo oziroma preslepimo poligraf in na kakšen način oziroma s pomočjo katerih obstrukcij poligrafskega testiranja je to lažje oziroma težje izvedljivo?« Z različnimi metodami preučevanja smo pokazali, da je poligrafska preiskava zelo kompleksna metoda raziskovanja oziroma testiranja, ki za uspešno izvedbo od poligrafskega preiskovalca zahteva ogromno znanja z različnih področij, hkrati pa jo je ob uspešni in pravilni izvedbi težko prevarati, ne da bi to poligrafski preiskovalec odkril.

Omejitve/uporabnost raziskave

Rezultati izkustvene metode, ki so uporabljena (vpliv fizične izčrpanosti in spalne deprivacije na poligrafsko testiranje) bi bili še bolj verodostojni in natančni, če bi se testiralo večje število oseb in bi se rezultati črpali iz večje populacije.

Praktična uporabnost

Ugotovitve in vsebina prikazujejo možnosti obstrukcij pri poligrafskem testiranju in pri tem opozarjajo na pomembnost dela poligrafskih preiskovalcev in njihovo poznavanje možnosti obstrukcij.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek je lahko pomemben segment spoznanja poligrafskim preiskovalcem in napotilo na razmišljanje o tem, da so obstrukcije pri testiranju zelo pomemben segment pri operativnem delu policije.

ANALIZA UBOJEV IN UMOROV V LETU 2015

ANA IPAVEC, PETER UMEK

Namen prispevka

Namen prispevka je ugotoviti povezanost umorov in ubojev predvsem s socialno-ekonomskimi razmerami. Z analizo bomo skušali ugotoviti ali socialno ekonomska kriza vpliva na porast števila ubojev in umorov v letu 2015. V preteklosti smo zaznali kakšno leto manj, spet naslednje leto več omenjenih kaznivih dejanj, lansko leto pa so kazniva dejanja umora in uboja sunkovito narastla. Zato je namen prispevka predvsem ugotoviti ali so se dolgoročne posledice socialno-ekonomske krize pokazale v porastu najhujših kaznivih dejanj prav v letu 2015. Nikakor pa ne smemo zanemariti vpliva osebnih lastnosti na storilnost umora oziroma uboja.

Metode

Za potrebe prispevka je večinski poudarek na časopisnih člankih, predvsem na člankih, ki zajemajo poročila policije. Posvetili se bomo člankom iz leta 2015. Uporabili bomo tudi metodo deskripcije, avtorske knjige in avtorske članke.

Ugotovitve

Skozi analizo bomo ugotovili kaj vpliva na storilnost umorov in ubojev: dolgoročne posledice socialno-ekonomske krize v povezavi z osebnimi značilnostmi človeka.

Omejitve/uporabnost raziskave

Za samo analizo je bila poslana prošnja za raziskovalno delo na policiji. Lahko smo dobili samo statistične podatke na internetni strani, ki pa so dostopni vsem. Tako smo se osredotočili na članke iz časopisov, ki temeljijo na poročilu policije.

Praktična uporabnost

Uporabnost prispevka se kaže v ugotovitvi kako socialno-ekonomska kriza, ter tudi osebnostne značilnosti vplivajo na storilnost najhujših kaznivih dejanj.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Na podlagi sunkovitega porasta najhujših kaznivih dejanj bomo za leto 2015 ugotovili, kaj je največji vzrok temu. Ugotovitve so namenjene širši javnosti z namenom seznanitve omenjene problematike.

POLICIJA, JAVNOST, MEDIJI

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

MEDIJSKO PREDSTAVLJANJE POLICIJSKE DEJAVNOSTI

PRIMOŽ MAKUC

Namen prispevka

Mediji s svojim poročanjem omogočijo vpogled v aktualno dogajanje, na račun ekstremnih in senzacionalnih novic pa poskušajo pridobiti čimvečje zanimanje ljudi. Zaradi želje po zalužku medijev je realnost velikokrat zamaskirana in potencirana. Kljub vsem znanim faktorjem se na tem področju ni nič spremenilo.

Metode

Cilji prispevka so doseženi preko analize znanstvenih člankov, ki je hkrati glavna metoda raziskave in ostalega bibliografskega gradiva s področja medijev in policije. Pri predstavljanju fikcijske slike medijev in policije sem se poslužil tudi komparativne metode, ki primerja stare izsledke in poveže vzporednice s sedanjim pristopom v svet zabavnih medijskih vsebin. S pomočjo deskriptivne metode sem opisal in povezal fikcijsko sfero s trenutnimi primeri, ki so aktualni na malih ekranih.

Ugotovitve

Mediji prevzemajo vlogo v našem življenju in vplivajo na oblikovanje stališč in dojemanje splošnih družbenih razmer. Ker se medijske informacije širijo tudi z medsebojno komunikacijo, je lahko kombinacija z mnenjskimi voditelji izredno nevarna. Mediji se lahko zaradi svoje narave dela znajdejo tudi v vlogi glavnih povzročiteljev strahu pred kriminaliteto. Določene oblike kriminalitete so nesorazmerne z dejansko sliko storjenih kaznivih dejanj. Informiranju medijev se težko izognemo, saj nas spremljajo na vsakem koraku.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Ugotovitve raziskave so namenjene širši javnosti, saj je dojemanje medijev lahko dvorezni meč. Ker je nevarnost dramatiziranja medijev lahko problem v prihodnje, bi se tega morali zavedati prav vsi. Vključitev kritičnega razmišljanja ne pričakujemo le v okviru izobraževalnih procesov ampak tudi drugje, pri vsakdanjih opravilih. Vidimo lahko tudi to, da se fikcijska slika medijev in policije še dodatno razvija in je v zadnjem času izjemno napredovala. Število različnih oddaj in zabavnih vsebin je eksponentno naraslo in preplavilo vsa tržišča.

PRIKAZ POLICIJSKEGA DELA V MEDIJIH

URŠA HABIČ

Namen prispevka

Prikazovanje policije v množičnih medijih je ključnega pomena za razumevanje njene politične pomembnosti in vloge policijske dejavnosti v družbi. Običajno sleherni državljani nimajo pogostega stika s policijo, zato velikokrat nimajo prave predstave o vlogi policije, niti o tem, kaj točno policija dela in kako. Poleg osebnega stika s policijo na mnenje državljanov o policiji vplivajo tudi množični mediji. Namen je predstaviti vpliv medijev na podobo policije in njenega dela ter kakšen vpliv ima le-ta na percepcijo policijske legitimnosti.

Metode

Uporabljena je bila deskriptivna metoda dela; pregled literature. Pregledane so bile naslednje baze podatkov: SpringerLink, ERIC, SAGE, ProQuest, ScienceDirect, ter združevalni iskalniki DiKul in Athens, po ključnih besedah »police image«, »mass media«, »discourse« brez in v kombinaciji z operaterjema AND in OR. Uporabljenih je bilo 53 virov, glede na izborne kriterije (dostopnost, starost, primernost). Podatki so bili združeni in obdelani po principih meta sinteze.

Ugotovitve

Medijsko poročevanje o policiji in policijski dejavnosti lahko začne pogovore o spreminjanju politik in prakse. Tako dejanski kot fiktivni prikazi policijskega dela na široko ustvarjajo policijsko legitimnost v družbi, in so v sožitju ne le z medijsko kritičnostjo specifičnih policijskih ravnanj, ampak tudi s kritičnostjo na celotno politiko policijske organizacije.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek pokaže pomembnost prikazovanja policijskega dela v medijih. Predstavi policijsko sliko v informativnih in zabavnih množičnih medijih ter kakšen vpliv ima lahko ta slika na dožemanje policije in sprejemanje policijskega dela kot resnične vrednote v očeh posameznika – gledalca in bralca.

POLICIJA IN KOMUNICIRANJE Z JAVNOSTMI V DRŽAVNI UPRAVI

MONIKA GOLOB

Namen prispevka

Dobra komunikacija je ključ do uspeha ne le vsakega posameznika, temveč tudi institucije. Za profesionalno komunikacijo so potrebni pravi ljudje, strokovnjaki na področju komuniciranja, ki imajo znanje in sposobnosti, strateški načrt komuniciranja, natančno izbrana orodja, besede in čas ter so usklajeni in odgovorni.

Metode

Analiza in interpretacija, primerjalna in opisna metoda. Primerjalno raziskovanje in intervjuji. Sintetična metoda, induktivni in deduktivni pristop ter praktične izkušnje.

Ugotovitve

10 izhodišč za dobro prakso – za veliko bolj učinkovito, praktično, strateško in profesionalno delo predstavnikov za odnose z javnostmi:

1. Podpora politike komuniciranju in stroki za odnose z javnostmi – brez političnega žigosanja.
2. Pripisovanje večjega pomena komuniciranju z javnostmi in mediji.
3. Strokovno znanje in izkušen kader.
4. Komunicira se politika, ne politiki.
5. Natančne smernice, norme in izhodišča za delo.
6. Proaktivno komuniciranje, posebej pri socialnih omrežjih.
7. Resnična dejstva, ne zavajanja ali laži.
8. Mediji so partnerji pri komuniciranju.
9. Nenehno izobraževanje in usposabljanje.
10. Nosilci sprememb smo ljudje.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je uporabna kot praktično orodje za svetovalce za odnose z javnostmi, ne le v Policiji temveč tudi v državni upravi in gospodarski dejavnosti. Gre za širok spekter profesionalnih izhodišč, ki so nujna za strokovno in predvsem učinkovito delo služb za odnose z javnostmi.

Praktična uporabnost

Raziskava lahko pomaga svetovalcem za odnose z javnostmi pri profesionalnem in učinkovitem delu. Izhodišča so na voljo za uporabo takoj. Ob upoštevanju izhodišč lahko gradimo boljše odnose z različnimi javnostmi.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek je izvirno delo, povzeto po magistrski nalogi Komuniciranje z javnostmi v državni upravi s poudarkom na Policiji. Prispevek je pomembno znanstveno delo in doprinos stroki v širšem pomenu.

PORTRET MIGRANTA V MEDIJIH: PRIMERJAVA SLOVENSkih IN BELGIJSKIH MEDIJSKIH PRISPEVKOV

NINA GORŠIČ, SARA ŽELEZNIK

Namen prispevka

Namen prispevka je analizirati in primerjati medijske prispevke o migrantih v izbranih slovenskih in belgijskih medijih ter ugotoviti, kakšno medijsko podobo ustvarjajo podane informacije o preučevani skupini, o dobrini varnosti ter potencialni viktimizaciji bralcev spletnih novičarskih medijev.

Metode

V vzorcu so zajeti prispevki raznolikih slovenskih in belgijskih medijskih hiš, objavljeni v obdobju med 1. 1. 2016 in 31. 3. 2016. Za analizo medijskih prispevkov sva uporabili kvalitativno metodo raziskovanja - analizo diskurza, določili sva tematske elemente (npr. odnos avtorja do migrantov, sklepanje brez konkretnih dokazov, itd.), ki sva jih analizirale glede na vsebino posameznega prispevka.

Ugotovitve

Analiza medijskih prispevkov naju je pripeljala do profila "tipičnega" migranta, mlajšega delinkventnega moškega, na drugi strani pa je zaznana poudarjena prisotnost žensk in otrok. Nekatere medijske hiše so o (sicer nedokazanih) kaznivih dejanjih migrantov poročale redno ter z načinom pisanja spodbujale k do- jemanju ogroženosti pred kriminaliteto migrantov - le-to so povezoval z vsakdanjim življenjskim slogom preučevane skupine. Tuji prispevki se z migrantsko politiko soočajo organizirano in celostno; poročajo s stališča Evropske Unije s sedežem v Bruslju. V tujini je viden vpliv politike sosednjih držav, tako npr. valonski mediji poročajo več o dogajanju v Franciji.

Omejitve/uporabnost raziskave

Omejenost predstavlja razdeljenost belgijskih medijev na flamske, valonske in nemške medijske hiše in manjše poznavanje le-teh.

Praktična uporabnost

Prispevek opozarja na način podajanja informacij o migrantih - sploh zato, ker predstavljajo mediji za nekatere slovenske in belgijske državljane edini stik s to populacijo.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Izvirnost prispevka predstavlja analizo medijskih prispevkov o migrantski tematiki ter primerjava načina poročanja slovenskih in belgijskih medijskih hiš. Prispevek je namenjen strokovnjakom iz področja varnosti, avtorjem medijskih prispevkov ter širši javnosti, ki jo želi spodbuditi k kritičnemu branju prispevkov.

VPLIV ŠPORTNIH PRIREDITEV NA VARNOST V LOKALNI SKUPNOSTI

MILAN VAČOVNIK

Namen prispevka

Namen prispevka je ugotoviti, kako lahko zasebno varovanje vpliva na vzpostavitev ravnotežja konfliktov interesov zainteresiranih za prireditve in tistih, ki se zaradi prireditve počutijo ogroženi.

Metode

V prispevku je obravnavana vloga zasebnega varovanja z uporabo metode sistema vodenja kakovosti ISO 9001:2015 s študijo praktičnih primerov najodmevnejših nogometnih tekem in tekem za svetovni pokal v alpskem smučanju.

Ugotovitve

Zasebno varovanje je nepogrešljivi način zagotavljanja varnosti na športni prireditvah, saj lahko vzpostavi najbolj uravnotežen odnos med vsemi zainteresiranimi stranmi.

Omejitve/uporabnost raziskave

Rešitve predstavljenih varovanj športnih prireditev so nastale skozi daljše časovno obdobje na območju lokalne skupnosti mesta Maribora in smiselno bi bilo ugotoviti, kako bi se lahko te rešitve učinkovito in uspešno prenesle na vsa druga območja slovenskega trga.

Praktična uporabnost

Praktična uporabnost prispevka je v boljšem razumevanju in sprejemanju argumentov nasprotnih strani pri vseh zainteresiranih za športno prireditve in od njih ogroženih.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Zaradi njihovega vpliva na zmožnost organiziranja športne prireditve, morajo biti najprej zainteresirane strani jasno opredeljene, opredeljene njihove zahteve ter v izvedbi izpolnjene vse njihove zahteve ter veljavne zahteve zakonodaje in regulative.

POSTERJI

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

POSNETKI SPOLNIH ZLORAB OTROK

JASNA KASTIGAR, DANIJELA FRANGEŽ, ANTON TONI KLANČNIK

Uvod

Posnetke spolnih zlorab otrok Taylor in Quayle (2003) definirata kot vizualne prikaze spolnega napada na otroka, Klančnik (2013) pa dodaja, da gre za posnetke, ki so dokaz kaznivega dejanja zoper otrokovo spolno nedotakljivost. Prijavna točka Spletno oko med tovrstne posnetke uvršča vsa gradiva, ki prikazujejo otroka oziroma osebo, za katero se zdi, da je otrok, oziroma realistične podobe neobstoječega otroka, ki je zlorabljen za namene spolnega izkoriščanja in prikazuje otrokove spolne organe in/ali nakazuje na otrokovo spolno vedenje (Kaj so posnetki spolnih zlorab otrok, 2015).

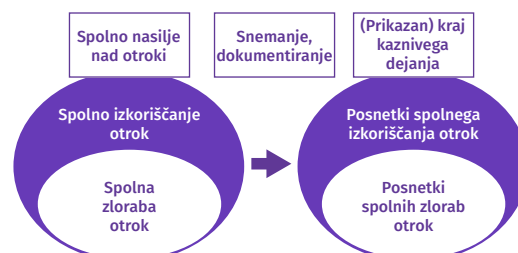
Informacijsko-komunikacijska tehnologija je doprinesla k hitrejšemu razpečevanju posnetkov spolnih zlorab otrok. Če je včasih veljalo, da so se morali storilci izpostaviti, da so dostopali do navedenih posnetkov, lahko danes s pomočjo elektronske naprave preko svetovnega spleta iz naslonjača dostopajo do enormnih količin teh posnetkov. Košnik in Frangež (2012) pišeta, da se storilec ni treba več skrivati v bližini šolskih igrišč in otroke s pomočjo čokolad in bombonov vabiti v avtomobil, temveč, kot opisuje Klančnik (2013), stike s potencialnimi žrtvami navežejo s pomočjo klepetalnic in/ali preko socialnih omrežij ter z otrokom postopoma vzpostavijo zaupen odnos, ki se nadaljuje z zlorabo.

Metode

Po pregledu domače in tuje literature sta bila izvedena dva intervjuja, in sicer z Antonom Tonijem Klančnikom, vodjo Oddelka za mladoletniško kriminaliteto Uprave kriminalistične policije GPU, in s Tomažem Peršuhom, kriminalističnim inšpektorjem specialistom z Oddelka za računalniško preiskovanje PU Ljubljana.

Rezultati in razprava

Posnetki spolnih zlorab otrok so kraji kaznivih dejanj (slika 1) in ne pornografsko gradivo oz. otroška pornografija, saj otroci niso igralci v pornografskih filmih, temveč so žrtve kaznivih dejanj. Izraz otroška pornografija se v strokovnih krogih zato opušča, saj minimalizira resnost kaznivega dejanja ter stigmatizira in reviktimizira žrtve. (Frangež et al., 2015).

Slika 1: Povezava med različnimi koncepti pri spolnem izkoriščanju otrok (vir: Frangež et al., 2015)

Cilji preiskovanja posnetkov spolnih zlorab otrok so odkritje, identifikacija in zaščita otrok kot tudi zavarovanje dokazov in prijetje storilcev. Spolna zloraba otroka je lokalno kaznivo dejanje, ki se v trenutku objave posnetka na spletu spremeni v globalno kaznivo dejanje, zato je za uspešno preiskovanje ključno mednarodno sodelovanje z Interpolom, Europolom, policijskimi agencijami po svetu in drugimi organizacijami, ki se ukvarjajo s tovrstno problematiko.

V Sloveniji bi za učinkovitejše in hitrejšo odkrivanje ter preiskovanje potrebovali več specifičnih forenzičnih orodij, ki bi avtomatizirano izvedli pregled posnetkov. Pomembna bi bila tudi uporaba prikritih preiskovalnih ukrepov, saj sta proizvodnja in razpečevanje posnetkov spolnih zlorab otrok večinoma del organizirane kriminalitete. Komunikacija storilcev pa poteka na zaščitnih kanalih v t. i. temnem omrežju (angl. darknet). Produkcija in diseminacija posnetkov spolnih zlorab otrok sta zaradi povečanega povpraševanja v porastu. V prihodnje bi zato kazalo: (1) vlagati v opremo in nadgradnjo znanja preiskovalcev, (2) odpraviti kadrovske podhranjenosti preiskovalcev ter (3) poskrbeti tako za ustrezna finančna sredstva kot zakonodajne določbe. Eden izmed elementov omejevanja pa naj bi vključeval tudi ozaveščanje – pa ne samo potencialnih žrtev in njihovih staršev/skrbnikov, temveč javnosti v celoti, saj ravno povpraševanje ustvarja ponudbo.

Viri

Frangež, D., Klančnik, A. T., Žagar Karer, M., Ludvigsen, B.-E., Kończyk, J., Ruiz Perez, F. et al. (2015). The importance of terminology related to child sexual exploitation. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 66(4), 291–299.

Kaj so posnetki spolnih zlorab otrok? (2015). Safe.si. Pridobljeno na <http://safe.si/spletno-ok/kaj-so-posnetki-spolnih-zlorab-otrok>

Klančnik, A. T. (2013). Tudi spolne zlorabe otrok preko interneta so globalni problem. *Varnost*, 61(3), 25–32.

Košnik, P. in Frangež, D. (2012). Blokiranje spletnih strani kot ukrep boja proti razširjanju posnetkov spolne zlorabe otrok. V I. Bernik in G. Meško (ur.), *Informacijska varnost – odgovori na sodobne izzive*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede. Pridobljeno na http://www.fvv.uni-mb.si/KonferencaIV/zbornik/Kosnik_Frangez.pdf

Taylor, M. in Quayle, E. (2003). *Child pornography: An internet crime*. New York: Brunner-Routledge.

OCENA KAKOVOSTI NAPOTITVE POLICISTOV S STRANI OKC NA INTERVENTNE DOGODKE

SARA KANDOLF, BRANKO LOBNIKAR

Uvod

Operativni komunikacijski center (OKC) predstavlja najmlajšo operativno službo v policiji, s katero država zagotavlja državljanom javno varnost. Javnosti je omenjena služba bolj prepoznana po svoji intervencijski telefonski številki policije 113, ki predstavlja številko za interventne klice državljanov, ko le-ti potrebujejo pomoč policije. V vseh OKC PU klice sprejemajo in evidentirajo policisti OKC PU, ki delujejo v izmenah in so ves čas na razpolago. Slednji takoj po sprejetem klicu poskrbijo za izvedbo prvih varnostnih ukrepov na kraju dogodka (Gradišnik in Ristič, 2012, 2013). Na podlagi sprejetih informacij, ki jih poda prijavitelj, policisti OKC PU odločajo o nujnosti varnostnega dogodka ter o prioriteti ukrepanja policije. Če varnostni dogodek zahteva prisotnost policije, policisti OKC PU opravijo napotitve policijskih patrulj na kraj dogodka ter skrbijo za njihovo koordinacijo in varnost na terenu (prav tam). Temeljne naloge OKC PU lahko torej razdelimo v tri faze, in sicer:

- sprejem obvestila o varnostnem dogodku in določanje prioritet ukrepanja policije,
- napotitev policijskih patrulj na kraj dogodka in skrb za njihovo koordinacijo ter varnost,
- poročanje o izvedenih ukrepih in organiziranje dela znotraj izmene OKC.

Namen tega prispevka je analiza kakovosti napotitve policistov na interventne dogodke s strani operativno-komunikacijskega centra Policijske uprave Ljubljana.

Metode

Podatke smo zbirali s pomočjo vprašalnika, ki je bil sestavljen iz štirih sklopov. Prvi sklop vprašanj je zajemal trditve o potencialnih nevarnostih na kraju intervencije. Drugi sklop je vseboval trditve, ki se navezujejo na podatke o lokaciji interventnega dogodka, ki jih OKC PU ob napotitvi posreduje napotenim policistom. Tretji sklop je bil namenjen oceni odnosa operaterja OKC do napotenih policistov v povezavi z interventnim dogodkom. Zadnji sklop vprašanj je bil namenjen oceni odzivnosti OKC. Iz vseh PP PU LJ smo skupaj prejeli 93 izpolnjenih anketnih vprašalnikov. V anketi je sodelovalo 75 (80,6 %) moških in 18 (19,4 %) žensk. Podatki so bili zbrani pomladi 2015.

Rezultati in razprava

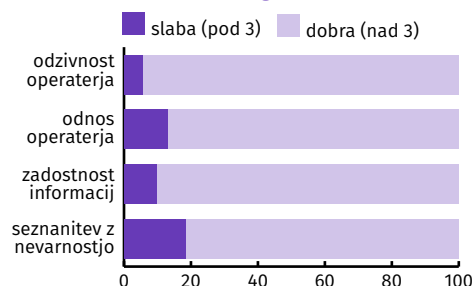
Ugotovili smo, da so anketirani policisti najbolj zadovoljni z odzivnostjo OKC PU LJ, sledi seznanitev z lokacijo interventnega dogodka, zadovoljstvo z odnosom OKC, še najmanj pa so zadovoljni s seznanitvijo s potencialnimi nevarnostmi na kraju interveniranja. Viso-

ke ocene trditve s strani anketiranih policistov kažejo na uspešno in strokovno delo OKC PU ter posledično na kakovostno napotitev policistov na interventne dogodke.

Primer trditve/združena spremenljivka	Povpr.	S.O.
OKC me seznani z morebitnim orožjem ali nevarnim orodjem, ki ga pri kršitvi uporablja kršitelj (osumljenec).	4,03	0,902
OKC poskuša ugotoviti in mi posredovati informacijo o psiho fizičnem stanju osebe.	3,39	1,011
Seznanitev s potencialnimi nevarnostmi na kraju interveniranja	3,59	0,680
OKC PU LJ mi posreduje točen naslov interventnega dogodka.	4,12	,778
OKC PU LJ me seznani s točno potjo do kraja interventnega dogodka.	3,18	1,142
Seznanitev z lokacijo interventnega dogodka	3,82	0,736
Njihov odnos je spoštljiv.	3,62	0,859
Njihov odnos je korekten.	3,80	0,828
Odnos operaterja OKC PU LJ	3,70	0,777
Ko po zvezi pokličem OKC, se operaterji takoj odzovejo.	3,40	0,899
V primeru, da potrebujem informacijo iz evidence, mi jo posreduje dovolj hitro, da učinkovito opravim nalogo na terenu.	3,80	0,891
Odzivnost operaterja OKC PU LJ	3,99	0,678

Ugotovili smo tudi, da je treba postopke, ki jih pri napotitvi in dodelitvi nalog napotenim policistom izvaja OKC PU LJ, razumeti celovito, saj so si med seboj soodvisno povezani. Sklenemo lahko, da so Rezultati raziskave uporabni pri operativnem vodenju postopkov v policiji in naslavlja enega od ključnih dogodkov, ki vplivajo na končni rezultat policijskega postopka.

Ocena kakovosti napotitve policistov s strani OKC na interventne dogodke v %

Viri

Gradišnik, A. in Ristič, M. (2012). Operativno komunikacijski center policijske uprave je pomembna operativna služba v policiji. V T. Pavšič Mrevlje (ur.), *Zbornik prispevkov: 13. slovenski dnevi varstvoslovja 2012*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.

Gradišnik, A. in Ristič, M. (2013). Pomen Dnevnika dogodkov Operativno-komunikacijskega centra za operativno delo policije. V T. Pavšič Mrevlje in I. Areh (ur.), *Zbornik prispevkov: 14. slovenski dnevi varstvoslovja 2013*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.

MERJENJE TEŽE KAZNIVIH DEJANJ Z UPORABO THURSTONOVE LESTVICE ZA MERJENJE STALIŠČ

MATEJA ZORČ, MATEVŽ BREN

Uvod

Kriminalitetno število oz. delež prijavljenih kaznivih dejanj na število prebivalstva je ena izmed metod, ki se najpogosteje uporablja za preučevanje gibanja kriminalitete na določenem območju (Meško, 2008). Tovrstne netehtane metode ne upoštevajo dejanske teže zločinov, predpisana višina kazni pa je pogosto edini pokazatelj teže določenega kaznivega dejanja (Kwan, Ip in Kwan, 2000). Slovenija nima razvitega modela za spremljanje in ocenjevanje stopnje kriminalitete, s katerim bi lahko z zadostno mero gotovosti identificirali razširjenost različnih vrst kriminalnih ravnanj (Svetek, 2006).

Za izračun ustrežnejšega indikatorja kriminalitete v Sloveniji smo uporabili tehtan indeks kriminalitete, za določanje uteži pa Thurstonovo lestvico. Na podlagi anketnih odgovorov oz. percepcije izpraševancev je bila 15 kaznivim dejanjem pripisana teža. Teže izbranih kaznivih dejanj so bile kasneje uporabljene za izračun tehtanega indeksa kriminalitete.

Metode

Raziskavo o percepciji teže kaznivih dejanj smo izvedli s pomočjo anketiranja. Več kot 300 izpraševancev je opravilo vsak po 46 primerjav parov kaznivih dejanj, pri vsakem paru so izbrali kaznivo dejanje, ki ga dojemajo kot težje. Tako smo dobili vsaj 100 primerjav za vsak par kaznivih dejanj in izračunali deleže. Prispevek je nastal na podlagi študije, opravljene leta 2000 v Hong Kongu. Zaradi analize veljavnosti rezultatov smo za določanje uteži izbrali ista kazniva dejanja kot v tej študiji.

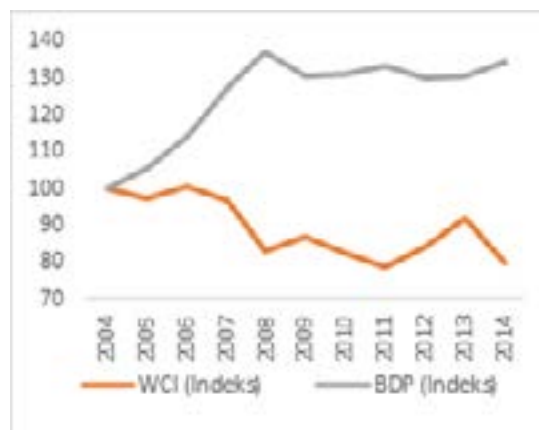
Rezultati in razprava

Na podlagi anketnih odgovorov je bila 15 kaznivim dejanjem pripisana teža. Analiza je omogočila, da smo vsakemu kaznivemu dejanju pripisali svojo utež oz. koeficient teže. Ugotovili smo, da je teža kaznivih dejanj zoper življenje in telo najvišja – umor je najtežje kaznivo dejanje, takoj za njim pa posilstvo in spolno nasilje. Po mnenju Slovencev, sta poškodovanje tuje stvari in tatvina najlažji kaznivi dejanji izmed 15 kaznivih dejanj, ponujenih v primerjavo. Izračunane teže nam povedo, da je umor zaznan kot 15-krat težje kaznivo dejanje kakor tatvina, posilstvo kot osemkrat težje kaznivo dejanje kakor poškodovanje tuje stvari itd.

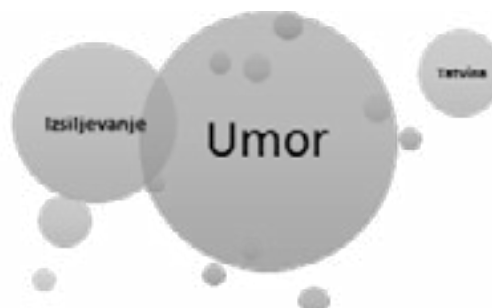
Primerjava rezultatov naše raziskave in raziskave v Hong Kongu je razkrila veliko usklajenost med ocenami tež in tako potrdila veljavnost naših rezultatov. To je pokazala tudi razmeroma visoka korelacija (0,74)

med ocenjenimi težami kaznivih dejanj in zakonsko predpisanimi kaznimi.

Za obdobje 2004–2014 smo izračunali indeks kaznivih dejanj (netehtani indeks), indeks kaznivih dejanj s koeficienti teže (tehtani indeks) in BDP indeks. Analiza povezave tehtanega indeksa (WCI) kriminalitete z BDP-jem v izbranem obdobju 2004–2014 je pokazala, da sta WCI in BDP visoko negativno korelirana. Ta rezultat potrjuje negativno povezanost BDP-ja in stopnje kriminalitete in trditev, da neenakost v družbi pripomore k večji stopnji kriminalitete.

V razvitih državah metode za spremljanje kriminalitete temeljijo na sistemu kriminalitetnih indeksov, tehtanju kaznivih dejanj in na izsledkih viktimoloških raziskav. Slovenija še nima razvitega modela za spremljanje in ocenjevanje stopnje kriminalitete, ki bi pri izračunu vključeval tudi oceno teže posameznih kaznivih dejanj. Naša raziskava zapolnjuje prav to vrzel, saj je prva raziskava v Sloveniji, ki se ukvarja z ocenjevanjem teže kaznivih dejanj in hkrati podaja veljavne izračunane ocene tež izbranih kaznivih dejanj ter izračune tehtanega indeksa kriminalitete za leta od 2004 do 2014.

Viri

- Kwan, Y., Ip, W. C. in Kwan, P. (2000). A crime index with Thurstone's scaling of crime severity. *Journal of Criminal Justice*, 28, 237–244.
- Meško, G. (2008). *Kriminologija*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- Svetek, S. (2006). Kriminaliteta v letu 2005. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 57(2), 95–109.

UPORABA PROGRAMA ARCGIS PRI ANALIZI KAZNIVIH DEJANJ TATVIN MOTORNIH VOZIL V OBDOBJU 2008– 2012 V LJUBLJANI

EVA MEGLIČ, KATJA EMAN

Uvod

Tatvine motornih vozil so vsakodnevni problem in nikoli ne moremo vedeti, kdaj bomo sami postali žrtve. Zaradi velike potrebe motornih vozil v vsakdanjem življenju, nas je zanimalo, koliko je bilo le teh odtujenih na določenem območju in v določenem obdobju. S pomočjo programskega orodja ArcGIS smo opravili različne analize policijske baze podatkov o kaznivih dejanjih tatvin motornih vozil. Opravljene analize so nam pomagale identificirati posamezne trende in vzorce tatvin. Za analizirano območje smo izbrali Mestno občino Ljubljana in obdobje 5-ih let (2008–2012).

Namen prispevka je predstaviti uporabno in praktično vrednost programa ArcGIS, s katerim smo si pomagali pri opravljanju analiz, ter predstaviti uporabnost samega kartiranja. Pri analizi tatvin motornih vozil sta nas zanimala tako čas, v katerem se zgodi največ tatvin motornih vozil, kot tudi lokacije žarišč, kjer se tatvine motornih vozil v obravnavanih letih najpogosteje dogajajo.

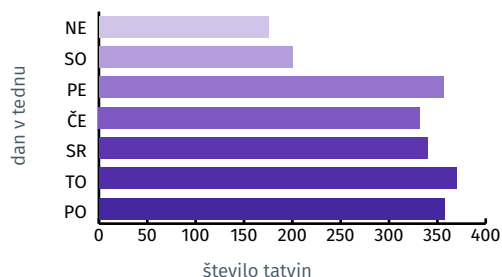
Metode

Analizo problematike kaznivih dejanj tatvin motornih vozil smo naredili s kartiranjem, pri čemer smo si pomagali s programom ArcGIS. To nam je omogočilo vizualizacijo podatkov iz policijske baze o geolokacijah kaznivih dejanj v Republiki Sloveniji.

Rezultati in razprava

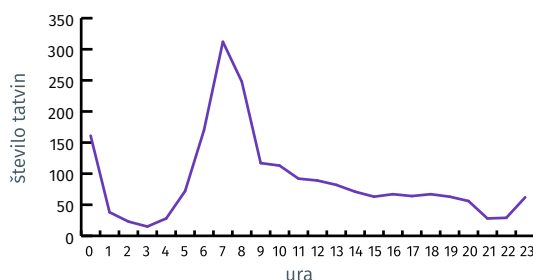
Časovna analiza ni pokazala posebnih odstopanj števila tatvin motornih vozil glede na mesece, so pa zato bili podatki o številu tatvin glede na dneve v tednu nekoliko bolj zgovorni. Ugotovili smo, da se veliko manj tatvin zgodi ob sobotah in nedeljah glede na ostale dni v tednu, ko je število precej višje.

Tatvine motornih vozil po dnevih v tednu

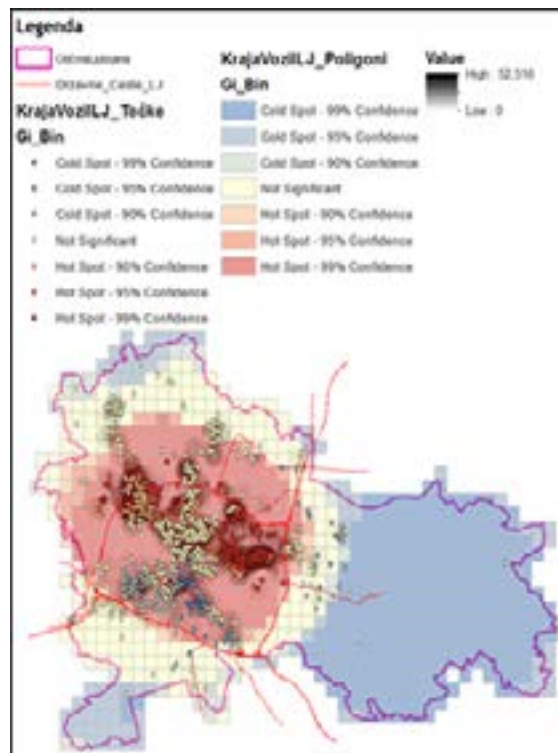

Pri analizi podatkov glede ure, ko se tatvine najpogosteje dogajajo, smo ugotovili, da uporabljena baza podatkov dejansko vsebuje uro naznanitve tatvine policiji in ne trenutka, ko je bilo motorno vozilo dejansko odtujeno. To je tudi logična razlaga, saj so števila najvišja v jutranjih urah, ko se ljudje odpravljajo v službo in presenetljivo nizka v nočnih urah, ko je storilec na voljo zavetje teme in majhno število budnih ljudi, ki bi bili pozorni na tatove.

Čas tatvin

Študija prostorske porazdelitve tatvin motornih vozil v Ljubljani je pokazala, da gre predvsem za območja, ki so od samega centra mesta nekoliko oddaljena in so znotraj mestne obvoznice. Večje gostitve smo odkrili predvsem ob vpadnicah v mesto, kot sta Zaloška in Celovška cesta, ter na območjih, kjer se nahajajo predvsem bivalni objekti. Ravno ob teh objektih pa so največkrat tudi nezavarovana parkirišča, za katera smo ugotovili, da so pogost kraj storitve tatvine motornega vozila.

Univerza v Mariboru
Fakulteta za varnostne vede
Kotnikova 8
1000 Ljubljana

SPONZORJI

REAL SECURITY
THE FOUNDATION OF TRUST

GUARDIARIS
REAL TIME SIMULATIONS

**Društvo
varstvoslovcev**